

DE KRUISWEG VAN EEN OUDE PELGRIM

Ervaringen en meditatieën op de reis naar Immanuëls Land

En enige druppelen uit de Steenrots

En Stralen der Goddelijke Liefde

Door

EEN OUDE PELGRIM

Synoniem voor

Ds. Pieter Los

**Leiden,
Firma J. J. Groen & Zoon
1910**

**STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2017**

INHOUD

Levensoverzicht van Ds. Pieter Los Gzn., 1815-1888
STERVENSLIED van de echtgenote van Ds. P. Los

De kruisweg van een pelgrim:

Voorwoord

1. Zonde en genade
2. Salomo
3. Des Heeren huis
4. De kruisweg
5. De tale Kanaäns
6. Kruisen
7. Strijd en kroon
8. Onderhandelingen tussen de Heere Jezus en de ziel
 - I. GELOVIGE OVERGAVE
 - II. MOED GRIJPENDE
 - III. OOTMOEDIGE EENVOUD DES HARTEN
 - IV. GEHOORZAAM EN STIL
 - V. HET ZIEN OP JEZUS
 - VI. VOLHARDING
 - VII. GEDULD
 - VIII. LEVENDIG GELOOF
 - IX. VASTE HOOP
 - X. VURIGE LIEFDE
9. Twee koninkrijken

Ervaringen van onderscheiden Kruisdragers:

Ervaring van de schrijver ds. P. Los

10. Mijn jeugd en jongelingsjaren
11. Een droom
12. Mijn weg en Gods weg
13. Vrije genade

ERVARING VAN 4 PERSONEN:

14. Na 't kruis de kroon
15. Harde lessen
16. Drieërlei genade
17. Ze is reeds boven

Slotwoord

Levensoverzicht van Ds. Pieter Los Gzn., 1815-1888

De kalender wees 25 november 1815 toen te Schiedam, in het gezin van "schoolhouder" Gijsbertus Los en Christina Boonzajer van Jeveren, een zoon werd geboren die Pieter genoemd werd.

Toen hij twintig was, verhuisde Pieter naar Dordrecht, waar hij in de Voorstraat een boekhandel begon. Op 27 oktober 1841 trouwde hij met Ida Bonte.

Het echtpaar Los was hervormd. Op een zekere dag in april 1848, beluisterde Pieter een rede van zendeling Karl F.A. Gützlaff. De toespraak van deze bekende man, die in dienst stond van het "Nederlandsche Zendelinggenootschap" en in Siam en China gewerkt had, was het middel tot zijn bekering.

De twee jaren die volgden, hield de Heere meer afsnijdende wegen met hem en mocht de boekhandelaar dieper geestelijk onderwijs genieten. Hij begon nu ook kinderverhalen te schrijven en uit te geven.

Verder verzorgde hij vanaf 1857, met hulp van anderen, een jaarlijkse uitgave onder de titel *De Lusthof Sions*, die bedoeld was tot " vertroosting, verkwikking en opwekking van al des Heeren arm en ellendig volk, en tot verheerlijking van den nooit volprezen Eeuwigen Enigen en Drieëenigen Verbonds-God."

In die tijd begon Los op te treden als oefenaar. Aanvankelijk verwachtte hij nog enig herstel van de Hervormde kerk en probeerde hij als evangelist van de vereniging "Vrienden der Waarheid", om "de arke te dragen met eenparigen schouder."

Hoewel zijn zaak begon te verlopen, bleef Los voor zijn diensten uitsluitend een onkostenvergoeding vragen. Op den duur hield hij het bij de hervormden niet uit; hij zag het schip der kerk van lieverlede zinken, alhoewel hij en anderen "pompten en schepten om het wrak boven te houden."

Kort na 1860 kwam Los in moeilijkheden, omdat hij niet wist bij welke kerk hij zich moest voegen. Even trok hij naar de Christelijke Afscheidenen, maar na wat studie gemaakt te hebben van de artikelen 28 en 29 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis, kon dat niet meer. Hij vond dat die kerk Christus had verloochend door vrijheid te vragen. Los bleef voorlopig nog Hervormd, totdat hij een bundeltje van ds. Ledeboer in handen kreeg. Zijn belangstelling groeide, toen hij daarin las: "*Wij strijden voor de Dordtse leer; omdat zij is van God den Heer.*" Verrast sprak hij hardop: "Wel Ledeboer, dat is uit mijn hart gepraat..."

In 1867 of iets later, kwam er een verzoek van de Kruisgemeente te Leiden om eens te komen preken. Die gemeente verkeerde "in een kwijnende toestand" na het vertrek van ds. A. van den Oever naar Amsterdam. Na eerst enkele keren geweigerd te hebben, was Los nadien regelmatig op hun Leidse kansel te vinden. Na een half jaar kreeg hij een beroep, waarvoor hij bedankte. Drie maanden later riep Leiden opnieuw en nu met het gewenste gevolg. Op 25 maart 1869 werd hij samen met W.C. Huizer uit Dirksland, door ds. C. van den Oever geëxamineerd. Na een "plegtige toespraak" van ds. Van den Oever, werd aan beide kandidaten "een zendingsbrief" overhandigd.

Op 3 mei werd Los door ds. Van den Oever bevestigd als predikant van Leiden. De volgende dag verbond ds. Los zich aan zijn gemeente in de Sleutelstad.

Al spoedig voelde ds. Los zich in de Kruiskerken niet meer op zijn gemak. De grondslag waarop deze gemeenten waren gebouwd (de bevestiging van de eerste predikant, ds. W.W. Smitt, door ouderlingen), zou niet zijn volgens Gods Woord; daarom kon de zegen des Heeren er niet op rusten. Ds. Los zette vraagtekens bij de wettigheid van zijn ambt. Bovendien werden hem zaken bekend "die blijkbaar zonder

vreze Gods en tegen Gods Woord waren behandeld en ten uitvoer gebracht." Na een gehouden ledenvergadering, schaarde de gemeente zich unaniem achter haar predikant. Leiden besloot de kruisgemeenten te verlaten. Eind februari 1870 ontvingen de zustergemeenten bericht van deze losmaking. Nu had Leiden vanouds reeds goede contacten onderhouden met ds. Ledeboer en diens gemeenten. Ds. Los liet in een brochure blijken, ook de opvolger van ds. Ledeboer te kennen en schreef daarover: "Deze, den Eerwaarden Heer P. van Dijke, in Zeeland woonachtig, het is niet te ontkennen, hij is wettig leeraar in de kerk in Nederland, omdat hij tot het dienstwerk is bevestigd door ds. Ledeboer, die wettig leeraar was in de Hervormde Kerk."

De Ledeboerianen begrepen dit signaal en in mei van dat jaar was ds. Los, samen met ds. J.W. van den Broek, ter vergadering in Middelburg om over een eventueel samengaan te praten. De Ledeboerianen eisten van ds. Los de invoering van "Datheen" en een herbevestiging door ds. P. van Dijke. Na wat aarzelen was ds. Los bereid zich opnieuw in het ambt te laten bevestigen door ds. P. van Dijke "die door ds. Ledeboer was ingezegend en alzo een apostolische wording had."

Ds. Los zou predikant worden van de gecombineerde noordelijke Ledeboeriaanse gemeenten. Op eerste pinksterdag, 5 juni 1870, werd hij in Benthuizen opnieuw in de bediening gesteld.

Bij de komst van ds. Los kwam er wat meer orde en regel in de weinig georganiseerde gemeenten. In de zomer van 1872 deed ds. Los een beroep op Koning Willem III om de aloude gereformeerde leer te handhaven. Ook werd aangedrongen op herstel in al de voorrechten van die aloude kerk. Dit verzoek werd ondertekend door de gemeenten Leiden, Benthuizen, Moerkapelle, Alphen, Oudewater, IJsselstein, Amsterdam, Amerongen, Genemuiden, Zuidwolde, Middelburg, Hoedekenskerke, Krabbendijke, Rilland, Sint-Annaland, Scherpenisse, Sint-Philipsland en Bruinisse.

De minister van Justitie wees dit "onbestemde verzoek" af.

In 1874 vroeg ds. Los voor de gemeenten rechtspersoonlijkheid aan. Drie maanden daarna, ter vergadering in Bruinisse, protesteerden sommige gemeenten heftig tegen deze daad. Ds. Los deed er in een uitvoerig betoog alles aan om de afgevaardigden achter zich te krijgen. De vergadering kwam er niet uit en besloot "deze zaak een weinig te verschuiven."

Het moet niet worden uitgesloten dat deze gevoelige kwestie rond 1877 voor problemen heeft gezorgd tussen ds. Los en ds. Van Dijke. Op de grote vergadering van 1877 kwam een forse onenigheid openbaar en de overgrote meerderheid liet ds. Los vallen. Deze verklaarde "niet één hunner te willen of te mogen bedienen, zolang ze zich niet van hunne zonden bekeerden." Ds. Los kwam hierdoor buiten het kerkverband.

In de periode van zelfstandigheid die nu aanbrak, richtten zich drie voorgangers, die afkomstig waren uit de "Dijkiaanse" gemeenten, tot ds. Los, met het verzoek om tot predikant bevestigd te worden. Allereerst oefenaar Leendert van der Velde uit Rotterdam. Hij werd op zondag 20 januari 1878 door ds. Los in de volle bediening bevestigd. Sedert deze tijd vormden Rotterdam en Leiden een classis.

Vervolgens was het oefenaar H. H. Dieperink Langereis uit Stad aan 't Haringvliet, die nog in datzelfde jaar aanklopte om dominee te worden. Ondanks heftige protesten van ds. Van der Velde, vond op zondag 11 januari 1880 de bevestiging plaats.

De laatste die door ds. Los bevestigd werd, was oefenaar D. Wijting uit Goes, die op 4 maart 1884 (niet 6 maart 1883, zoals vaak vermeld wordt) door ds. Los bevestigd werd uit Exodus 4:12. Door de contacten met bovengenoemde predikanten, kon ds.

Los enkele jaren aan het hoofd van een onbestendig kerkverbandje staan.

Tegen het eind van de jaren tachtig, was ds. Los niet meer in staat de gemeenten te dienen. Na een ernstige ziekte van vier maanden, kwam op zaterdag 27 oktober 1888, 's middags om 12 uur, het ogenblik dat hij uit de strijdende kerk werd weggenomen. De volgende woensdag vond de begrafenis plaats.

"Twaalf dragers, leden zijner gemeente, torsten den zielloozen broeder naar zijne laatste rustplaats." Aan de geopende groeve spraken ds. Van der Velde uit Rotterdam, ds. J. van Mantgem uit Harderwijk, de heer Vaarties uit Dordrecht en een broer van de overledene.

Om zes uur preekte ds. Van der Velde over Openbaring 14:13: *"En ik hoorde een stem uit den hemel, die tot mij zeide: Schrijf, zalig zijn de doden, die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid; en hun werken volgen met hen."*

Geschriften

1. *Alzo voer Elias met een onweder ten hemel.* Nagalmen bij den treffenden dood van den trouwen wachter op Sions muur A. van Herwaarden te Opheusden, (onder het psd. Joël), Dordrecht 1855.
2. Klanken uit het verledene en tekenen des Allerhoogsten, Dordrecht 1855.
3. Slechte tijden.
4. Blikken naar binnen, naar buiten en naar boven, Dordrecht 1856.
5. De nationale vloek, Dordrecht 1856.
6. De lusthof Sions, Dordrecht 1857 e.v.j.
7. Het leven en sterven van Dr. Whitaker, Dordrecht 1858.
8. Gods vrije genade verheerlijkt in Maartje Meyburg, enz., Dordrecht 1859.
9. Dwaallichten, Dordrecht 1860.
10. Het vergaan van de Capelsche stoomboot "De Langstraat" op Pinkstermaandag 1860, Dordrecht 1860.
11. IJsschotsen en watervloeden, Dordrecht 1861.
12. Spoorwegen, Dordrecht 1861.
13. De kraaiende haan, Dordrecht 1861.
14. De Synode van 1618 en 1619 en de cellulaire gevangenis, Dordrecht 1861.
15. Licht en donker, uit Philpots Gospel Standard, Dordrecht 1862 (eerste jaargang), Dordrecht 1865 (tweede jaargang). 1813-1863
16. Oranje, blanche bleu, nieuw volkslied, Dordrecht 1863.
17. Matamores gered uit den Spaanschen kerker, Dordrecht 1863.
18. Oranje boven! Bij het vijftigjarig bestaan van Neerlands vrijheid, Dordrecht 1863.
19. De zwarte doctor, Dordrecht 1864, 1815-1865.
20. Oranje en Nederland, in de vlakke velden van Waterloo, Dordrecht 1865.
21. Dominé Budding, een baak in zee, Dordrecht 1867.
22. Liberalen, radicalen, antirevolutionairen en Oranje boven, Dordrecht 1868.
23. Dordtse volksbibliotheek, verschillende nummers, Dordrecht 1870.
24. Een ernstig woord aan allen, die belang stellen om te weten, waarom ik mij heb los gemaakt van de Gereformeerde Gemeente onder 't Kruis, en ben teruggekeerd tot de leer, de dienst en de tucht der vaderen, Leiden 1870.
25. De Oude Pelgrim. Uit mijn bidvertrek in november van het jaar 1879
26. God zij groot gemaakt. Toespraak gehouden tot ds. P. Los Gzn. aan den avond van 5 December 1882, ter gelegenheid van Zijn Wel Eerw. 12 ½ -jarige

Evangeliebediening als Herder en Leeraar bij de Geref. Gemeente te Leiden, door P.J. Baale; benevens het woord van dank, uitgesproken aan den avond van dien dag en de Feestrede naar aanleiding van Genesis 32:10, gehouden in de voormiddaggodsdienstoefening van Zondag 10 December 1882, gehouden door Ds. P. Los Gz., Leiden 1882.

27. Afscheidswoord van wijlen Ds. P. Los aan allen, die met hem als vreemdelingen naar Sion wandelden en hem in Christus dierbaar waren. (Opgenomen in Op reis naar Sion, premie uitgave bij de scheurkalender "Honingdruppels" voor 1890).

28. Artikelen in De Vriend van Oud en Jong.

29. Talloze kinderboekjes/traktaatjes; ondermeer:

- Bedreigd maar veilig.
- Betsy, of als God werkt, wie zal dan keren.
- Hoe Karel uit doodsgevaar gered werd.
- Keetje de Naaister.
- Bij een ziek- of sterfbed.
- Hendrik Meeuwsen en zijn huisvrouw.
- Korren en bonen.
- De oude pikbroek.
- De overjas.
- Jan Praatgraag.
- Saartje, of een wonder van Gods genade.
- Uit de schooljaren van een zeeman.
- Waakt!
- Zonde en genade.

STERVENSLIED van de echtgenote van Ds. P. Los

*Ik ga sterven,
Maar het brengt mij geen verdriet!
Lang in Kedar rond te zwerven
Is slechts bitter zielsverdriet!*

*Ik ga sterven!
Ik herhaal het duizend werven:
't Lust mij hier beneden niet!
Lieven! weest toch niet verbolgen
Als mijn jongste polsslag slaat!
Jezus wenkt: Ik zal Hem volgen,
Waar Hij voor mij henengaat!
Schoon 't door 't dal des doods moog' wezen.
Met Hem heb ik niets te vrezen,
Op Wie al mijn hope staat.*

*Ik ga sterven!
Neen, de dood verschrikt hem niet,
Die gelovig bij het zwerven
Op zijn Borg en Midd'laar ziet!
'k Vlucht met Mozes in de klove –
Wie zal mij de schuilplaats roven,
Die Zijn open zijde biedt?*

*Ik ga sterven!
Leven! beid toch met geduld,
Daar gij weldra 't droevig zwerven
Met de hemel ruilen zult!
Daar u Jezus ras zal halen
In Zijn blijde bruiloftszalen,
En daar al uw hoop vervult.*

*Ik ga sterven!
Lieve Jezus! Kom toch ras!
Breek deez' aarden kruik aan scherven,
Die geheel onbruikbaar was!
Wonder! nimmer af te meten,
Gij voor mij door God vergeten,
Toen Uw dood mijn ziel genas.*

Dit gedicht werd vervaardigd door *de echtgenote van wijlen Ds. P. Los*, in het voorgevoel van haar naderend sterven. Slechts enkele dagen later is zij overleden.

Zie Ds. Pieter Los, leven en geschriften. www.theologienet.nl

Voorwoord

Reizigers door een vreemd land, die het aangezicht gewend hebben naar het land, waar geen nacht meer zijn zal, en waar Immanuël het licht, de eeuwige zon is, in Wier licht zich eeuwig zullen verheugen allen, wier lust en leven Hij was in de woestijn des levens.

Afhankelijke schepselen, die op zichzelf niet staan kunnen, en gedurig een stok en staf nodig hebben, om op te leunen en te steunen.

Die nu eens verslagen en verlegen, ja sidderende als een blad, dat van de wind wordt bewogen, zich gans hulpeloos bevinden en dan weer moedig als een jonge leeuw door alle krijgsbenden en zwaarigheden doorbreken.

Die op een andere tijd de buit overzien voor hen verworven, terwijl zij te huis bleven en een Ander voor hen streed en overwon.

Die zich arm en behoeftig kennen en niets bezitten, en echter rijker zijn dan al de prinsen en heren der wereld en als rijke bedelaars ruim zijn voorzien van gekregen goed en gekregen klederen.

Bij de wereld zijn zij niet geacht en bij de duivel staan zij in een kwaad blaadje, maar als uitverkorenen Gods hebben zij de engelen als livreiknechten tot hun dienst.

In één woord: aan allen die de stad des verderfs ontvloden en op reis zijn naar de stad die fondamenten heeft, wier Kunstenaar en Bouwmeester God is, draagt de schrijver deze bladzijden nederig en biddend op.

Reeds lang was het zijn begeerte om enige van zijn ervaringen te boek te stellen, ervaringen gedurende de kruisweg opgedaan.

Vraagt gij, lezers, naar het doel?

Wel, geen ander dan dat ze strekken mogen tot eer en verheerlijking van die Koning, Die Zijn volk heeft liefgehad met een eeuwige liefde, wat zulk een innige wederliefde in hen doet ontstaan, dat ze niets anders begeren, dan dat de Naam des Heeren verheerlijkt worde.

En dan weten wij, hoewel Hij ze niet nodig heeft, dat die Koning Zijn instrumenten gebruikt, om als vissers en jagers te dienen en ook als bouwers aan de geestelijke tempel.

Nu was onze begeerte, om als zodanig in Zijn hand gebruikt te worden, opdat onze medereizigers nog een hartsterking mochten ontvangen, zich verlustigend in de stralen der Goddelijke liefde en door enige droppelen uit de steenrots Christus nieuwe moed mochten grijpen, om met opgerichte hoofde de weg te gaan.

Daartoe zal de Koning Zelf deze bladzijden moeten zegenen en dat Hij zulks doen moge, vragen wij kinderlijk en ootmoedig van Hem, terwijl wij deze onze bede neerleggen in het geloof op Zijn gouden reukaltaar.

En daar de Koning in de schrijver zo veel gebrekkigs en zondigs heeft voorbijgezien en nog nooit trouweloos werd bevonden, om zijn zonden en gebreken op de straten van Askelon te brengen, zo hopen wij dat onze goedgunstige lezers dit voorbeeld zullen navolgen en bedenken dat alle mensenwerk onvolmaakt is.

Vraagt gij naar des schrijvers naam? Zijn naam is bekend in de hemel en die is geschreven op de witte keursteen, die niemand kent, dan die hem ontvangt. Overigens kunt gij zijn naam dikwijls vinden in de oude oorkonden en dan moet hij zeggen dat zijn namen "velen" zijn. Wilt gij hem echter met een naam noemen, welnu noemt hem dan "Kaleb", dan slaat gij zeker niet mis.

En verder heb ik hier niets bij te voegen, dan de bede dat de dierbare en door Christus zo duurverworven Geest de lezing dezer bladzijden zegenen en heiligen moge.

De oude pelgrim.

Uit mijn bidvertrek in november van het jaar 1879.

1. Zonde en genade

"Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf; en neme zijn kruis op en volge Mij." Matth. 16: 24. Dat is de grote en ernstige les van Hem, Die het zwaarste kruis gedragen heeft. Op Zijn kruis lag de gehele last des toorns Gods, lag de schuld van dat volk dat van eeuwigheid verordineerd was, om God Drieënig groot te maken, hier in de strijd en eens hiernamaals in triomf Kruisdragen is zwaar voor het vlees. Nu, God heeft de mens ook niet geschapen om kruisen te dragen, maar vrij en moedwillig heeft Adam zich met al zijn nakomelingen van die heerlijke gaven beroofd, die hij bij de schepping had ontvangen; dientengevolge is hij aan alle ellenden en smarten, aan de tijdelijke - en als God er niet aan te pas komt, aan de eeuwige dood onderworpen. Het verbond der werken dat God met Adam had opgericht. Gen. 2: 16, 17, en in hem met al zijn nakomelingen, die hij als hoofd des Verbonds representeerde of vertegenwoordigde, was verbroken.

In 't Verbond gaf God de zaligheid en het behouden van haar in handen van Adam die, naar Gods beeld geschapen. Gen. 1: 26, in staat was volmaakt te gehoorzamen. De zonde kwam van buiten in. De mensenmoeder, de oude slang gaf der vrouw te eten van de verboden vrucht en zij gaf die ook haar man en hij at. Hij en het ganse menselijke geslacht stortten zich daardoor in de diepe afgrond van ellende, vielen van God zijn liefderijke Schepper af en werden alzo het eigendom van de duivel. Geestelijke blindheid, gevoel hunner naaktheid, besef van schuld en schrik in de consciëntie, openbaarden zich dadelijk bij het eerste mensenpaar na de overtreding. Adam vluchtte voor God, verborg zich in het dichtst van het geboomte, en eindelijk maakten onze eerste stamouders zich schorten van vijgenbladeren. De kinderlijke betrekking tot God de Vader was verbroken en Adam gevoelde dat zijn liefderijke Schepper, zijn rechtvaardige en onomkoopbare Rechter geworden was, en hem naar het rechtvaardig oordeel Gods niets anders dan tijdelijke en eeuwige straffen wachtende waren. Gen. 3.

Dat wij ons verwonderen dat de Heere de mens (dat pronkstuk van de schepping), in wie nu het ganse beeld Gods was verwoest geworden, niet terstond verdelgd heeft van Zijn aangezicht. Maar nee, hoewel van dat heerlijke Godsbeeld niets in de mens was overgebleven, zo had de Heere nochtans hem overgelaten verstand en consciëntie, als eigenschappen der ziel, die de Heere in zijn neusgaten geblazen had. Maar wat de ellende verzwaarde, was dat dit heerlijke verstand was verduisterd en de consciëntie bezoedeld en bevekt.

*Hun held're geest is thans geheel verduisterd;
Hun oordeel gans bevangen, niet meer vrij,
Hun willen aan de zonde vastgekluiserd.
De vrije mens, helaas! in slavernij!*

Maar terstond na de val openbaarde zich een straal der Goddelijke liefde. God zoekt Adam op!

Onbegrijpelijk wonder! God zoekt Adam op; Adam die voor God gevluht was en die voor altijd Zijn Schepper zou ontvlucht zijn, wanneer God hem niet had opgezocht.

"Waar zijt gij?" zo klonk de stem Gods in het Paradijs, en met dit woord werd de misdadiger gedagvaard voor de Rechter van hemel en aarde en begon de grote gerechtshandeling tussen God en de mens. De zondaar wordt overtuigd van zijn schuld en het vonnis des doods over Adam en al zijn nakomelingen uitgesproken. God, Die volmaakt is in al Zijn majestueuze deugden en eigenschappen,

kan van Zijn recht niet afstaan en hoewel Adam het Verbond heeft verbroken, blijft God bij de strenge eisen van Zijn Verbond en blijft het woord van de Eeuwige van kracht: "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven." Maar onder het besef van schuld, beladen met Gods toorn en vloek, openbaart zich een nieuwe straal van Gods liefde! Genade wordt verheerlijkt, het gezegende vrouwenzaad, de Christus wordt gepredikt, en aan Adam en Eva vrijspraak van schuld en straf beloofd; nochtans werd hen verzekerd, dat zij in de wereld verdrukking zullen hebben.

Het was een pronkstuk van de almacht en wijsheid Gods, toen Hij de hemel en de aarde, de zee en al wat er in is, uit niet had voortgebracht, en toen Hij ophield met scheppen was Zijn eigen woord, dat Hij zag dat alles zeer goed was. De grote Bouwmeester had Zijn werk voltooid, Maar dat kunstwerk zou niet altijd blijven. Het Paradijs, die schone lusthof werd verwoest; verloren door de zonde van hem, die als een heer gesteld was over het geschapene. Dat aardrijk zou doornen en distelen voortbrengen en in het zweet zijns aanschijns zou de mens zijn brood eten. En deze schone aarde zou eenmaal veranderd worden en nieuwe hemelen en een nieuwe aarde eenmaal daar zijn, waar geen zonde maar eeuwige gerechtigheid wonen zal.

Maar éér nog iets begon te leven, éér nog iets van het geschapene in aanwezig was, was daar de Eeuwige, die God is van eeuwigheid tot in eeuwigheid, bij Wien is een eeuwig heden. Bij Hem, de Heere Heere, Jehovah, de Drieënige God, zijn duizend jaren als één dag en één dag als duizend jaren. In de stilte der eeuwigheid lag al het geschapene vóór Hem, dat slechts wachtte op Zijn woord: "daar zij", en het was er.

Adam en al zijn nakomelingen lagen daar voor Hem, verdoemelijk en verloren, in de macht der hel en des doods, terwijl één en allen ten enenmale onmachtig waren, om zich uit die poel van jammer en ellende te verlossen.

Toen, eer er nog iets begon te leven, eer nog een engel klapwiekte voor Zijn troon, toen maakte God de Vader, met Zijn Zoon het ontwerp van een ander gebouw, een nieuwe schepping, hetwelk zou worden opgetrokken uit de puinhopen van het gevallen menselijk geslacht. Tit. 1: 2. 2 Tim. 1: 9. Dat gebouw zou alleen gegrondvest zijn op vrije genade, niet uit de werken, opdat niemand roeme. Ef. 2: 6.

Dit nieuwe gebouw is een gebouw van genade, waarvan iedere steen, van de fundamentsteen tot de sluitsteen toe, ja zelfs het cement waarmee de stenen aan elkander worden gevoegd, rijke, vrije, ongehouden en loutere genade is.

In die stille eeuwigheid waren de drie Personen in het Goddelijke Wezen vergaderd. En... het oor des geloofs luistert aan de deur van de raadzaal en verneemt wat in de tijd door Gods woord is bekendgemaakt en door het geloof omhelsd en aangenomen als waarachtig. Lukas 8: 10.

Wel fluisteren stemmen van het verduisterd verstand, klanken schrill en akelig uit de verblijven der eeuwige duisternis. Wel twist de natuurlijke mens tegen het leerstuk der eeuwige verkiezing, omdat het zijn begrip te boven gaat. Het nederig, kinderlijk, ootmoedig geloof luistert naar Gods stem, zegt "Amen" op hetgeen God spreekt en hoewel het hem te hoog is, zodat hij er niet bij kan, hij verzinkt in het onbegrijpelijke wonder van vrije genade en begint hier reeds een verheerlijker van God Drieëinig te worden. Jes. 23:21.

En wat horen wij uit die Raadzaal?

Hoe dat bestek gemaakt werd vóór dat nieuwe gebouw naar het eeuwig voornemen in Christus Jezus. Ef 3: 11. Alles werd besloten en beraamd voordat de mens ellendig was: de tijd en de plaats, de wijze en het middel.

De Bouwmeester is, zoals Paulus zegt, 1 Kor. 3: 9: "Gods gebouw zijt gij." Vader, Zoon en Heilige Geest. De Vader verkoos de stenen tot het gebouw, de gevallen

mensen, zoals ze daar lagen, wentelende in hun bloed op de vlakte des velds. Ezech. 16: 5. De Vader gaf hun de Zoon om verlost te worden. De Zoon verwierf de verlossing voor hen en de Heilige Geest past de verkregen verlossing aan de daartoe verordeneerde voorwerpen toe.

Het fundament van het gebouw is Jezus Christus. Diep is dat fundament gelegd in de eeuwige raad, buiten het bereik van engelen en mensen, en toen, voor omtrent zesduizend jaren, de eerste belofte kwam, toen kwam de eerste steen boven de grond en werd deze zichtbaar voor engelen en mensen en ook de mensenmoorder zag die eerste steen en vernam zijn vonnis dat zijn helse kop zou vermorzeld worden. Ziet, hier openbaarde zich genade in het Paradijs aan de gevallen mens in de belofte van het vrouwenzaad. Op die belofte genade volgde levendmakende genade, waardoor onze eerste ouders in staat werden gesteld om de belofte te geloven. Op de levendmakende genade volgde vergevende genade en het kleed der gerechtigheid van Christus, in schaduwen vertoond in de rokken van beestenvellen, die de Heere hen aantrok. Gen. 3: 21. Daarop volgde heiligmakende en versterkende - en eindelijk verheerlijkende genade.

En hoe die stenen worden vastgemetseld aan het gebouw? Het is alles even wonderlijk. Dat cement is niet anders dan het bloed van Christus, zoals Paulus spreekt Hand. 20: 28 van de gemeente Christi, welke Hij verkregen heeft door Zijn eigen bloed. Zonder dat bloed kan geen genade voor de zondaar bestaan. Dat is de losprijs, die de Vader eiste van de Zoon in de eeuwige Vrederaad, want zonder bloedstorting is er geen vergeving.

Hebr. 9: 22. Dat bloed bevestigt de levende stenen op het fundament zo vast, dat de poorten der hel niet in staat zijn een enkel steentje af te rukken.

In de eeuwigheid dus werd het bestek voor dat gebouw gemaakt en vastgesteld, dat rustte op dat aanbiddelijke verbond tussen de drie Goddelijke Personen. Van dat verbond, het verbond der genade, werd Christus het hoofd, de tweede Adam.

En gelijk nu allen in Adam verdoemelijk en dood in zonden en misdaden voor God liggen, zo zullen ze ook allen in de tweede Adam levendig gemaakt worden, Rom. 5: 18, namelijk die allen, die van de Vader aan de Zoon gegeven zijn en voor welke Hij geleden, gestreden en gebeden heeft en gestorven is. Die allen zijn in Christus begrepen, en gelijk de schuld van Adam over alle mensen is gekomen tot verdoemenis, evenzo is de gerechtigheid van Christus gekomen en toegerekend aan allen, die in de tijd de genade des geloofs mogen ontvangen door de Heilige Geest.

2. Salomo

Toen Salomo de tempel bouwde te Jeruzalem, werd alles buiten de stad in gereedheid gebracht, want daar binnen werd geen hamerslag gehoord. 1 Kon. 6: 7. De stenen die moesten dienen tot opbouw van de tempel, moesten uit de grond worden gegraven, ze lagen zeer diep en wanneer ze boven de grond kwamen, dan zou niemand hebben kunnen denken, dat van die bemorste en hoekige stenen wat sierlijks zou kunnen gemaakt worden. En toch, de werkmeester begon, ontdeed zulk een steen van het uitwendige vuil. Daarna was het eerste werk er de hoekige brokken af te houwen, en was dit werk gedaan, dan lag daar de steen in het vierkant, nochtans zeer onogelijk en allesbehalve geschikt om aan die prachtige tempel te kunnen dienen. Maar het ruwe gereedschap werd opzij gelegd en fijner ter hand genomen, en onder de bewerking begon er de natuurlijke ruwheid af te gaan; en al gladder en gladder werd de steen, totdat er eindelijk zoveel glans op lag alsof het een spiegel was. Met welgevallen

beschouwde de werkmeester toen het voltooide werk. En Salomo, die een bijzonder welgevallen in die stenen had, in de kleine zowel als in de grote, beschouwde dan zulk een steen aan alle kanten, en van onder en van boven en aan de zijde weerkaatste het beeld van de Koning als in een spiegel. De steen was gereed en Salomo gelastte aan enige jongelieden met zuivere, onbezoedelde handen om die op te nemen, en te brengen in de koninklijke stad, waar elke steen op zijn eigen plaats kwam aan de tempel, als conform het bestek door Salomo van zijn koninklijke vader David ontvangen.

De stenen waren van verschillende grootte, en elk had een sierlijke gedaante en een sierlijke plaats, Maar de ene steen stak boven de andere uit, hoewel zelfs in het allerkleinste steentje de wijsheid en bekwaamheid van de bouwmeester uitblonk.

Zo werd de ene steen achter de andere, gereed zijnde, aan de tempel aangebracht, tot dat na verloop van jaren het gehele gebouw gereed was en de sluitsteen er aan werd toegevoegd. En toen Salomo in de tempel kwam toen werd het ganse huis met de heerlijkheid des Heeren vervuld, 1 Kon. 8: 11.

Jaren daarna werd deze kostbare tempel door de koning van Babel van zijn kostelijkste vaten beroofd en geplunderd. Later herbouwd en hersteld onder de leiding van Ezra en Nehemia, bleef nochtans de heerlijkheid van de tweede tempel ver achter bij die van de eerste door Salomo gebouwd. Echter is aan die tweede tempel een eer te beurt gevallen, die de eerste nooit heeft gehad.

Salomo, de rijke, wijze en hoogvereerde koning, die van de Heere Zelf de naam ontving van Jedidjah, dat wil zeggen: Gods lieveling, was slechts een t3rpe of schaduw van Hem, die eenmaal in de tweede tempel staande, uitriep: "meer dan Salomo is hier." Luk. 11: 31. Deze was de ware Jedidjah, waarvan Salomo in zijn regering en in de bouw van de tempel, en in zijn wijsheid slechts een beeld was, een schaduw in vergelijking van de zon.

Meer dan Salomo is hier! Ja meer dan alle koningen en vorsten en rijksgroten der aarde. Hij was de Schepper, de God van hemel en aarde, die in het vlees was verschenen en zich bereid had verklaard om een werk ten uitvoer te brengen, dat in geen engelen - veel minder in mensenharten had kunnen opkomen. "Ziet, Ik kom, in de rol des boeks is van Mij geschreven, om Uw wil te doen, o God!" Ps. 40: 8.

Met deze woorden aanvaardde Hij het bouwen van een andere tempel, waarvan het bestek was gemaakt in de stilte der eeuwigheid door Zijn Vader. Een tempel, waarvan Hij Zelf de uiterste hoeksteen was en al de stenen levende stenen. Een tempel zo heerlijk en sierlijk als geen oog ooit had gezien, en die bestemd was om tot in eeuwigheid met dezelfde glans te blijven schitteren. In dat Koninkrijk, dat verheven is boven alle koninkrijken en machten en heerschappij der aarde, is Hij Zelf de regerende Vorst, die al Zijn vijanden aan Zijn voeten zal onderwerpen. Hij de ware Koning van Salem, de Vredevorst.

Tot de opbouw van deze heerlijke tempel moest alles dienstbaar worden gemaakt. Over die opbouwning willen wij thans het een en ander zeggen, onderzoekende intussen, of ook wij deel en lot hebben aan dat heerlijke gebouw.

3. Heeren huis

Van eeuwigheid was in de raad des Heeren bepaald en besloten, om Zichzelven te verheerlijken in een nieuwe schepping, waarin niet alleen Gods almacht, wijsheid en goedheid, maar ook Zijn rechtvaardigheid en genade zouden uitblinken. Die schepping was des Heeren huis. Zijn gemeente, Zijn kerk; waarvan Hij zegt: "een

enige is Mijn duive, Mijn volmaakte!" Hooglied 6: 9. Dit huis heeft een vast fundament, zodat het onmogelijk drijven noch zinken kan, want Christus is Zelf het fundament hetwelk God de Vader gelegd heeft. 1 Kor. 3: 11. Het is een huis, hoog gebouwd, Jeruzalem genaamd dat boven is, daarom terecht een stad genaamd. Dit huis, deze stad, de kerk is zo hoog gebouwd dat de berg van des Heeren huis is bevestigd op de top van de bergen, volgens Jes. 2: 2. Het gebouw is zo hecht, dat de poorten der hel het niet kunnen overweldigen, Matth. 16: 18.

De kerk van Christus is zó vast gebouwd en zó wel samengevoegd, dat niet één, zelfs niet het allerkleinste steentje wankelen zal, want het vaste fundament staat, hebbende dit zegel: de Heere kent degenen die de Zijnen zijn, 2 Tim. 2: 19. En veel eerder zullen de bergen vergaan en de heuvelen verzet worden in de zee, dan dat het verbond van Gods vrede zou wijken of vernietigd worden; en op deze sterkte nu is die tempel, de kerk gebouwd, Jes. 54:10.

Wij lezen in Psalm 87 een doorluchtige beschrijving van de kerk en merken onder anderen op, dat de Heere de woningen Jakobs bemint, dat wil zeggen, dat de Heere een genadige betrekking heeft op de huisgezinnen, waar men de Heere vreest en een welbehagen in hun huiselijke godsdienstoefeningen. Doch, zo lezen wij, de Heere bemint de poorten Sions boven al de woningen Jakobs. God wil wel gediend en aangebeden zijn in hun huiselijke oefeningen, die niet mochten verzuimd worden, nochtans is de openbare Godsverering hoger door Hem geacht en meer geliefd dan deze.

't Is waar, vele verachtelijke dingen worden van die stad Gods gesproken, om haar klein en verachtelijk voor te stellen, maar door Hem, Die de Waarheid Zelf is en dus alleen recht oordeelt, worden zeer heerlijke dingen gesproken, want zij is de bruid van Christus, die Hij verkregen heeft door Zijn eigen bloed; daarom zijn allen die er toe behoren, een bijzonder verkregen volk, een koninklijk priesterdom, 1 Petr. 2: 9.

Wij zeiden, de stenen aan dat gebouw zijn levende stenen. Het zijn ze die uit het ganse menselijke geslacht daartoe zijn uitverkoren, niet omdat ze beter waren dan degenen die daartoe niet bestemd waren. Dat is, wat de apostel zegt, Rom. 3: 9: "Zijn wij uitnemender dan zij? ganselijk niet." En Christus zegt: dat Hij niet gekomen is om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering. Mark. 2: 17. Waaruit klaar blijkt, ten eerste: genade om dezulken te kiezen, en ten tweede: Zijn almacht, door hen bekwaam te maken voor Zijn heilige woning.

Uit de bornput uitgehouwen, werden die stenen boven de grond gebracht, walgelijk, onrein, dood in zonden en misdaden, kinderen des toorns, lijfeigenen van de duivel.

Zie, zo zijn wij allen, die in Adam zijn gevallen en allen onder de zonde besloten. Gelijk geschreven is: Er is niemand rechtvaardig, ook niet één. Er is niemand die verstandig is, daar is niemand die God zoekt. Allen zijn zij afgeweken, te zamen zijn zij onnut geworden; er is niemand die goed doet, er is ook niet tot één toe, Rom. 3: 10-12, terwijl in de acht daarop volgende verzen de vreselijke toestand van de mens van nature is beschreven.

Uit deze ruwe stenen wil God wat sierlijks maken en ze herscheppen in toonbeelden van Zijn genade; in wondertekenen die bestemd zijn om eeuwig te roemen in vrije genade. Daartoe nu zijn al de handen van de drie Goddelijke personen werkzaam. De Vader trekt ze, de Zoon koopt en eigent ze, de Heilige Geest wederbaart ze en het verloren Godsbeeld wordt weer hersteld in de mens, opdat ze door de Zoon in handen van de Vader zouden geleverd worden, zoals Hij ze in Adam heeft geschapen naar Zijn beeld en Zijn gelijkenis in ware kennis, gerechtigheid en heiligheid.

En tot dat werk nu gebruikt de Heere Zijn eigen, daartoe verordineerde instrumenten.

Salomo had daartoe Hiram en zijn dienstknechten, het waren dus vreemden, zoals geschreven staat: *Uitlanders zullen staan en uw kudden weiden; en vreemden zullen uw akkerlieden en uw wijngaardeniers zijn*, Jes. 61:5.

Vreemden! wie zijn dat?

Dat zijn Gods knechten, dat zijn de leraars in de kerk Gods, die wet en Evangelie hebben te prediken, die het snode van het kostelijke hebben uit te trekken, het Woord Gods recht te snijden en ieder zijn bescheiden deel te geven en aan te zeggen dat het de rechtvaardige wèl, en de goddeloze kwalijk gaan zal.

Maar, vraagt men, zijn dat dan vreemden? Er zijn in des Heeren huis bij de opbouw van hetzelfde "zonen en dienstknechten." Dienstknechten kunnen zonen zijn, maar omdat ze werken aan de bouw van het huis, zijn ze daarom nog geen zonen. De bouwmeester heeft tot voltooiing van het werk ook stellingen, die als het huis voltooid is, worden terzijde gelegd. Zo zal het gaan met degenen die niet meer dan dienstknechten zijn geweest in des Heeren huis, zonder door wederbarende genade tot zonen te zijn herschapen.

Dit strekt zeer tot vernedering van de leraars in de kerk, opdat zij zich op hun gaven niet zouden verheffen en wanen dat gaven en genade hetzelfde was. Zij worden dienstknechten geheten en behoren ook onder de inventaris van Gods volk, onder de rubriek: "alles is uwe." 1 Kor. 3: 21.

Ze zullen getrouw worden bevonden, wanneer ze het gereedschap goed weten te gebruiken, als Paulus niet voorgenomen hebben iets te weten dan Jezus Christus en Dien gekruisigd, 1 Kor. 2: 2, en slechts daarop uit zijn, dat God op het hoogst verheerlijkt en de zondaar op het diepst vernederd wordt.

Wee de dienstknecht, die het werk Gods bedrieglijk doet, die naar eer en rijkdom staat in de wereld, die zich door geschenken laat verblinden. Hij ontvangt hier zijn loon en als hij zijn werk verricht heeft, wordt hij als onbruikbaar geworden, terzijde gelegd en weggeworpen.

Gaven zijn uitstekend. Paulus hangt een hele reeks op in 1 Kor 12, Maar al die gaven maken geen zonen, daarom wijst hij een weg die uitnemender is in het volgende dertiende kapittel.

Toen de apostel nog een vervolger der gemeente was, heette hij Saulus, dat betekent "verwoester." Maar toen de Heere hem tot een zoon had gemaakt, om te zijn een dienstknecht in het huis zijns Gods, toen kreeg hij een nieuwe naam en werd Paulus geheten, dat betekent "kleine." Dat was de eigenschap die Paulus behield tot aan zijn einde: klein voor God. En de grote apostel moest voor God en mensen steeds erkennen dat hij de voornaamste der zondaren was, 1 Tim. 1: 15.

Een dienstknecht in Gods huis, die alleen gaven heeft, is opgeblazen, en zijn lengte is als die van Goliath. Hoort wat een der dienstknechten zegt, die ook een zoon was in Gods huis, een zoon om er eeuwig in te blijven, zoals hij nu al in witte klederen aan 's Konings ronde tafel zit.

Hoort zijn eigen woorden, wanneer men hem had gevraagd naar zijn lengte: "Ach, ik wil altijd een span langer zijn dan ik ben, en ik ben er dikwijls over bezorgd, dat ik te kort en te klein ben; want die lieden, welke een lange gestalte hebben, zeggen dat ik niets geld, en meten mij van het hoofd tot de voeten, en daarbij word ik dan al kleiner en kleiner, totdat ik een worm word, die zich in het stof tot zijn Schepper uitstrekt. Hij toch geeft aan ieder zijn bepaalde maat en ter Zijner tijd ook de wasdom; en terwijl ik nu klein word voor het aangezicht van mijn grote God, en met de kleine Jozua, Kaleb en David op Hem zie, word ik getroost dat ik geheel naar de maat der wet ben, en de Ogs en Goliaths en alle reuzen hebben voor mij hun lange schaduwen niet meer, en dan wordt die grote bultige berg Basan klein bij de anders zo lage heuvel Sion." Jes. 2:

2; Ps. 68: 17.

Voordat wij van de dienstknechten en de zonen afstappen, wijzen wij er op, hoe de Heilige Geest het onderscheid op een treffende wijze heeft beschreven in Ezech. 46: 16, 17. Zonder bij de letterlijke zin van deze woorden stil te staan, die bij een duidelijke lezing van het verband van deze woorden gemakkelijk te verstaan is, bepalen wij ons alleen bij de geestelijke zin.

Vorst Messias

De vorst is de Vorst Messias, de Heere Jezus Christus, Wien van Zijn Vader alle macht is gegeven in hemel en op aarde. Die deze macht heeft als een wettig verkregen erfenis. Van die erfenis deelt nu die grote Vorst, naar Zijn welbehagen, uit aan de zonen en aan de dienstknechten. De zonen ontvangen van Zijn erfenis een geschenk. Het grotere of kleinere van dat geschenk is in Zijn hand, het is een gift, door de Gever Zelf bepaald. Dat geschenk nu in geestelijke weldaden, gaven en genade bestaande, zullen de zonen hebben tot hun bezitting. Zij zullen het hebben en zij zullen het houden.

Maar wanneer de Vorst een geschenk zal geven van Zijn erfenis, aan Zijn dienstknechten, dan zullen zij die behouden tot het vrijjaar toe, dat is in dat jaar dat hun nog genade wordt aangeboden, hetwelk geëindigd is bij de dood. Dan zal het geschenk tot de Vorst wederkeren. Dan zullen alle gaven hebben uitgediend, dan hebben de knechten hun werk afgedaan, dienstbaar geweest zijnde aan de opbouw van des Heeren huis, zonder voor zichzelf enige winst er mee behaald te hebben voor de eeuwigheid.

Zullen dan de dienstknechten iets te zeggen hebben? Ganselijk niet; de Vorst is vrij in Zijn bedelingen, 't is Zijn erfenis. Zijn zonen die zullen het hebben.

Hoe voortreffelijk dan ook, volgens Paulus, 1 Tim. 3: 1, het werk der bediening als leraar in Gods kerk is, zo maakt deze bediening nog geen zonen. Deze worden zulks alleen door waarachtige wedergeboorte en, worden dan zonen door de Vorst tot dienstknechten geroepen, dan behouden ze hun geschenk uit de erfenis van de Vorst, want de zonen zullen het hebben, de zonen zullen het hebben tot in eeuwigheid.

Wij vinden van des Heeren huis een treffend schilderij in Gods Woord in de tempel van Salomo. Eerst het voorhof van het huis en het daarop volgende Heilige.

Dit beeldt ons op treffende wijze af de zichtbare kerk op aarde, waar koren met stro en kaf op de dorsvloer zijn, levenden en doden. In die voorhof zijn de belijders, de tijdgelovigen, de huichelaren, die niet in het Heilige worden ingeleid, wel met hun oog om er in te zien, en met hun verstand om het te bewonderen en te overpeinzen, Maar ze zetten hun voeten niet in die heilige plaats. Dat is alleen vergund aan de Levieten, dat koninklijk priesterdom, zoals de Heere Jezus eenmaal tot de zodanigen, tot Zijn discipelen zei: u is het gegeven de verborgenheden te verstaan, maar hun is het niet gegeven. Matth. 13: 11.

Het Heilige der heiligen achter het kostbare voorhangsel, waar Jehovah Zich van het verzoendeksel op de verbondskist uit de Schechina openbaarde, was een afbeelding van de triomferende kerk hierboven. Eenmaal 's jaars, op de grote Verzoendag, ging de Hogepriester in die heilige plaats om daar de zonde, eerst van zichzelf en dan van het volk, met bloed te verzoenen.

En toen de eeuwige Hogepriester door het gescheurde voorhangsel van Zijn vlees in de hemel der hemelen is ingegaan met Zijn eigen bloed, toen heeft de schaduw, het schilderij plaats gemaakt voor het wezen en onder de nieuwe bedeling is daar de zichtbare kerk, waaruit de Heere de Zijnen uittrekt, door middel van Woord en Geest. Dat is de strijdende kerk, de levende gemeente, Gods gebouw, Gods

akkerwerk, 1 Kor. 3: 9, terwijl ze naar de van God bestemde tijd in de strijdende kerk blijven, om als levende stenen buiten Jeruzalem te worden klaar gemaakt, om wanneer ze volkomen gereed zijn, te worden overgebracht naar die plaats, waar niet in komt dat verontreinigt, dat leugen spreekt, maar die geschreven zijn in het boek des levens des Lams. *Daar zal geen inwoner zeggen: ik ben ziek; geen nacht, geen rouw, geen gekrijt zal daar meer zijn, want de eerste dingen zijn dan weggegaan.* Openb. 21:4. Als dan voor die kruisdragers, die hier maar gasten en vreemdelingen waren, de laatste strijd is gestreden, dan:

*Dan legt ge, moe van zonden, strijden, zorgen.
Uw slangenhuid met al zijn aanhang af.
En 't logge vlees, bij 't kriecken van die morgen.
Legt 't matte hoofd in 't stille, kille graf
Dan vliegt de ziel, haar enge cel ontworpen,
In reiner lucht, naar hoger sferen heen.
Dan komt ge daar, waar eeuwig wordt gezongen.
Waar de eng'lenrei en de verlostentreen.
Als Zuiderkoningin Salomo mocht ontmoeten,
Zo zijn dan ook uw raads'len opgelost.
En 't heir van zonden gans vertreden aan Zijn voeten:
't Heeft 't hartebloed van uwe Borg gekost.
Dan zinkt gij in een zee van zaligheden
Van eeuwigheid reeds voor u opgelegd.
Dan is 't verwondering, aanbidding, eeuwig vrede.
En juicht: "De helft was mij niet aangezegd."*

Zie, zo wordt des Heeren huis gebouwd. Telkens als er een ziel wordt levend gemaakt, of wedergeboren, komt er een levende steen boven de grond, zo zwart als de nacht, zo blind als de mol en zo vuil als de hel. Daarvan nu behaagt het de Almachtige een sierlijke steen te formeren, die eenmaal zal pronken aan de geestelijke tempel in het nieuwe Jeruzalem. Voor dat nu die stenen gereed en pasklaar zijn, is er heel wat aan te doen; hetwelk niet anders dan door Goddelijke almacht geschieden kan. Maar als de hemelse Salomo zegt: "Ik wil, word gereinigt", Matth. 8:3, dan geschiedt dit terstond op Zijn woord.

Onder verschillende benamingen worden die levende stenen in Gods getuigenis aangewezen. Nu eens onder de naam van krijgsknechten en worstelaars, dan weer als hinkende en gekrookte rietjes.

Nu eens zijn 't hijgende herten en konijnen, dan weer arenden, die vergaderen waar het dode lichaam is. Maar onder al die benamingen, waardoor hun verschillende eigenschappen worden uitgedrukt, openbaart zich de grote Werkmeester, bevestigende Zijn eigen onfeilbaar woord: "Zonder Mij kunt gij niets doen." Joh. 15: 5 en wederom: "Mijn kracht wordt in uw zwakheid volbracht", 2 Kor. 12: 9.

Ze worden *kruisdragers* genoemd, en ze zijn het: "in de wereld zult gij verdrukking hebben." Joh. 16: 33. Door kruis nu wordt verstaan verdrukking van allerlei aard, in- en uitwendig, in het lichaam en in de ziel. Zonder kruis nu wordt niet één steen pasklaar voor de tempel, en zoals er staat: "Indien gij zonder kastijding zijt, welke allen deelachtig zijn geworden, zo zijt gij dan bastaarden en niet zonen." Hebr. 12: 8.

De weg nu naar het nieuwe Jeruzalem wordt een weg genoemd, en met recht. Een weg leidt van de ene plaats naar de andere, waarom de Heere ons in Zijn Woord bepaalt bij

twee wegen: de één een brede, lustige weg die van de wereld naar de hel voert; een smalle weg, met doornen en distelen bezaaid, die van de wereld naar de hemel voert. Om op die weg te komen en die vrolijk en zonder kruis te bewandelen, is al heel wat moeite gedaan en arbeid aan ten koste gelegd door mensenhanden. Maar het is altijd vergeefse arbeid geweest, nog nooit heeft er één door eigen kracht zijn doel bereikt. De Heere wil alleen de eer van het werk hebben, opdat vrije genade ook alleen de stof zou zijn en blijven, in de tijd en in de eeuwigheid, van lof en prijs. De weg dus naar de hemel is een kruisweg. Op die weg nu worden de stenen klaar gemaakt en het beeld Gods, dat in de eerste Adam is verloren, weer hersteld door de Heere Jezus Christus, de Tweede Adam.

Wij gaan de kruisweg en de wandelaars daarop beschouwen, en het voornaamste zal zijn, wanneer wij de sluitrede kunnen opmaken, dat wij behoren onder het getal van die weinige pelgrims, die de stad des verderfs zijn ontvloden en wandelend worden bevonden op de weg der gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts. Spreuken 8: 20.

De Heere opene daartoe uw en mijn ogen door de Heilige Geest.

4. De kruisweg

De zondaar heeft zijn wereldse sieraden afgelegd. Wij zien hem beladen met een zwaar pak, het pak van zonde op de rug, staande voor de enge poort, waarop geschreven: "Eng is de poort en nauw is de weg die ten leven leidt", terwijl aan de andere zijde te lezen staat: "Het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: de Heere kent degenen die de Zijnen zijn, en een iegelijk die de naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid."

Zodra de pelgrim de enge poort, de poort der genade is ingegaan, beladen met het pak der zonde, wordt hem het kruis op de schouders gelegd. Wie dat doet is niet twijfelachtig. De ongewijde schrijvers delen ons mee, dat de Heere Jezus toen Hij in het vlees op deze wereld was, als jongeling in de werkplaats van Zijn pleegvader Jozef, zich onledig heeft gehouden door het maken van jukken. Dit beeldt ons het gestadige werk van de grote Heiland af, hoe Hij steeds bezig is jukken te maken voor de schouders van de Zijnen, nooit te zwaar en nooit te lang, maar naar ieders schouders juist van zwaarte en lengte. Daarbij zorgt Hij dat het woord bevestigd wordt: Mijn juk is zacht, Matth. 11: 30, want naar het kruis geeft Hij ook de kracht, en als het de ziel eens al te bange wordt, dan ondervindt zij wel eens dat èn de ziel èn het kruis beide door de grote Lastdrager zelf gedragen wordt.

De weg is, zoals u ziet, lang, soms valt hij de kruisdrager wat al te lang, zodat hij zuchtende uitroept: "Hoe lang Heere Jezus? " En dan wordt het hem wel eens bekend gemaakt, dat alles zijn bestemde tijd heeft, en dat 's Heeren tijd altijd de beste tijd is.

Wij zien de pelgrim met zijn pak beladen aan de kruisberg, waar drie kruisen in de grond staan geplant. Wie aan het middelste kruishout hangt? Het is de Man van smarten, de ware Boaz, de grote Losser, de Godmens. Wij zien, hoe de pelgrim het pak van de rug valt, vernemende deze woorden uit de eigen mond van Hem, Die nu gezeten is aan 's Vaders rechterhand: "Zoon! wees welgemoed, uw zonden zijn u vergeven." Matth. 9:2.

Die weg is met een stevige muur omgeven, naar luid der belofte: "God stelt heil tot muren en voorschansen." Jes. 26: 1. Vele wandelaars zijn daar, allen met een kruis beladen, waarvan het één groter, het ander kleiner is. Sommigen dragen rustig hun kruis, sommigen pralenderwijs, anderen slepen het achter zich.

Aan het einde van de weg is een brede rivier, de doods-Jordaan, waar geen roeischiit of treffelijk schip te vinden is, om de pelgrim over te brengen.

Achter die rivier vertoont zich een aller-aangenaamst gezicht, het is de Stad die fundamenten heeft, wier Kunstenaar en Bouwmeester God is en wanneer de wandelaar, door de verrekijker des geloofs, die stad wat nader bijhaalt, dan staat hij in verrukking en roept reikhalzende uit: "*Kom haastig Heere Jezus!*" Openb. 22: 20.

Dan krijgt hij vaak het heimwee van verlangen naar zijn vaderland en bezwijkt zijn ziel van sterk verlangen. Ps. 84: 3. Dan is hij gelijk aan de Zwitsers, die, wanneer ze lang uitlandig zijn, het heimwee krijgen en aan die ziekte sterven, wanneer ze niet naar hun vaderland kunnen terugkeren. Maar wanneer ze in de verte de bergen in het gezicht krijgen, beginnen ze weer op te leven en hoe nader ze komen tot die liefelijke bergen, hoe meer hun kwaal geneest, en zij al beter en beter worden.

Wij hebben verschillende kijkjes genomen op die weg, Maar wij zouden denken, hij die er een kijkje van neemt, zonder er zelf op te wandelen, is maar een dwarskijker en kan dus geen goed bericht geven, noch van de weg, noch van de wandelaars. En daar wij door genade mèèr dan dertig jaren op die weg wandelen (wanneer wij ons niet bedriegen), zo willen wij enige dingen meedelen, die wij daar zagen.

En ziet, ik zag aan de muur van het enge poortje een man met veel wereldse tooi omhangen, hetwelk hem echter niet verhinderde, om behendig over de muur te klauteren. Ik zag, hoe hij nu met de een en dan met de ander een gesprek aanknoopte, dat echter gewoonlijk niet lang duurde, en merkte tevens op dat deze dief en moordenaar...

Hé, zult u zeggen, wat voor reden hebt u om die man zo uit te maken?

Dat zullen wij zeggen. De Overste of Leidsman op die weg, die de Koning van het nieuwe Jeruzalem is, ver verheven boven alle aardse machten, heeft het Zelf gezegd, en Hij is geen man dat Hij liegen zou noch een mensenkind dat Hem iets zou kunnen berouwen. Diens woord luidt aldus: "die van elders inklimt is een dief en een moordenaar." Joh. 10: 1. En omdat deze man niet in de rechte deur is ingegaan, maar over de muur geklommen is, zo hebben wij hem bij zijn rechte naam genoemd.

Nu dan, wij merkten op dat hij veel langer van persoon was dan de andere wandelaars, die met kruisen waren beladen, deze allen waren klein als David. Hij liep met snelle schreden en scheen lange tijd in gezelschap te blijven van een van die kleine personen. Wij zagen, dat hen een zware mist overviel en dat de kleine stilstond en niet voort durfde. Maar het Enakskind nam de wankelende en bevende pelgrim, wiens knieën knikten, bij de hand en 't scheen dat het kruis loodzwaar op zijn schouders drukte, meer dan anders, zodat hij er onder dreigde te bezwijken. Hij liet zich echter voortleiden. Wij zagen hen een eindweegs voortgaan, tot zij beiden kwamen aan de poel "mistrouten."

De mist belette hun voor zich uit te zien, zodat ze samen in die modderige poel neerstortten. Wij zagen ze daar worstelen, totdat de kleinste er aan de andere kant uitkroop en bemorst en bevuild op het droge kwam, waar zijn tranen zo rijkelijk vloeiden, dat hij een gewaterde hof geleek.

Langzaam kroop hij voort, tot hij onder andere wandelaars kwam. De lange man bleef er langer in, Maar eindelijk kwam ook hij op het droge, aan dezelfde kant waar hij er was ingevallen. Zijn hoge gestalte richtte zich op, hij spoelde zich het vuil af met wat water uit de Dode Zee, en zette het toen op een lopen, de weg op die hij was afgekomen, sprong met een wip over de muur en wij zagen hem sedert nooit weer.

Daarop stond er eensklaps een heerlijk Persoon voor mij, die vroeg: "Hebt u dit alles nauwkeurig opgemerkt?"

Ik zei: "Ja Heere!" Toen sprak hij: Hier hebt u gezien de ware en de tijdgelovige.

Beiden zagen zich gedompeld in een poel van ongerechtigheden, die de overhand over hen hadden. De eerste ontworstelde dat vuil en kwam er aan de andere kant uit, dat is, aan 's Heeren kant, zodat hij later, toen hij er uit verlost was, zingen kon: "Mijn ziel, keer weder tot uw rust, want de Heere heeft aan u welgedaan." Ps. 116: 7. De tijdgelovige kwam aan zijn eigen kant uit de poel, hij heeft het zelf gedaan, ook zelf het vuil van zich afgespoeld, terwijl hij is teruggekeerd als de hond tot zijn uitbraaksel en als de gewassen zeug tot de wenteling in het slijk, 2 Petrus 2: 22.

Wij waren na dat gezicht in diep gepeins en overdenking, daar het een diepe indruk op ons maakte. Het onderscheid tussen waar en vals was zo duidelijk. Als het arme kind van God in zonde gevallen is, dan wordt hij schuldenaar en beweent met bittere tranen zijn zonden en rust niet, voor dat hij opnieuw door het alleen reinigende bloed des Lams is gewassen en daarvan de bewustheid ontvangt. De schijnchristen neemt zelf de schuld weg in eigen mening, blijft dezelfde hoog verhevene in eigen ogen en bewijst dat er geen wortel van zaligmakende genade in hem was.

Wij hebben een andere wandelaar gadegeslagen, zijn voortgang en zijn einde gezien. Deze was beladen met een zeer lang en zwaar kruis. Soms dacht ik, dat de man er onder zou bezwijken, Maar later bemerkte ik dat verborgen ondersteuning hem staande hield. Nu eens wierp hij het kruis op de grond en poogde er een stuk van af te zagen, Maar het gelukte hem niet; de zaag scheen niet te vatten, het bleek een ijzeren kruis. Moedeloos wierp hij de zaag uit de handen en zou zeker in slaap zijn gevallen, Maar een liefelijke stem sprak tot hem: "vrees niet, gij wormpje Jakobs!" Jes. 41: 14. "Ik help u. Ik sterk u, ook ondersteune Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid." Hij richtte het hoofd op, stond weldra recht op zijn voeten, nam het kruis weer op en ik zag hem weer vrolijk voortwandelen, zingende luid deze woorden:

*" 'k Stap met mijn kruis.
Al zachtjes aan naar huis.
Het kruis is 't deel der vromen.
Hij die 't mij zelfheeft opgelegd.
Heeft met Zijn eigen mond gezegd:
Waar Ik ben zult gij komen." (Joh. 12:26).*

Dan weer zag ik hem omringd van vele mensen, die blijken gaven, dat ze met Biléam wel de dood des rechtvaardigen wilden sterven, maar dat zij het leven van de rechtvaardigen niet lief hadden, maar de wereld en haar begeerlijkheden. De één lachte, een ander haalde de schouders op, sommigen wierpen slijk en moeder naar hem, en enige getabbaarde mannen die er zeer vroom uitzagen, zeiden dat de man gewis een kwaaddoener was, want dat hij anders zulk een zwaar kruis niet zou behoeven te dragen. Onder deze waren er sommigen, die hem als met afschuw ontweken en zo luid zeiden, dat ik het verstaan kon: "Wijk van mij, want ik ben heiliger dan gij." Jes. 65: 5. Ik verwonderde mij, dat de kruisdrager onder dat alles zo rustig, stil en bedaard bleef, zonder iets te zeggen. Maar er werd mij toen voor ogen geschilderd, het bevel van Hem Die het zwaarste kruis gedragen heeft: "Hebt uw vijanden lief, zegent ze die u vervloeken, doet wel degenen die u haten en bidt voor degenen die u geweld aandoen, en die u vervolgen." Matth. 5: 44.

En ik dacht, die wandelaar heeft theorie en praktijk beide. Het scheen dat de menigte beschaamd werd vanwege zijn rustige en kalme houding en de een voor de ander droop stilletjes af, zonder hem het minste te benadelen. Hij stapte moedig voort, zingende de navolgende woorden:

*"De wereld acht en eert mij niet.
En ik haar nog veel minder.
En schoon ze mij een stijfhoofd hiet.
Dat doet mij ook geen hinder.
'k Stap met mijn kruis
Naar 't eeuwig Vaderhuis,
Dit maakt mijn gang gezwinder."*

Op een andere tijd zag ik, hoe hij een touw aan zijn kruis had gebonden en het achter zich aan sleepte, Maar hij vorderde niet; als hij een stap vooruit deed, dan ging hij er weer twee achteruit. Dit duurde een geruime tijd, terwijl ik zag hoe zijn aangezicht was betrokken als een pot. Hij stond stil met de blik naar boven, toen deze woorden tot hem gesproken werden: "Richt weder op de trage handen en de slappe knieën en maakt rechte paden voor uw voeten."

Hebr. 12: 12. Toen ging hij hoofdschuddende nederzitten, uitroepende: "Ik ellendig mens! wie zal mij verlossen uit het lichaam dezes doods", Rom. 7: 24, terwijl hij er als in één adem op liet volgen: "Ik dank God door Jezus Christus, onzen Heere!" Rom. 7: 25. Hij zat nog enige tijd in stil gepeins, richtte zich toen op, onder het uitspreken van deze woorden:

*"Geef mij de allerlaagste plaats,
Zo Gij m' er plaats wilt geven.
Nooit heeft iemand zoveel kwaads.
Tegen zoveel licht bedreven."*

Toen nam hij zijn kruis weer op en ik zag hem met rasse schreden voortspoeden. Onder dat alles bemerkte ik, hoe de man vorderde op de weg, en al meer en meer naderde aan het verlangde doel. Ik zag eens hoe hij zijn kruis aan zijn hart drukte en deze woorden lispelde: "Zoet kruis! gezegend kruis! wat hebt gij mij een voordeel aangebracht! Zonder u was ik er nooit gekomen, zonder u was ik nooit pasklaar geworden, om aan de tempel in Jeruzalem te worden toegevoegd. Gij hebt de roest mijner zonden van mij afgeschuurd, dat vaak onder hevige angsten geschiedde." Zo sprekende, zette hij zich aan de weg, niet ver van de doodsjordaan. Hij beschouwde met welgevallen zijn kruis. Hij lachte. Mij dunkt, zo heeft Sara gelachen, toen zij haar kleine Izak aan de borst had.

Toen hij daar geruime tijd gezeten had, hoorde ik hoe tot hem geroepen werd: "Bij Mij van den Libanon af", Hoogl. 4: 8, en als een echo hoorde ik hem daarop antwoorden: "Kom haastig, Heere Jezus!" Toen stond hij op en vlug als een hinde, zag ik hoe hij voorthuppelde tot aan de oever van de rivier.

Daar zag ik wonderlijke dingen, die ik niet vergeten zal. Velen waren er aan de oever, met hun kruis beladen. Ik zag ze met angst en schrik op het aangezicht, anderen die kalmer en bedaarder waren, Maar allen zetten de voet in het water en nauwelijks kwam de vloed over hen, of ik zag bij allen hetzelfde: hun kruis viel van de schouders en zonk in de diepte.

Eén zag ik bijna zinken, het water kwam tot aan zijn lippen, toen een ander hem het hoofd oplichtte en tot hem zei: "Houd moed! Houd moed! Wij zijn er haast!" De één bleef langer dan de ander in de rivier, Maar zij kwamen toch allen behouden aan land. De man met het zwaarste kruis stond aan de oever en zei: "Een uurtje voor de troon zal 't al vergeten wezen."

Toen zag ik hoe hij de ene punt van zijn kruis op deze zijde van de oever leidde, en

hoe de bovenzijde juist aan de andere zijde reikte, en als met arendsvleugelen zag ik hem over zijn kruis lopen tot aan de overzijde. Toen zag ik zijn kruis in het water vallen en zinken als een steen.

Aan de andere zijde zag ik hoe de engelen hem heen leidden, en ik dacht: "Hoe kostelijk is in de ogen des Heeren de dood Zijner gunstgenoten." Ps. 116: 15. Ik stond hem na te staren, mijn ogen werden verhelderd als kristallijn, ik zag de tinnen des tempels van het nieuwe Jeruzalem en ik verlangde naar de overkant en zei bij mijzelf: Is 't gezicht reeds zo zalig, wat zal dan 't volle genot wel wezen. Ik tuurde, ik tuurde zo lang, tot er geen geest meer in mij was.

Allerlei soort van wandelaars zien wij op die weg, Maar allen bereiken het gewenste doel niet.

Sommigen geraken op zijpaden, waar ze jammerlijk omkomen, anderen keren terug, dezelfde weg waarheen ze gekomen zijn. Een klein getal komt aan het einde, deze zijn het die het Woord in beoefening brengen van de Koning van het beloofde land: "Die volharden zal tot het einde, die zal zalig worden", Matth. 24: 13. Deze zijn het, die door alle zwarigheden heenbreken en het niet opgeven en, al worden ze soms gehavend en geplukt, toch volhouden.

Wij hebben er op deze weg gezien, die wij niet wisten, hoe ze er op gekomen waren, en die wij hebben zien verdwijnen, onbekend zijnde hoe de afloop was.

Zo zagen wij er een, die wij willen beschrijven.

Het was een deftig persoon, rijzig van gestalte, een span langer dan de wandelaars, die de lengte van David hadden.

Hij hield steeds een vaste tred, het hoofd naar boven, de handen gevouwen of op de borst.

Wij merkten op, dat hij een brandende lantaarn op de rug droeg en hij dientengevolge altijd in de schaduw ging. Zijn aangezicht, geloof ik, dat hij met vet besmeerd had, zo glanzig was het. Ik zag echter, wanneer hij zich in het zweet redeneerde, dat de glans er afdroop. Hij had een duimstok bij zich, die juist zijn lengte had, en daarmee nam hij de maat van iedere wandelaar. Indien ze die lengte niet bereikten, dan waren ze naar zijn mening te klein en dan sloeg en stompte hij de zodanige; en dan hebben wij het gezien, dat hij op de kleintjes zo beukte, dat zij het uitschreeuwden van pijn.

Wanneer er dan waren, die zulke gekrookte rietjes in bescherming namen, dan konden ze er op rekenen, dat ze ook een schamper kregen, soms ten bloede toe.

Ik merkte verder op hoe, terwijl zijn gang recht was, de draaiing van zijn heup en het bovenlijf vreemd waren; al wat maar klein was ondervond zulks, en hoe meer die vreemde draaiingen doende waren en de kleintjes het ontgelden moesten, hoe meer zijn borst opzwol en hij met duizelingen werd aangevallen, die soms zo erg waren, dat hij als een tol in de rondte draaide. Toch bleef hij bij dat alles recht op zijn benen staan.

Later zag ik, hoe hij in gezelschap voortwandelde van personen van zijn lengte, hoewel hij altijd de langste was, terwijl hij ook daar nog klappen uitdeelde. Ik zag hem onder die menigte verdwijnen, en had ook geen lust meer om zijn gangen verder na te speuren, en nog veel minder om de reis met hem te maken. Ik dacht, dat is zeker een wettisch mens, die door zijn rechte gang zich verbeeldt meer te zijn dan anderen. Ik zag wel dat het geen wandelaar naar Sion was naar het Woord, want de man had niets van de eigenschappen dergenen, wier voetstappen daar staan getekend.

Terwijl ik daarover stond te peinzen, kwamen er twee deftige personen tot mij. De een scheen een herder, althans hij droeg een herdersstaf. Deze zei: "Gij staat daar te peinzen over die statige en toch vaak duizelende wandelaar en u weet niet wat u van

hem denken moet.

Daar ik een schaapherder ben, zal ik u wel enige inlichtingen kunnen geven. Ik vind soms de zodanigen onder de kudde en wanneer ze met die kwaal behebt raken, is er geen raad dan onmiddellijke hulp bij de Opperherder. Deze dieren hebben wind tussen de vliezen van hun hersenen, vandaar dat ze draaien en wentelen en stoten tegen alles wat hun nabij komt. De Heere beware ons voor die ziekte, want de ogen des Heeren zijn tegen de hooghartigen."

De andere persoon sprak daarna tot mij deze ernstige woorden: "Eergierigheid is een hovaardige begeerlijkheid, een droge dorst naar eer, de verlangende ziekte des verstands, een ellendige dolheid.

De eergierige klimt op hoge ladders, en zorgt nooit hoe hij er weer af zal komen, de begeerte van opklimmen heeft al zijn vrees voor vallen verslonden.

Hij kan tegelijk een slaaf zijn om te gebieden, één die heimelijk verstand heeft om te onderrichten, een pluimstrijker om te vleien, een voorvechter om te beschermen, een wreker van alle leed... tot zijn eigen voordeel.

Hij heeft ietwat bedacht om zich groot te maken, en wee de vriend, die hem in de weg is. Als hij echter bevindt, dat hem alles tegenloopt en dat hij ten enenmale beroofd is, beide van bevordering en hoop, beide van de genieting en de mogelijkheid, zo verandert al zijn lust in verwoedheid, zijn dorst is nu alleen naar wraak, en zijn tong klinkt nu niet dan van laster en achterklap.

Eindelijk, hij is een mens op wie men niet vertrouwen kan, omdat hij nooit anders dan eigen eer en voordeel onder het oog heeft. Hij is gelijk een blaas, die opgevuld wordt met de wind der hope en der eigenliefde. Hij is in 't lichaam als een mol in de aarde, altijd onrustig voortkruipende, en met één woord, niet anders dan een vermengde hoop van nijd, hovaardij en begeerlijkheid.

De Heere Jezus vermaant Zijn discipelen met deze woorden: "Leert van Mij dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen", Matth. 11:29.

Ik was met dit onderricht zeer ingenomen, en bedankte daarvoor beleefd, tevens verzoekende dat zij met mij mochten voortwandelen, opdat ik door hun opmerkingen mocht geleerd en gesticht worden. Beide bewilligden daarin, en wij wandelden geruime tijd in zoetheit voort, onder zeer leerzame gesprekken.

Een eind weegs voortgegaan zijnde, zei de een: "Ziet u daar die kleine wandelaar met het kruis beladen? Moedig treedt hij voort en het schijnt u zeker wel toe, dat deze een voorspoedige en gelukkige wandelaar is."

Ik antwoordde dat zulks mij ook zo voorkwam, waarop hij liet volgen: Het is ook zo, en met recht mag hij een gelukkig mens worden geheten. Wij kennen hem al sedert lang en zullen zijn aard en eigenschappen beschrijven. Misschien wordt u er verliefd op, om ook zulk een te worden. Deze wandelaar naar Sion heeft meer zichzelf leren lezen dan alle boeken, en heeft deze les zo wél onthouden, dat hij ze nooit kan vergeten.

De wereld kent hij, maar hij acht haar niet. In aardse dingen wenst hij niet meer dan de natuur, in geestelijke dingen is hij beleefdelijk eergierig. Alle kleine verdrukkingen vallen hem als hagelstenen op een dak, en wat de grotere betreft, die kan hij aannemen als schattingen des levens en tekenen der liefde, en indien zijn scheepje geschokt en geslingerd wordt, zo is hij nochtans verzekerd, dat zijn anker vast is.

Hij kan van een arm hutje een hofstede, of ook een paleis maken, van zijn akkertje een grote heerlijkheid, van zijn bevlekt kleed kostelijke tapijten en van zijn aarde zilver. Zijn consciëntie en zijn handen zijn altijd goede vrienden, en hoe hem de duivel ook

zou willen verzoeken, hij wil die beide niet laten twisten.

Het berispen en het toejuichen zijn hem vreemdelingen en geen gasten; zijn oor is hun doorvaart, en niet hun herberg. Zo wandelt hij blijmoedig in de weg, die God hem bereid heeft en wenst nooit dat die weg ruimer of effener was.

Zijn ziel is alle dagen geopend om daarin te ontvangen die God in Wien hij is, en is zo ver gekomen dat hij zichzelf lief heeft om Gods wil en God om Zijnszelfs wil.

Zijn ogen staan zo gevestigd op de hemel, dat geen aards ding die bewegen kan en stelt zich nu reeds voor, de bezitting van zijn plaats onder de heiligen.

En deze hemelse vertroosting hebben hem zó ingenomen, dat hij nu met een mishagen neerziet naar de aarde, als naar het land zijner droefenis en ballingschap, nochtans zich meer verblijdende in hope, dan beroerd zijnde door het gevoel der kwaden. Hij acht het geen grote zaak te leven maar zijn allermeeeste bezigheid te sterven en heeft zulk een goede kennis gemaakt met zijn laatste gast, dat hij geen onbeleefdheid van hem vreest. Zo acht hij dan ook het sterven niet anders dan een "naar huis" gaan, wanneer hij uit is, of een slapen gaan, wanneer hij van de dag vermoeid is.

Al zijn medereizigers zijn blij hem te mogen dienen, de engelen slaan hem gade, ja God Zelf vermaakt Zich in zijn omgang en heeft hem al voor zijn dood bij het getal der heiligen opgenomen en voorts ten volle gekroond in zijn afsterven.

Hier zweeg mijn metgezel en ik vond in mij een heilige jaloersheid, om die gelukkige wandelaar gelijkvormig te worden.

Ik zei: "Welk een voortreffelijk pelgrim is dat, ik wenste dat ik zulk een ware. Gewis die man heeft geen vijanden, wie zou zulk een niet liefhebben? "

Mijn metgezel met de herdersstaf liet hierop volgen: "Hierin oordeelt u niet juist. Ik zag onlangs een kraai, bezig de wol op de rug van een schaap af te pikken en dacht bij mijzelf: u zou het niet durven bestaan op de rug van een wolf of van een hond te gaan zitten. De bekende eenvoudigheid van dit onnozele dier geeft aanleiding tot stoutheid. Zo is het met de schapen van de Heere Jezus, wanneer ze recht hun schapenaard vertonen.

Een zachtmoedige gestalte des harten verwekt spoedig enig ongelijk. De wreedheid der kwaadaardige mensen verkiest gemeenlijk dezulken, niet die 't ergste verdienen, maar die veel verdragen willen. Wij zouden dan zo wel zeggen, dat de zachtmoedigheid en lijdzaamheid zeer kwalijk besteed worden, daar zij de mens tot smaad en spot stellen. Maar daar het een gestalte is, die de Heere behaagt, omdat het Zijn eigen werk is, zo hebben de kraaien wel toe te zien, want zij zullen hun loon zeker niet verliezen, die de schapen van des Heeren kudde alzo trakteren. De Heere neemt het Zelf voor de Zijnen op, als Hij zegt: "Die Mijn volk aanraakt, die raakt Mijn oogappel aan."

Na nog enige ogenblikken aangenaam te hebben voortgewandeld, zei een mijner metgezellen: Hier moeten wij nu scheiden, op de reis is het maar gedurig: "Zeg den kinderen Israëls dat zij voorttrekken", Ex. 14: 15. En de tijd staat niet stil, Maar waar wij op dezelfde weg wandelen, onze ogen recht voor ons zien, onze Oversten Leidsman achteraan komende, afleggende de zonde en alle last die ons lichtelijk omringt, dan mijn waarde metgezel, zullen wij met lijdzaamheid lopen de loopbaan die ons is voorgesteld. Dat geve u de Heere en dan zal gewis het einde vrede zijn, en kunnen wij, nu van elkander scheidende de een de ander toeroepen: "Tot wederziens", is het niet in de strijdende, dan zeker in de triomferende kerk, en dan zonder te scheiden meer. Dan zal het zijn:

*"Zonder nachten, zonder dagen.
Zonder naar den tijd te vragen.
Daar zijn tijd en jaren uit,
Eeuwig, eeuwig is 't besluit."*

En hiermee namen deze beide afscheid, en terwijl zij voortwandelden bleef ik in gepeins verzonken en dacht: wat is 't toch alles even wonderlijk op de weg naar de hemel, wonderlijke overeenstemming, want al komt het volk uit verre landen, het harte smelt toch saam ineen.

En dan wonderlijk, enerlei taal! Bij die gedachte stond ik even stil en mij bekreep de lust om die taal eens nauwkeurig na te speuren, van de een en van de ander, en te onderzoeken of ik in alles met die taal grondig bekend was en alzo enige ogenblikken te handelen over de tale Kanaäns.

5. De tale Kanaäns

Het volk van God is één familie dat voorrechten bezit, die de wereld niet kan verstaan, en genietingen die zij in haar blindheid niet kan begrijpen. Zo spreken ze ook enerlei taal, een taal die niet kan worden aangeleerd door menselijk vernuft, Maar die men alleen leren kan door middellijk en onmiddellijk onderwijs van God de Heilige Geest. Overal zijn er mensen, die deze taal verstaan en als zij in de vreemde omdolen, dan is het een verrassing een landsman te ontmoeten.

Ik heb in mijn familie iemand die alle bekende talen gemakkelijk spreekt. Hij deelde mij eens het navolgende mee: "Voor enige tijd zat ik te Brussel aan een open tafel. Tegenover mij zat een heer, die geen woord sprak en het scheen mij toe dat hij ook van de gehouden gesprekken niets verstond. Ik werd opmerkzaam en sloeg hem nauwkeurig gade en meende uit de vorm en de trekken van zijn gelaat de Pool te ontdekken; daarom sprak ik hem in die taal aan. Zijn gelaat verhelderde en de blijdschap vervulde zijn hart, toen hij uit een andere mond zijn moedertaal hoorde, die hij sedert maanden niet gehoord had."

Zodanig is de blijdschap van hem, die sedert lang de tale Kanaäns niet gehoord heeft. Want deze spraak toch is melodie in de oren van elke wandelaar door Mesech.

Er zijn er die het beproeven, om zelf die taal aan te leren, Maar zij worden al spoedig ontdekt. Schibboleth kunnen zij niet uitspreken en brengen het niet verder dan Sibboleth. Zie Richteren 12: 6.

De onderwijzer in deze taal, die God Zelf is, noemt haar: een reine spraak, Zefanja 3: 9 en door de profeet Jesaja, hoofdstuk 19: 18: de sprake Kanaäns. Daar nu God een God van orde is, zo is ook de taal die Hij leert, op vaste grondslagen steunende. De voorname en onomstotelijke grondregels zijn die, die te vinden zijn in de grondwet van het Koninkrijk der hemelen, in de eerste van de kleine profeten, het veertiende kapittel, het derde vers, en in het zevende hoofdstuk van Paulus' zendbrief aan de Romeinen.

Waar nu een van deze grondregels gemist wordt, daar is het Sibbolet en geen Schibboleth. Een zeer klein verschil, dat nochtans zo groot is, dat er dood of leven aan hangt.

Bij het horen nu van die taal beproeve zich een iegelijk, of het zijn eigen taal en uit zijn hart gesproken is.

Ik ben goddeloos en toch rechtvaardig, onrein en toch heilig. Mijn naam is "mens",

terwijl er niets aan mij is, dan dat menselijk is en toch ben ik er een die Godes is. Behalve de naam "mens" draag ik nog een andere naam, die niemand kent dan die hem ontvangt, Openb. 2: 17 en die naam is: *kind Gods*, Joh. 1: 12. Ik heb het dan ook met mijn hand geschreven en doe het telkens weer: "Ik ben des Heeren", Jes. 44: 5. Mijn naam is bekend in de hemel en staat daar opgetekend met bloed, Filipp. 4: 3. Op aarde ben ik bekend en onbekend, en hoewel daar wel goede geruchten van mij gaan, zo staat er mijn naam toch slecht aangeschreven. Ik ben dikwijls verlegen om mijn naam te noemen, maar als ik het voorrecht heb, dat ik overboord ga, dan noem ik mij een Christen, omdat ik de zalving niet ontkennen kan.

Toen ik geboren werd was het nacht, een stikdonkere nacht; maar eer ik het wist brak het morgenlicht over mij aan. Toen zag ik eerst mijn afkomst en kreeg ik mijn geslachtsboom in handen en bemerkte dat mijn vader een Amorieter was, die zeer rijk is geweest, maar al zijn schatten heeft doorgebracht en daarna ontzettend veel schulden heeft gemaakt, waarvan hij niets heeft kunnen betalen. Deze schuld nu is van mijn vader op mij overgegaan en al leef ik honderd jaren en doe niets dan werken, dan vermindert dat nog niets van mijn schuld.

Mijn moeder is een Hethietische, enkel vlees, en toen zij mij baarde bracht ze een addereengebrouwsel ter wereld, een kind geheel verdraaid, dat een samenweefsel was van zonde en haat tegen God en mensen.

Mijn geboorte is van oude datum. Ik werd eerst in een paradijs geboren, daar stierf ik. Eigenlijk zag ik het eerste levenslicht in de stad des verderfs, waar ik neergeworpen ben op de vlakke des velds. En daar werd ik wederom geboren, toen niemand dan God naar mij omzag. En nu ben ik een pasgeboren kind, begerig om uit de moederborst de redelijke en onvervalste melk te zuigen en daardoor op te wassen. 1 Petrus 2:2.

Nu zal men vragen, als gij wederom geboren zijt, hebt u dan nog een andere vader?

En dan is het loutere genade dat ik hierop toestemmend mag antwoorden: Ja, ik heb een andere Vader, Die mij in Zijn huis heeft opgenomen. Ik zat wenende als een kind neer, alles was mij ontvallen, geen staf om op te leunen, niets hebbende dan een potscherf om mij te krabben. Ik was met boze zweren bedekt en zat naakt op de mesthoop, in gezelschap van een boos wijf, waaraan ik getrouwd was en dat binnen in mij woonde, en mij maar gedurig toeriep: zegent God en sterf! Als ik daar zo neerzat, bijna der wanhoop ten prooi, ontdekte die heerlijke Persoon mij Zijn liefde, drukte mij aan Zijn hart en sprak mij moed in, waardoor ik gedrongen en geperst werd om uit te roepen: "Abba, lieve Vader!"

Nu moet ik mij wel schamen, dat ik zo dikwijls vrezende en bevende van verre sta, zonder de Vadernaam op de lippen te durven nemen, daar ik zulk een slecht, ongehoorzaam en ondankbaar kind ben, maar in weerwil van al mijn ellende en bederf, zo is Hij toch mijn Vader en Hij zal het blijven ook.

Mijn moeder, die mij bij de wedergeboorte heeft gebaard, had mij ontvangen door de overschaduwing des Heiligen Geestes. Haar naam is: *Jeruzalem dat boven is*. Gal. 4: 26. Zij was al oud toen ze mij baarde, en door haar is het dat ik weet van welke Vader ik een kind ben. Zij heeft mij met mijn gehele familie bekendgemaakt en mij mijn broeders en zusters doen kennen, wier getal is 144.000 en dan nog zo velen die niemand tellen kan. Openb. 7: 4, 9.

Ik blijf onder dat alles maar een eigenzinnig kind, vol hoogmoed en eigenliefde, waardoor ik dan niet zelden mij ga verbeelden dat ik maar alleen ben overgebleven en eenzaam en verlaten op de wereld ben. Dan zijn mijn ogen rood geweest en die mij dan zien, zeggen dat mijn aangezicht vervallen is en dat ik zo mager ben. En dat is dan ook zo. *Dan ben ik zwart van de brandende zon en gewond er bij, omdat de kinderen mijner moeder*, Hoogl. 1: 6, *tegen mij ontstoken waren*. Die kinderen, ze zijn wel

moeders maar niet Vaders kinderen, die hebben mij al dikwijls smart aangedaan. Maar dat zijn mijn zonden, die het mij zo bitter maken, want ik heb eertijds hetzelfde gedaan. Ik zou in die ellende al lang omgekomen zijn, als mijn trouwe Vriend mij aan mijzelf had overgelaten, Maar als Hij mij maar eens vriendelijk aanziet, dan komt het alles in één ogenblik in orde. Dan spreekt Hij mij vriendelijk toe en verzekert mij dat ik wel zwart maar toch liefelijk ben; dan legt Hij Zijn wonden op mijn wonden en dan heb ik geen wonden meer; dan is mijn moedeloosheid en mijn zwakheid in een ogenblik geweken en dan ben ik zo moedig als een jonge leeuw, en wordt het woord uit de oude oorkonden aan mij bevestigd: "de zwakke zal zeggen: ik ben een held."

Dit alles nu heb ik te danken aan mijn lieve, getrouwe Vriend, Wiens beeld in mijn hart is gegraveerd. Hem te roemen naar waarde, dat kan ik niet. Hij is ook zo schoon, de schoonste onder de mensenkinderen. Hij is blank en rood en draagt de banier boven tienduizend. Ja alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk en met verrukking roep ik dan uit: deze is mijn Liefste, deze is mijn Vriend! Hooglied 5: 16.

O, als ik Hem zo aanzie, dan worden alle andere beelden lelijk en afschuwelijk in mijn ogen, en dan mag ik weleens in opgeruimde stemming zingen:

*Ik begere
Niets, o Heere!
Dan Uw vrije gunst alleen.
Die bevinden Uw beminden,
Die U lieven, anders geen.*

Gij vraagt mij, wie deze Vriend is; ik zal het u zeggen, maar dan moet ik eerst nog een weinigje terug gaan en van hooggaande ellende spreken, natuurlijk van mijn eerste huwelijk.

Ik was met een hardvochtig man getrouwd. Hij is nu tot mijn grote blijdschap dood, want ik heb nooit anders dan verdriet van hem gehad. Hij sloeg mij hard, ja vaak geselde hij mij en sprak nooit een enkel vriendelijk woord tegen mij en hoe meer ik poogde zijn zin te doen, hoe strenger hij tegen mij was. Toen hij dood was en begraven werd, was het een grote lijkstatie, al de koorden, roeden en touwen lagen op de kist en nooit zal ik de blijdschap vergeten die ik gevoelde, toen ik achter de lijkbaar ging. Temeer omdat mij in mijn ellende een wonderschoon Persoon was verschenen, die mij, zo lelijk als ik was, beloofde mij te zullen ondertrouwen in gerechtigheid en in gericht, in goedertierenheid en in barmhartigheid en in geloof, Hoséa 2: 18, 19.

Toen nu mijn eerste man dood was, herhaalde Hij dezelfde belofte en gaf mij tot onderpand van de zekerheid Zijner woorden, een ring aan de vinger. Dat is nu die lieve Vriend, daar ik van gesproken heb. Dikwijls gaat Hij van mij weg, Maar komt ook telkens weer en is altijd even vriendelijk jegens mij; als ik soms nog weleens twijfel aan de voltrekking van het huwelijk, dan verzekert Hij mij zo plechtig, dat ik er niet meer aan twifelen kan, dat Hij mij heeft liefgehad met een eeuwige liefde en dat Hij mij uit loutere barmhartigheid getrokken heeft.

Misschien vraagt u mij wie die heerlijke Persoon is?

Zijn Naam kan ik u niet noemen, die is toch Wonderlijk; ik noem Hem mijn Vriend, mijn Borg, mijn Losser, mijn Immanuël en met vele andere lieve namen, zo lief als de liefde, die brandende in mijn hart is, mij geeft uit te spreken.

Hij is een wonderschone Koningszoon, Zijn Vader, Wiens enige ééngeboren Zoon Hij is, is nu mijn rijke Vader, Die mij als Zijn kind aangenomen heeft, alleen ter wille van mijn Liefste. Ik was bij mijn eerste man diep in schulden geraakt, Hij heeft ze allen

betaald, zodat al de schuldeisers bevredigd zijn. Ik leef nu uit Zijn kapitaal, daarvan krijg ik telkens de rente. Maar ik krijg nooit veel opeens, omdat ik van nature een doorbrengster ben; en als ik Hem uit het oog verlies dan zou ik alles verkwisten. Ik blijf onder dat alles in mijzelf maar een ellendeling, want het gebeurt mij soms dat ik niet de minste schoonheid of dierbaarheid in Hem zie. Maar als ik dan zo ellendig ter neerleg en mijn Vriend zet mij weer op de wagens van Zijn vrijwillig volk, dan ben ik dat alles spoedig weer vergeten en gevoel mij in Zijn aanblik zo gelukkig, dat ik met de engelen niet zou willen ruilen.

Toen ik met mijn eerste man nog getrouwd was, waren mijn klederen maar lompen, schorten die ik zelf gemaakt had van vijgenbladeren, en in mijn klerenkast had ik nog een kleed, dat van tweeërlei stof was gemaakt. Maar als mijn man zag dat ik dat wilde aantrekken, dan sloeg hij mij zo erbarmelijk, dat ik in een hoek kroop en mij, zo goed ik kon, met de vijgenbladeren bedekte. Maar toen ik het voorrecht had, zoals ik nu heb, zie ik er geheel anders uit. Mijn Vriend heeft mij al mijn vijgenbladeren uitgetrokken. Hij heeft mij sierlijke klederen aangedaan, mij omhangen met de mantel der gerechtigheid en een reine hoed op het hoofd gezet met een gouden plaat er op, waarop gegraveerd staat: "Heiligheid des Heeren."

Daarbij heeft Hij mij wisselklederen gegeven, die ik aantrek als ik tot Hem ga. Overigens heb ik nog een reiskleed, dat dikwijls zo bestoft is, dat als men er op slaat, het is of het een meelzak is, zoveel stof vliegt er dan uit. Dit kleed draag ik echter maar, zolang totdat het huwelijk voltrokken wordt, dan leg ik het voor goed af

Ik ben een vreemd schepsel, dikwijls mijzelf een raadsel. Het schijnt mij vaak toe dat ik al meer en meer achteruit ga, maar als de Zon helder schijnt, dan zie ik toch dat ik vorder. Soms denk ik dat Saul de overhand zal hebben, maar als dan mijn Vriend tot mij zegt: "Ik zal voor u strijden", dan heb ik niet anders te doen dan stil te zijn en dan wordt het aan mij bevestigd: "Die te huis bleven deelden de buit."

Ik ga evenals Jakob met het aangezicht naar het Oosten gewend en even als die Patriarch ga ik kreupel aan één kant. Aan mijn eigen kant ga ik kreupel, maar aan de zijde van mijn Vriend sta en ga ik recht op mijn voeten. Ik ben dan ook niet zelden een hinkende, maar als ik de schoenen aan heb, die mijn Vriend mij heeft geschonken, dan ga ik recht, en alles wat mij in de wereld tegenkomt moet voor mij wijken; dan zing ik:

*Kom wereld! staat eens aan een zij
En maak de weg eens ruim voor mij.*

Dan loop ik en word ik niet moede, dan doet mijn Vriend aan mij wat Hij beloofd heeft: "Mijn kracht wordt in uw zwakheid volbracht." 2 Kor. 12: 9.

Soms komen er vreemde bezoekers binnen, die vragen of ik het wel recht heb, dat ik op de goede weg ben, omdat er zoveel doornen en distelen, hindernissen en struikelblokken op de weg liggen. Dan sta ik weleens een ogenblik te denken, Maar als ik dan terug mag zien op de weg die achter mij ligt, dan vind ik zoveel spitse pilaren en merktekenen door mij opgericht, dat ik mijn smader heel wat te antwoorden heb, en vloeit mijn mond over. Dan zeg ik: ik zie niet op de weg maar op mijn Leidsman, Die mij er Zelf op gezet heeft en toen tot mij zei: "Dit is de weg, wandel daarin."

Dan heb ik nog dit te antwoorden: wanneer ik het oog in het gebod sla, dan zie ik, dat ik de zaden van allerlei boosheid in mijn hart omdraag. Dan zie ik, *dat het goede dat ik wil, dat ik dat niet doe, en het kwade doe dat ik niet wil.* Ik beken dat ik mij vaak bezig houd met allerlei gedachten, met ongeduld, ja met alles wat verkeerd is. Dan

weer doe ik niets dan klagen en wenen, met bidden en hopen, en belijd dan zo gaarne dat ik een nieteling ben, en de Heere het alles en alleen is. Dan heb ik weer dat volkomen vertrouwen in mijn hart, dat mijn Vriend het alles wel zal maken; dan houd ik mij vast aan Zijn woord, schuil onder Zijn vleugelen en vind mij in Zijn genade en barmhartigheid geborgen tegen zonde, nood en dood. Dan beken ik, dat ik genoeg heb aan mijn Vriend, dat ik in Hem al mijn heil en mijn zaligheid vind, en dan verdwijnen alle schepselen voor mij als sneeuw voor de zon en als Hij dan tot mij zegt: "Uw vrucht is uit Mij gevonden", Hoséa 14: 9, dan hef ik vrolijk een der liederen Sions op en accompagneer het voorbedacht lied met het tiensnarig instrument, op de fluit of harp. Ps. 92: 4. Dan is het rustdag voor mij en dan houd ik op met werken.

Och, als ik het alles zo mag naspeuren, wat mijn Bruidegom al voor mij gedaan heeft, dan ben ik enkel verwondering, want ziet ik was dood en Hij heeft mij levend gemaakt; ik was blind en ik werd ziende; ik was stom en doof, en Hij raakte mijn oren en mijn lippen aan en ik werd sprekende en horende; ik was melaats en Hij heeft mij gereinigd. Ik was verloren en ben door Hem gevonden en gered; ik bedierf alles en Hij maakte alles weer goed; ik verkwistte alles en kreeg alles terug.

Op een andere tijd wordt mij gevraagd, of ik wel weet, dat ik over zulk een brede stroom moet, waar geen schip is om mij over te brengen; dan sta ik wel eens verlegen, maar als ik dan op mijn Leidsman zie, dan wordt alle vrees als weggevaagd, want Hij heeft het mij Zelf beloofd: "Vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijne. Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken." Jes. 43: 1, 2. En dan, als ik voor de stroom zal komen, dan zal, evenals bij de kinderen Israëls, toen zij de Jordaan over moesten, dan zal mijn eeuwige Vriend en Hogepriester de eerste in de stroom gaan en ook de laatste er uit. Hij heeft het Zelf gezegd: "Ik ben de eerste en de laatste, de Alfa en de Omega." Openb. 1: 8, 17. Zodat mijn trouwe Vriend mij in alles gerust stelt.

Nu woon ik nog in een lemen hut en dat is maar een huurhuis. Straks wordt mij de huur opgezegd, en dan verlaat ik dat aardse huis, dat dan een puinhoop wordt, waaronder al mijn oude zonden worden begraven, en dan voert mij mijn Bruidegom op engelenwagens naar Zijn eigen paleis; daar wordt dan het huwelijk voltrokken en zal ik in staatsie worden binnengeleid bij de Koning en dan zullen wij altoos bij de Heere wezen, zonder te scheiden.

Mijn lezer, kent u ook die spraak, of is zij u vreemd?

Staan wij nog even stil bij de geschiedenis in Richteren 12 en onderzoeken we, hoe het met ons staat. Want ziet, dat is toch het voornaamste, om te weten, of het wel met ons is en wij een vrijgeleide hebben, als wij aan de Doodsjordaan zijn gekomen.

De Gileaditers streden tegen de kinderen Ammons, met Jefta hun krijgsoverste aan de spits, en hij versloeg ze met een grote slag, zodat de kinderen Ammons werden ten onder gebracht. De mannen van Efraïm waren afgunstig en begeerden mee te delen van de buit, hoewel ze aan de strijd geen deel genomen hadden. Zij togen tegen elkander op ten strijde, die van Gilead en Efraïm, en daar in die beide landstreken de uitspraak der taal zeer veel van elkander verschilde, zo konden die van Efraïm het woord *schibboleth* niet uitspreken. Dit werd bij hun vlucht over de rivier de toetssteen. Al zeiden ze, dat ze van Gilead waren, en zij zeiden: *sibboleth*, dan werden ze gedood, zodat er op die dag 42.000 mannen van Efraïm stierven.

Laat ons nu de geestelijke betekenis hiervan zoeken na te speuren. En dan letten wij op de zin der namen.

Efraïm betekent trots. Deze zijn als Bileam, begerig om de dood eens rechtvaardigen te sterven, maar de strijd des rechtvaardigen te strijden, is voor de zodanigen een grote last. Daarom kunnen ze dan ook het woord niet goed uitspreken en zeggen: "sibboleth", dat wil zeggen: een last. Ziedaar het juiste beeld van hen, die de bevindingen der heiligen trachten na te apen en niet de minste bewijzen geven van waarheid in het binnenste.

Wat Athanasius eenmaal zei, daar zijn de Efraïmieten vreemd van. Als deze kerkvader gevraagd werd, wat de eerste genade was, antwoordde hij: "Ootmoed." En de tweede genade? "Ootmoed." En de derde genade? "Ootmoed." En zie, daar dit de eerste grondregel der tale Kanaäns leert, zo blijft bij het voortgaan in de kennis van ellende, de genade van ootmoed bij de levendgemaakte ziel, bij voortdurende en doortrekt ze als een zuurdesem het gehele bestaan van de begenadigde ziel. Dit nu wordt gemist bij die van Efraïm. Omdat ze niet op de rechte school geweest zijn, kunnen ze de taal niet uitspreken en gaan met hun inbeeldingen voor eeuwig verloren.

De Gileaditers nu zijn stenen der getuigenis, want dat is de betekenis van hun naam. En wat getuigen ze? Ze getuigen en ze zullen het eeuwiglijk verkondigen dat God God is, en dat zij mensen zijn. Deze zijn het, van wien de Almachtige Zelf getuigt: "Gijlieden zijt Mijne getuigen dat Ik God ben." Jes. 43: 12. Het zijn alzo de levende stenen, die het woord juist kunnen uitspreken.

Schibboleth betekent "korenaar." En zo zijn ze in het spreken tot de Heere en tot elkander, van hun moedertaal. Zij spreken en tonen het koren in de aar, het zuivere koren, dat rijpt voor de hemelse korenschuur. Maar zij spreken er ook van, hoe dat plantje groeit in lage aarde. Zij dragen hun schat in aarden vaten. Zij hebben te gewagen van genade, en roemen alleen in de Heere, want daar zonder stro en kaf het koren niet groeien kan, zo weten ze toch, dat de verdorvenheid die hen steeds aankleeft en een gedurige oorzaak van droefheid is, evenals het stro en het kaf zal verbrand worden en de geestelijke mens eenmaal zal ontdaan worden van alle aardse en vleeselijke omhulsels en een plaats zal innemen onder de gemeente zonder vlek of rimpel.

Zien we nog even op de krijgsoverste die aan de spits staat der Gileaditers.

Het is Jefta, dat betekent "deur." De verklaring ligt voor de hand. De ware Richter, Die aan de spits staat van het volk van God, is het Die gezegd heeft: "Ik ben de deur." Joh. 10: 7. Jezus, de Koning Zijner Kerk is Zelf de deur, waardoor ze in het heiligdom ingaan. Hij leert ze spreken, zuchten, kermen, worstelen, strijden en overwinnen. En in Zijn kracht brengen ze al de Ammonieten, dat wil zeggen: "pochers", zowel als de Efraïmieten ten onder.

Mijn lezer! hoe staat het met u? Zijt ge nog onder die van Efraïm? De Heere lere u, vóórdat gij aan de doodsrivier komt, de taal van de ware Gileadiet: "O God! wees mij zondaar genadig!" Luk. 18: 13.

Of hebt u de eerste klanken van de tale Kanaäns geleerd? De Heere lere u verder, opdat u weldra zo goed geoefend zijt, dat u niet alleen A. B., maar in één adem B. A. er op kunt laten volgen, dat is: "Abba! Vader!"

Op dan, gij mannen van Gilead. Met Jefta aan de spits is de overwinning zeker, en als in de laatste strijd gevraagd wordt: "Zijt gij een Gileadieter?" dan zegt ge blijmoedig: "Schibboleth", en met dat gij over de Jordaan gaat, zullen de grote deuren van het nieuwe Jeruzalem voor u open gaan en daar zult gij dan volmaakt de tale Kanaäns spreken, zonder ooit in woorden zelf te struikelen en het ene lied zal daar niet geëindigd zijn of het andere begint, en dan zingt ge niet zesentwintig maal, zoals in Psalm 136, maar tot in eeuwigheid: "Want Zijn goedertierenheid duurt in eeuwigheid."

6. Kruisen

De wandelaar op weg naar de hemel kan zonder kruis geen vordering maken. Zonder kruis is er geen kroon. De kruisen nu die de Heere de Zijnen oplegt, zijn van zeer onderscheiden aard, en hoewel de weg ten leven voor alle wandelaars dezelfde is, zo zijn nochtans én de leidingen én de kruisen zeer van elkander verschillend.

Er zijn in- en uitwendige kruisen; beide zijn zo ingericht, dat ze de wandelaar moe maken, zodat hij vaak naar rust verlangt, die voor hem alleen te vinden is in Jezus Christus, de ware rust die er overblijft voor het volk van God.

Alles wat in strijd en tegenspraak is met onze aangeboren vleselijke neigingen, lusten en begeerlijkheden kan men onder de rubriek der kruisen rekenen.

Armoede is een pijnigend kruis voor het vlees. Het houdt ten onder de begeerte naar praal en pronk, en leert pleiten op de belofte: "Uw brood is zeker en uw water gewis." Het leert te leven uit de hand van een Almachtig God en Vader, en af te zien van alle vleselijke leunsels en steunsels, en alleen te bouwen op de levende God, Die Zijn wondertekenen blijft tonen aan alle arme weduwen te Sarfath, zodat de olie niet stil staat, en het meel in de kruik niet vermindert.

Ziekte en zwakte naar het lichaam is een zwaar kruis. Voort te willen en niet te kunnen, ijverig en werkzaam te zijn van aard en de handen slap te moeten laten hangen, de natuur kan en wil er zich niet onder buigen; genade leert het, en waar lijdzaamheid van node is, in deze zowel als in iedere weg van kruis en tegenspoed, zo leert de Verbonds-Ontfermer de zodanigen, dat de bevinding lijdzaamheid werkt. Moeten dezulken het niet vaak met David uitroepen: "Het is goed voor mij verdrukt te zijn geweest", want mijn ziekte en zwakheid kortwiek de vleugels mijner wereldsgezindheid, herinnert mij gedurig dat mijn aardse huis dezes tabernakels staat verbroken te worden en versterkt in mij de hoop, dat als ik daar zal mogen verschijnen, waar geen inwoner zal zeggen: "Ik ben ziek", ik mij eerst recht verblijden zal, dat mijn Jezus Die het zwaarste kruis voor mij gedragen heeft, mij dit kruis had opgelegd, waar ik dan eerst recht en klaar zal zien en opmerken, waarom juist dit kruis voor mij nodig was, om Hem eeuwiglijk te danken voor Zijn onuitsprekelijke genade.

Humeurzonden, vruchten van de oude mens! Hoe gaat er de nieuwe mens vaak onder gebogen. Drift, kwaadheid en dergelijke, hoe zucht de ziel er onder. En als het kwaad naar buiten uitbreekt, wat al worstelingen, om wederom verzoening te vinden in het bloed des Lams. Hoe zwaar weegt dat kruis, "het kwade dat ik niet wil dat doe ik", hoe brengt het vaak de klacht te voorschijn: "ik ellendig mens!" Waarom kan ik mijzelf toch niet moediger aanstellen en die ellendige humeurzonden dempen? Daarom, dat u bij de voortgang zou moeten erkennen, dat er niets van het uwe in aanmerking komt, dat u alleen op het doen van een Ander wordt op- en aangenomen, en dat alleen vrije genade de grond van uw thuiskomen zijn moet.

Godeloos gezelschap is een aller-bitterst kruis en weegt vaak op de schouders als een centenaarslast. Ziet, daar gaan twee mensen tezamen; ze zijn tot één vlees geworden; de één loopt als een hollend paard ter helle, de ander als een zwaar beladene naar het hemelse Sion. Wat al zuchten en tranen, om van dat kruis ontslagen te worden, wat al geroep om de metgezel staande te houden in zijn hollende vaart. De Heere is soeverein; Hij ontfermt Zich dien Hij wil en verhardt dien Hij wil. "Twee zullen er op één bed zijn, de ene zal aangenomen, de ander zal verworpen worden." Luk. 17: 34. Smartelijk, pijnlijk voor vlees en bloed, droevig voor de nieuwe mens, maar heilzaam tevens. Hoe wordt die van God vervreemde vaak als een zaag of een bijl gebruikt, om de knoestige kwasten van eigengerechtigheid er uit te houwen, en hoe leert zulk een zwaar beproefde ziel het onderscheid waarderen, dat haar boven

anderen te beurt viel, en bij ogenblikken kust zij de roede en die haar besteld heeft, en erkent dat de Vaderlijke kastijdingen niet te hard zijn, en dat de Heere niet anders handelen kon, omdat zij als een uitverkoren vat, langs deze weg, gevormd moest worden voor de inwoning in de eeuwige tabernakelen.

Valse broeders zijn zware kruisen. David heeft zulks ondervonden in Achitofel, en Paulus niet minder in Alexander de kopersmid en Hymenëus en Philetus. En onze grote Meester is ons voorgegaan. Zijn uitverkoren apostel werd Zijn verrader. Wij hebben ons dus niet te verwonderen, wanneer ook dat kruis ons wordt opgelegd. Want, hoewel de Heere het kwade niet werkt, zo laat Hij het nochtans toe en bepaalt en bestiert het tot een zeker einde. En dan is het in de eerste plaats nodig, dat de ergernissen komen, opdat de oprechten en ook de huichelaars openbaar worden, maar ook, omdat juist de oprechten er door geoefend zouden worden. Het wordt hen een middel om hun te leren niet op mensen te bouwen, om hun zaken voor de Heere bloot te leggen en zichzelf nauw, ja zeer nauw te beproeven, en om hen enig en alleen te doen steunen op de Almachtige, en te doen zinken en te zakken op Gods trouw en onveranderlijkheid.

Het is een zwaar kruis, wanneer de waarheid op de straten struikelt. Voor degenen die God liefhebben en hun blijdschap in Zijn eer stellen en in de uitbreiding van Gods Koninkrijk, is zulks bitter en die het ter harte gaat, zal er wel iets van ondervinden zoals Jeremia, hoe daarom de tranen langs de kinnebakken lopen. Wie gaat het niet ter harte, die zich gedraagt als een wandelaar naar Sion, dat de vijanden zich vermenigvuldigen en het volk van God zeer dun wordt. Hoe gaan dan de klachten naar boven: "Wee mij! dat ik een vreemdeling in Mesech ben." Ps. 102: 5. Nochtans de Heere laat zulks toe, opdat de Zijnen zich vaster en inniger aan Hem zouden verbinden en meer en meer de onuitsprekelijke genade zouden waarderen, dat zij in het bundeltje der levenden zijn opgenomen en hun ziel als een buit er uit zullen wegdragen.

Wat is het nu nuttig en nodig, dat de Heere Zelf ons de kruisen oplegt, want ging het naar onze eigen verkiezing, dan kwam er niets van terecht, en dan zou het zijn zoals zeker dichter zegt:

*Een kruis te kiezen naar zijn zin.
Dat is voorwaar toch niet veel min.
Dan dat men wou ten enenmaal
Ontslagen zijn van kruis en kwaal.*

De Heere nu legt ieder van de Zijnen het kruis op. Hij weet het 't beste wat hen nut en nodig is en wat hun zou kunnen schaden op de reis naar de eeuwigheid. Daarom zingen wij blijmoedig ons pelgrimsliedje, op de wijze van de berijmde Tien geboden, en versterken elkander zo, al zingende op de reis:

*O pelgrim! troost u onderwegen.
Al zijt u nog zo ver van huis,
Het is zo ver niet eens gelegen,
Aan 't eindje volgt de rust voor 't kruis.*

*En of ons langs de vreemde wegen.
Veel strijd en tegenheid ontmoet.
Daar is zo veel niet aan gelegen.
Na 't bitter proeft men best 't zoet.*

*Het zal zolang niet eens meer duren
Uw weg kort al gedurig af
Door 't snel verlopen van de uren.
Totdat de vleesklomp daalt in 't graf*

*Dus, pelgrims! troost u onderwegen.
Al schijnt u nog zo ver van huis.
Het is zo ver niet eens gelegen,
Aan 't eindje volgt de rust voor 't kruis.*

*Dan valt u in een vollen zegen,
Uit al dit wereldse gedruis.
Door 't bloed van Jezus ons verkregen.
Uw Vader in Zijn armen thuis!*

Maar er is nog meer.

Het kruis toch is *de wegwijzer naar de hemel*. Vraagt iemand naar de weg ten hemel, het antwoord is gereed: *Christus is de Weg*, en die deze weg bewandelt, moet geen andere gerechtigheid kiezen, om gerechtvaardigd te worden, dan die Hij verworven heeft. De mens is en blijft van nature een eigengerechtigde. Dit nu op te geven en de gerechtigheid van een Ander aan te nemen is niet gemakkelijk. Liever zou hij zich dood werken, dan zich daarin over te geven. Die nochtans de rechte weg bewandelen, vinden dat kruis en bevinden dat het een zwaar kruis is en dat zij duizendmaal liever hun gebeden en tranen bij God in rekening brengen, dan dat ze met al hun zonden en vrome werkjes omkomen aan de voeten van de Heere Jezus. Nochtans het moet er komen. De Heere wil alleen de eer hebben, en hij of zij die daar niet wil komen, en dus Zijn enig geldende gerechtigheid niet wil omhelzen, die is onbekwaam voor het Koninkrijk der hemelen.

Duizenden zijn er geweest en zijn er nog, die dat kruis in het oog krijgende en ziende dat zij van al het hunne afstand moeten doen, zijn teruggekeerd en afgedwaald, en hebben zich geneigd tot kromme wegen, die afleiden naar de binnenkamers des doods.

"Ik sterf alle dagen", zei de apostel Paulus. Dat is een ander kruis, dat waarlijk niet licht is. Sterven aan de zonde, aan onszelf, aan onze dwalingen, aan onze lievelingszonden, het is pijnlijk, en o! hoe schreeuwt het vlees er onder. Alles op te geven wat mij lief is: mijn eigen ik, mijn begeerlijkheid, mijn ijdelheden, waarlijk het is bitter en wrang, om zulke medicijnen in te nemen. Hoevelen zijn er geweest en zijn er nog, die liever de kroon, de zaligheid missen, dan dit kruis op zich nemen. Hier struikelen en vallen er velen, en behouden liever hun rechterhand, dan die af te houwen om het Koninkrijk Gods.

"Die volharden zal tot het einde, die zal zalig worden." Ziedaar een ander kruis dat de pelgrim naar Sion wordt opgelegd. Beginnen, dat gaat gemakkelijker, maar volhouden tegen alle struikelblokken en hindernissen en vervolgingen, dat is zwaar, dat is moeilijk. En niemand zal of kan door al die zwarigheden tot de laatste toe, heendringen, tenzij almachtige genade hem daartoe bekwaam maakt. Duizenden kinderen Israëls zijn de Rode zee doorgestaan, die met Mirjam gezongen hebben in de rei en die in de woestijn zijn omgekomen. Hoe velen op de reis naar de eeuwigheid die de wereld verlaten en het goede Woord Gods smaken, en denken dat ze zo maar zonder slag of stoot in de hemel zouden komen. Ze hadden geen rekening er op gemaakt, dat ze het Mara-water zouden ontmoeten, evenmin dat ze naar Horeb

moesten. Ze zijn teruggekeerd, want de kroon was hun wel aangenaam, maar de strijd wilden zij niet. De weg was hen te smal, de baan te lang, zij hielden vol, misschien enige jaren, maar niet tot het einde, daarom stierven zij in de woestijn vanwege hun ongelooft en beërfdten het beloofde land niet.

Geheel anders ging het met Jozua en Kaleb. Een andere geest was in hen, zij hebben volgehouden de Heere na te volgen. En dat is het deel van allen, die als levende ranken in de ware wijnstok zijn ingeënt.

En waar zullen wij eindigen, als wij van geduld en lijdzaamheid en zelfverloochening spreken. De natuur van de mens is ongeduldig, eigenzinnig, haastig, licht geraakt en zelfzuchtig.

Zijt u die natuur te boven, mijn lezer? Wanneer u zulks meent, dan bewijst gij, dat u al zeer weinig aan uzelf ontdekt zijt. Neen en duizendmaal neen. Niemand, die een ware pelgrim en op de weg naar Sion is, komt een van die hebbelijkheden te boven, dan door strijd en gebed.

Daarom zijn de kruisen veel en zwaar die wij te torsen hebben, dat wij bedenken dat het kruis tot heerlijkheid voert. Dat niemand in Christus zal geloven, zonder zich de haat van de duivel op de hals te halen en dat niemand Christus zal belijden, zonder dat de kinderen der wereld hun mond wijd zullen opendoen. Het ligt in de natuur van de zaak, want als Christus wordt geëerd door geloof en heilige wandel, heeft er de duivel en zijn aanhang nooit vrede mee.

Daarom moet gevat, reizigers naar het nieuwe Jeruzalem! Als de rechte Stuurman aan boord is, dan komt u met Hem alle zwarigheden te boven. En in plaats onder al die kruisen het hoofd te laten hangen, zingen wij veeleer tot opbeuring ons oud bekende pelgrimslied:

*Al bruist de wilde levenszee,
Daar wij in vlees en bloed op varen.
Wij hebben onzen Jezus mee,
Die zal ons scheepje wel bewaren.*

*Hij sprak weleer een enkel woord,
Bestrafte weer en woeste winden.
Zij waren stil en zwegen voort.
Zijn liefde kan de toorne binden.*

*Laat hebben, tobben wat er wil.
Laat ruisen alle noordse vlagen.
Na onweer wordt het weder stil.
Wij willen 't met de Meester wagen.*

*Al is ook de afgrond zeer ontsteld.
En gaapt om 't leven te verdrinken.
Zolang als Jezus ons verzelt.
Dan hebben wij geen nood van zinken.*

*Hij is getrouw in alle nood.
En zal ons scheepje niet begeven.
Maar voeren over hel en dood,
Aan d' overkant, in 't eeuwig leven.*

*Ach, broeders van ons Vaders huis!
Laat Jezus met uw scheepje varen.
Wij zagen u zo gaarne thuis...
Och! of wij eeuwig vrolijk waren.*

7. Strijd en kroon

*Ik strijd tot ik aan 't einde zij,
En daarom houd ik moed!
En dan een kroon, een kroon voor mij,
Gekocht door Jezus' bloed.*

Zo hoorden wij een krijgsman met luide stem zingen, en zijn vrolijk en opgeruimd lied bewijst, dat hij de strijd niet opgaf, maar die gedurig aanbond, tegen al wat tegen de wil in strijd was van zijn Overste. Hij was van dezelfde gesteldheid als Mozes, die de schatten van Egypte verachtte en liever met littekenen in de strijd werd bedekt, dan die op te geven, want hij zag op de vergelding des loons. Paulus was ook zulk een krijgsman, hij bemoedigt al zijn medekrijgsknechten met deze woorden: "Strijd de goede strijd des geloofs" en aan Timotheüs zijn geliefde zoon, voegt hij er dit bij: "en indien ook iemand strijdt, die wordt niet gekroond, zo hij niet wettelijk heeft gestreden", 2 Tim. 2: 5.

In deze woorden van de apostel ligt klaar en duidelijk opgesloten dat, indien hij spreekt van een wettige strijd, er noodwendig ook een onwettige strijd zijn moet. Die wettige en onwettige strijd vinden wij in de zichtbare kerk op aarde. Onthouden wij het goed: die wettig strijdt wordt al, die onwettig strijdt, wordt niet gekroond. Onderzoeken wij het een en het ander, en vooral of wij behoren tot degenen die de kroon mogen verwachten.

(1) Er is in de zichtbare kerk een *onwettige strijd, om onwettige zaken*.

En dat is dan, wanneer men er alles op toelegt, om iets te zijn. De wettige strijder vindt er zijn grootste blijdschap in om niets te zijn. Men strijdt om de voorrang in de kerk, begeert en wendt alle pogingen aan, om tot een of andere betrekking te geraken, het liefst wel een dominee, en wee het volk waar vèèl van zulke onwettige strijders zijn. Deze zijn de scherpe prikkels en nagels voor de leraar, daar dezulken zelfs geen verwoesting ontzien, wanneer ze maar tot hun doel kunnen komen. Deze zijn het, over wie de Heere Jezus een "wee" uitspreekt, als Hij zegt: "Het is noodzakelijk dat er ergernissen komen, maar wee den mens, door wien de ergernis komt." Matth. 18: 7.

Het is een onwettige strijd om een gedaante van godzaligheid en de kracht er van te verloochenen. Deze zeggen met hun daden: doe naar mijn woorden, maar niet naar mijn werken. En als dezulken van hoge dingen spreken, en de mond vol hebben van vermaningen en waarschuwingen, terwijl zij die zelf niet met één vinger aanraken, dan past op dit woord: "Medicijnmeester! genees eerst u zelve!" Luk. 4:23.

Er zijn er die strijden om vleselijke heiligheid en om door eigen werken Gode te behagen. Dezulken keren de ordinantie Gods om, zoeken hun rechtvaardigheid door de wet, en kleden zichzelf met lompen en flarden van eigengerechtigheid, terwijl die nergens voor deugen dan voor de mollen en de vledermuizen.

Onder die onwettige strijders om onwettige zaken, worden er gevonden die bijzonder ijverig zijn om mensen te bekeren, en hun Evangelie is zo ruim, dat ze zelfs een Judas

en een Doëg de Edomiet onder de mantel der liefde bedekken en hen soms de tranen over de wangen lopen, uit medelijden met de duivelen, en hun barmhartigheid strekt zich zo ver uit, dat ze zelfs nog hoop beginnen te koesteren voor die ellendige wezens, of ze ook nog te eniger tijd zouden kunnen gered en verlost worden.

Dat de pogingen van de zodanigen en hun moeilijke arbeid en strijd onwettig zijn, behoeft geen betoog. Deze strijden niet om in te gaan in de enge poort, maar om over de muur te klimmen en zo op de weg te komen. Hun einde zal vreselijk zijn, zij zullen menen in te gaan en niet kunnen. Zij zullen, wanneer ze voor de rechterstoel verschijnen van Christus, mogen zeggen: "Wij hebben op de straten geleerd, wij hebben duivelen uitgeworpen en vele krachten gedaan", Matth. 7: 22, de Heere Jezus zal hun dit ontzettend antwoord geven: "Ga weg van Mij Ik heb u nooit gekend", Matth. 7: 23.

(2) Maar er is ook een onwettige strijd om wettige zaken.

De gezochte voorwerpen zijn wettig en goed, maar ze worden gezocht in een onwettige weg.

De mens is van nature, uit kracht van het verbond der werken, aan de wet verbonden; worden nu door het ontdekkend licht des Heiligen Geestes de ogen der ziel geopend, dan is het beter worden, het houden van de wet de strijd, die alleen ten doel heeft om God te behagen. Men strijdt om rechtvaardigheid en heiligmaking en zoekt deze weldaden deelachtig te worden door onwettige middelen. Hetgeen gezocht wordt en waarom gestreden wordt is goed, maar de wijze waarop zulks geschiedt deugt niet. Nochtans is het zeker, dat deze strijd zal ophouden in de tijd, want waar de Heere de ziel zaligmakend heeft ontdekt, daar is zulks een planting en werk Zijner handen, dat niet uitgeroeid zal worden en waarvan Hij dus alleen de eer zal en wil en moet hebben.

Deze strijd is weinig belonend, want de wet heeft geen enkele belofte, geen troost noch vrede. Hoe meer de ziel zich aftobt om door wettische werkzaamheden Gode te behagen, hoe meer zij haar algehele onbekwaamheid ten goede kennen leert, en tevens de geestelijkheid van de wet aan haar ontdekt wordt. Daardoor wordt zij hoe langer hoe ellendiger en armer, totdat ze eindelijk begint te zien dat zij niet in staat is om met al die wettische werkzaamheden enige vordering te maken op de weg naar de hemel, totdat zij komt als een gans ontblote, wanneer bevestigd wordt wat er geschreven staat: dat de Heere Zich wenden zal tot het gebed desgenen die gans ontbloot is. Psalm 102: 18.

Zijn er de zodanigen onder onze lezers, die in die wegen wandelen? Die klagen niet voort te kunnen en zich bedrogen zien, daar zij gemeend hadden alle zonden te zullen overwinnen; die wijzen wij op de geliefde jongen des Heeren. Petrus had de ganse nacht gevist. Nu, dat was een wettige arbeid, maar onwettig was het, dat hij op de verkeerde plaats het net uitwierp. Zijn arbeid was dan ook tevergeefs geweest. De gehele nacht had hij gevist en altijd een leeg net opgehaald. Maar toen de Heere Jezus aan de oever stond en tot hem zei: "Steekt af naar de diepte en werpt uw netten uit om te vangen." Luk. 5: 4, toen zal Petrus wel gedacht hebben, dat is toch de rechte vissersmanier niet. Nochtans, des Heeren woord gold bij Petrus meer dan zijn eigen mening, want aanstonds antwoordde hij: "Op Uw woord zal ik het net uitwerpen", Luk. 5: 5, en voegde bij zijn woord de daad, en toen hij het net weer ophaalde, was het vol vissen.

Zo roept de Heere Jezus ook tot u, die misschien al jaren hebt gevist in uw eigen hart, zonder ooit iets voort te brengen, waarmee u voor God kunt bestaan: "Steekt af naar de diepte." Dat is, ziet af van uw eigen gerechtigheid, die een wegwerpelijk kled is

bij God, en zoek het alleen in Mij, bij Wie een volmaakte gerechtigheid is, terwijl Ik de wet volkomen heb vervuld. Geloof Mij op Mijn Woord en leer als een ontledigde, onbekwame en gans onreine alleen uw hulp en heil in Mijn kruis- en zoenverdiensten zoeken.

Evenwel hebben wij wel op te merken, dat deze werkzaamheden zullen eindigen bij sommigen in de eeuwige dood. Daar, waar al die wettische werkzaamheden geschieden, zonder enig levend beginsel door de Heilige Geest gewrocht, en de wortel der zaak niet wordt gevonden, daar is zulk een, al schijnt hij nog zo schoon van buiten, niet anders dan een witgepleisterd graf, wiens oordeel zal geschieden naar het verbond der werken. Dit verbond toch eist niets minder dan volmaakte gehoorzaamheid aan de wet, en daar zulks niet door een zondig menskind kan geschieden, zo moet noodwendig, uit kracht van Gods rechtvaardigheid, de straf op de overtreding in dat verbond gedreigd, ook worden toegepast.

Maar laat ons de wettige strijd beschouwen, waar de kroon op volgt.

Dan moeten wij drie grondregels noemen, die bij die wettige strijd altijd gevonden worden. De eerste is, dat God Zelf het werk moet beginnen, voortzetten en voleindigen door de Heilige Geest. De tweede, dat de ziel, onder die onderwerping gebracht, ontbloot en ontledigd wordt van alle wijsheid, kracht, hulp, hoop en gerechtigheid in zichzelf En de derde regel, dat de eer en heerlijkheid van de Drieënige God het einde en het doel van alles zijn moet.

Hoe heilzaam nu de Wet in de hand des Heiligen Geestes daartoe werkt, is de ervaring van iedere wettige strijder. De Wet brengt de zondaar tot de bedelstaf, overlaadt hem met schulden die bij de dag vermeederen. Maar dierbaar Evangelie, blijde boodschap voor de afgetobde en amechtige strijder! Het Evangelie maakt die arme rijk omdat Christus al zijn schulden uitdelgt. De Wet vernedert en verootmoedigt de zondaar.

Slaan wij de blik op de berg Sinai, waar de Heere door tekenen van donder en bliksem Zich aan het volk openbaart. Daar spreekt de Heere die tien woorden; elk woord is als een donderslag, als een zware vuurmond, die zich onder een vreeslijk geknal ontlast. Tien zulke vuurmonden laten zich horen en het volk was zeer bevreesd en bevende, toen zij de stem hoorden. Maar niet allen werden geraakt; bij de meesten vlogen de vurige kogels hen over het hoofd.

Zo gaat het nog. Op elke rustdag wordt de Wet des Heeren voorgelezen, maar de meeste hoorders zijn er zo aan gewoon geraakt en als doof geworden door het donderend geluid, dat ze zijn geworden als een dove adder. Maar daar bestuurt God de Heilige Geest de loop van een der kogels en het hart wordt geraakt, en gewond roept de geraakte uit: "Wee mij, ik verga", Jes. 6: 5, of: "O God, wees mij zondaar genadig." Luk. 18: 13.

Dat is de gewone weg, die de Heere houdt met de zondaar, in wie Hij een welbehagen had van eeuwigheid. In de dichtgesloten kelder des harten, die van rondom was dichtgemetseld, wordt een bres geschoten en een licht schijnt er in, waardoor veel van het onreine wordt ontdekt. Is het wonder dat zulk een ontdekte van zichzelf begint te walgen en ook dat hij ogenblikkelijk begint, om de poel te reinigen. Maar hoe meer hij daaraan werkt, hoe groter de bres in de muur wordt en hoeveel te meer licht er in schijnt. Heden wordt een addernest gereinigd, morgen vindt hij er een vol basilisken, en na verloop van tijd ziet hij dat noch adderen noch basilisken zijn uitgerooid. De nood rijst al hoger en hoger, alle krachten worden ingespannen, het zweet perst door de poriën van de huid, om toch alles in het reine te krijgen.

Tevergeefs. Het schijnt al werkende achteruit te gaan. Nochtans is dat waarlijk zo niet, want langs deze weg is het dat de Heilige Geest de ziel ontdekt, dat er een Ander aan

te pas moet komen en dat van die oude boom, die oude mens (terecht oudemens, want hij is de oudste), niets goeds komt, en dat men met zeep en salpeter niet verder komt en alle eigen pogingen ijdel zijn.

Zo wordt de ziel ontledigd van zichzelf, en zij er toe gebracht om haar leven te verliezen en overtuigd dat al haar wettische werkzaamheden geen vrede aan de ziel kunnen schenken en dat zij met al haar ijver een groene boom is, die langer hoe meer wordt verdroogd, en dat zij is overgelaten als een mast op de top van een berg.

Zwaar is het kruis dat de pelgrim torst, afmattend de strijd, waardoor hij niet verder komt. Hij weet niet meer wat van zichzelf te denken en waar hij vroeger meende dat genade aan zijn ziel was verheerlijkt, daar is het hem, alsof hij zweeft tussen hemel en aarde; bij de wereld hoort hij niet en kan het er niet bij uithouden, en bij Gods volk durft hij zich niet meer voegen. Hij had zich de kruisweg geheel anders voorgesteld en gedacht, dat hij nu rein en zonder zonde zou gaan leven, Maar hoewel de uitwendige zonden zijn afgebroken, is hij zo vol van verdorvenheden, dat hij geen raad meer weet. Onder dat alles blijft hij roepen uit de diepte der ellende en Psalm 130 is zijn spijsdag en nacht.

Maar ziet, de medelijdende Hogepriester zag uit Zijn hoge hemel op die afgetobde worstelaar neer. Er waren onder die strijd van onder eeuwige armen, maar de ziel wist het niet. Liefde, onbegrijpelijke liefde ontfermde zich over de door onweder voortgedrevene en ongetrooste, en beloofde zijn stenen gans sierlijk te zullen leggen en hem op saffieren te zullen grondvesten.

Dezelfde Geest, die de ziel overtuigde van zonde, gerechtigheid en oordeel, overtuigt haar nu dat Christus haar is geworden wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing en de strijd vernieuwt zich, maar op geheel andere wijze. Nu wordt ondervonden, dat de Heere Jezus Zijn Woord vervult: "Mijne kracht wordt in uwe zwakheid volbracht." 2 Kor. 12: 9.

Welk een ommekeer. Eerst was de strijd, om door eigen pogingen gerechtvaardigd te worden, nu is de ziel rechtvaardig voor God; en al is het dat haar consciëntie haar beschuldigt, dat zij tegen al Gods geboden zwaar heeft gezondigd en geen van deze gehouden heeft en nog steeds tot alle boosheid is geneigd, dat nochtans God op haar in ontferming heeft neergezien in de Zoon van Zijn eeuwige liefde. Het geloof en de getuigenis des Heiligen Geestes in haar is een vaste grond, waarop ze steunt en aanneemt dat Christus haar zonde heeft gedragen op het hout en dat Hij Zijn gerechtigheid haar daarvoor in ruil heeft gegeven. Zodat ze nu voor God staat als had ze nooit zonde gehad noch gedaan, ja zelfs dat het volbrengen van de wet, dat door Christus volmaakt is geschied, haar wordt toegerekend, alsof zij zelf die in alle delen volkomen vervuld had.

Onder deze bewerkingen wordt de ziel met al haar doen, weten en willen er geheel buiten gezet, en leert zij eerst recht verstaan, wat de inhoud der prediking was van de apostel Paulus: "Ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus en Dien gekruist", 1 Kor. 2: 2. Nu krijgt de Heere alleen de eer van het werk en het vrije van Gods welbehagen; de voorkomende, bijblijvende en achtervolgende genade blijft een voortdurende stof van bewondering en aanbidding, hetwelk de ziel in de laagte houdt, terwijl zij dan het beste op haar plaats is, wanneer zij in de dadelijkheid mag ondervinden, dat zeer onderscheiden is van beschouwingen en bespiegelingen, dat God alles en zij niets is.

Nu gaat zij voort in de strijd, niet om Gode profijtelijk te zijn door wettische werkzaamheden, maar om in 's Heeren kracht de oude mens te doden en de Heere Jezus in de armen des geloofs de Vader voor te stellen en alle hoop, alle lust, alle kracht, alle blijdschap te zoeken in dat Lam, dat de Vader haar gegeven heeft en

geslacht is vóór de grondlegging der wereld.

In dierbare trekken heeft de Heilige Geest deze zielswerkzaamheden ons afgebeeld in de verheerlijking van Jezus op de berg Tabor.

Alvorens dit beeld te onderzoeken, begeren wij die berg, terecht genaamd de Koning der bergen, te beschouwen en ons voor enige ogenblikken te verlustigen in de natuur, terwijl wij dan tevens dezelfde ervaring zullen kunnen maken als Augustinus die, toen hij de natuur en alles wat daarop betrekking had, nauwkeurig had gezeit en onderzocht, moest uitroepen: "Maar ik vond er Jezus niet!"

De berg Tabor, twee dagreizen van Jeruzalem gelegen, steekt heerlijk uit boven al de bergen in het Oosterse land en ver heft zich als een groen altaar in het veld, waarom dan ook de dichter in Psalm 89: 13 uitroept: Tabor en Hermon juichen in Uwen naam. Hij breidt zijn voet naar alle zijden gelijkelijk uit, zodat zijn omvang zes uren bedraagt. Reeds uit de verte voor het oog des wandelaars zichtbaar, stijgt hij in zeer prachtige kegelvorm tot een hoogte van 1755 voet boven de zee, en verheft zich boven de vlakte, die aan zijn voet 439 voet hoog ligt, nog 1300 voet, en verheft zich boven de zee van Tiberias 2000 voet. Hij is aan een koning gelijk, voor wie de schare van dienaren in eerbiedige verwijdering op de knieën ligt. Daarom zegt Jer. 46: 18: "De Koning, die Heere Zebaoth heet, zal voorzeker, als Tabor onder de bergen aankomen." De zijden van de berg zijn van onderen tot boven met bossen van eiken en andere bomen begroeid, en is over het geheel zeer gras- en bloemrijk, en alles verkondigt de lof van het grote en almachtige Wezen, die dat alles zo schoon en heerlijk op een wenk van Zijn almacht deed verrijzen.

Op de top van de berg is een vlakte 1320 voet lang en 660 voet breed met kruid en boszaadje begroeid. Zeker reiziger deelt mee, dat hij een geheel veld met haver zag op deze eenzame hoogte.

De rondblik over Galiléa en Samaria moet wonderschoon zijn en strekt zich noordwaarts uit tot aan de met sneeuw bedekte Hermon en tot aan het hoogste punt van de Libanon; westwaarts tot aan de met bossen begroeide hoogten van de Karmel; en somwijlen kan men een enkel streepje zien van de Middellandse Zee.

Het grootste deel van de zomer is de berg 's morgens door dikke wolken omgeven, die zich tegen de middag verdelen; en 's nachts valt nergens zoveel dauw als op deze Koning der bergen.

In verwondering en verrukking staat de wandelaar stil, die vatbaar is voor het schone in de natuur, en wij, lage landbewoners, kunnen ons van al dat heerlijke geen denkbeeld maken; Maar hoe majestueus ook dit wonder in de natuur moge zijn, als Augustinus moeten wij zeggen: "Maar ik vond er Jezus niet", en de schoonheid van die Persoon doet al het schone in de natuur verdwijnen als sneeuw voor de zon.

Naar deze berg bracht Jezus Zijn drie discipelen Petrus, Jakobus en Johannes, en nam ze terzijde alleen, waarschijnlijk naar een eenzame plek aan de glooiing van de berg. Daar werd de Christus verheerlijkt en blonk Zijn Godheid en Majesteit uit en scheen door Zijn knechtsgestalte heen. De drie discipelen zagen Hem van gedaante veranderd; Zijn klederen werden blinkende, zeer wit als sneeuw, hoedanige geen volder op aarde zo wit maken kan. En Mozes aan de ene en Elias aan de andere zijde van Hem.

Wonderlijk was het gezicht, maar nog wonderlijker de betekenis.

Mozes is de wet, die door Christus is vervuld geworden, die gezegd heeft: "Uwe wet is in het binnenste Mijns ingewands" en zo is Hij geworden het einde der wet.

Elia stelt ons voor de beloften, die haar vervulling in Christus hebben verkregen, want in Hem zijn al Gods beloften "Ja en Amen."

En als nu de discipelen dit wonder aanschouwden en Petrus in zijn verbaasdheid drie tabernakelen wilde maken en maar altijd op de berg blijven, sprak God de Vader uit de hemel met een hoorbare stem: "Deze is Mijn geliefde Zoon, hoort Hem." En terstond zagen zij niemand meer dan Jezus alleen.

Ziet, dat is hetgeen de Heere de ware strijder wil leren. Mozes geeft geen vrede aan het hart en kan de ware rust niet schenken, Maar in Christus is zij vervuld, zodat het werken aan de wet ophoudt, als Jezus Zichzelf aan de ziel geeft.

De beloften zijn droge borsten, wanneer er Jezus in gemist wordt. De belofte is de beker, maar Jezus is de wijn en wat zal een ledige beker kunnen doen tot verkwikking of vervrolijking als er de wijn in ontbreekt? Maar nu is het Jezus alleen. Het werken is aan 't einde, 't is nu sabbat. De beloften zijn vervuld en nu ik dan Christus heb, nu verdwijnen Mozes en Elias beide, en al de prachtige natuurtonelen op Tabor zijn onder de voet, en wat ik nu leef dat leef ik Christi, en Mozes blijft mij een richtsnoer van handel en wandel en de beloften blijven mij dierbaar, omdat ik er mijn Jezus in vind. En zo blijft het Jezus en Jezus alleen, als mijn El-Schaddaï, dat is Algenoegzame, mijn Goël en Losser, mijn Liefste en mijn Vriend.

*Nu licht de Zon des heils mij aan,
En breng genezing in haar licht:
En is dan ook mijn kracht vergaan;
Mijn zielsoog blijft op U gericht.
Van Boven komt voortaan mijn kracht.
Uw naam is Liefd', Uw woord is macht.*

*Nu, daar mijn heup werd ontwricht.
Nu 'k hink tot aan mijn levens end.
Beroofd van eigen kracht en licht.
Blijft steeds mijn blik naar U gewend.
Al ben ik wank'lend, onbekwaam,
'k Weet: eeuw'ge liefde blijft Uw naam!*

*Ofschoon verlamd, ga 'k rustig voort
Naar 't einde van mijn pelgrimsbaan.
En richt mijn schreden naar Uw woord.
En huppel vrolijk onder 't gaan,
Tot de eeuwigheid mij maakt gewis,
Hoe Liefde Uw naam en wezen is!*

En wat zal nu de kroon zijn die de wettige strijder ontvangt?

Hierbij op aarde reeds genade in het hart en de goedkeuring Gods aan de ziel. Nu is alle roem aan mijn zijde uitgesloten en zijn mij de snoeren in liefelijke plaatsen gevallen, ja, is mij een heerlijke erfenis ten deel gevallen. Nu roem ik in vrije genade, dat is mijn kroon, mijn eer, mijn blijdschap en ik weet, dat al het volbrachte werk van mijn Verlosser, mij ten goede is. Alle bergen zijn geslecht, alle dalen zijn verhoogd, het is een vlak veld geworden en, bedekt met wonden en littekenen, in de strijd bekomen, stap ik met mijn kroon van genade rustig voort, tot ik aanlanden in het land dat van melk en honing vloeit, en Mozes op Nebo begraven en Elia met vurige paarden ten hemel gevaren, gaat Kaleb met Jozua over de Doodsjordan, om de kroon van genade te zien verwisseld in een kroon van heerlijkheid.

Wie van die bevoorrechten zal niet vrijwillig en blijmoedig zijn kroon neerleggen aan

de voeten van het Lam?

Misschien vraagt een onzer lezers, wat zijn de wapenen in die strijd?

Wij hopen ze later te beschouwen, als ook de twijfelingen op te lossen van sommigen, die bij zichzelf denken: bij mij zal het zeker geen waar werk zijn, ik geloof dat ik een onwettig strijder ben.

Later, in de onderscheiden ervaringen van verschillende wandelaars op de kruisweg, hopen wij die twijfelingen en bezwaren op te lossen. Maar eerst willen wij met elkaar stilstaan bij de onderhandelingen tussen Jezus en de ziel.

8. Onderhandelingen tussen de Heere Jezus en de ziel

I. GELOVIGE OVERGAVE

Zoek geen kruis naar eigen verkiezing, maar neem dat op u, hetwelk u de Heere geeft.

*Morren maakt de vracht niet lichter,
Geloof alleen vermindert haar.
Neem uw kruis op, wat het zijn moog'
God weegt niemands kruis te zwaar.*

"Vader, of Gij wildet dezen drinkbeker van Mij wegnemen; doch niet Mijn wil, maar de Uwe geschiede." (Lukas 22: 42).

De Heere Jezus spreekt tot de gelovige ziel:

Sommige begeren in overdreven en vermetele ijver, zware kruisen, heldhaftige beproevingen, en de kleine zijn hen reeds zo zwaar, dat zij er onder zuchten. Ande ren verkeren uit overdreven vreesachtigheid de lichtste last, en offeren niet zichzelf, maar datgene wat hun eigenzin, klein geloof en welgemeendheid hen ingeeft. Zij zijn onbekend met wat Mij behaagt. Mij, de hoge Beschikker der menselijke lotgevallen komt het toe, een ieder Mijner dienaren zijn arbeid aan te wijzen, die hij te verrichten en gedurende de dagen van zijn aardse leven te vervullen heeft. Mij, de liefderijkste Vader, de opperste en verstandigste Medicijnmeester komt het toe. Mijn gelovige kinderen voedsel toe te reiken, hen te sterken en te ondersteunen en te bewijzen dat er eeuwige armen onder hen zijn, zodat hun kracht gedurig vernieuwd wordt. Ik bereide hen de artsenij, die voor hun kwalen en wonden geschikt is.

Neem dus gehoorzaam, met onderwerping en vertrouwen, in geloof en zonder te onderzoeken of het al of niet voor u geschikt is, het kruis op dat Ik u geef, want dat is goed en nuttig voor u. Door het kruis dat Ik u op de schouders leg, wil Ik u oefenen in geduld en lijdzaamheid, uw getrouwheid beproeven, uw liefde reinigen, uw hart zuiveren en uw geloof versterken. Zo, en alleen langs deze weg zult u genade, zaligheid, heil en zegen ontvangen en de hemel voor u geopend zijn.

De gelovige ziel spreekt:

Mijn Jezus! hier ben ik. Neem Gij mijn wil en bereid die zo, dat ik Uw wil gaarne en met vreugde volbrengen. Ja, ik wil dat Gij wilt, zoals Gij wilt, en zo lang als Gij het wilt.

Nu Jezus! doe met mij naar Uw behagen. Nu Jezus! wilt u mij meer smart doen dragen. Wel aan mijn Jezus! 't zij zo. Ik ben stil. Nu Jezus! mij geschiede naar Uw wil.

II. MOED GRIJPENDE

Gij zult uw kruis niet slepen, maar dragen; u het niet schamen, maar veel meer in roemen.

*Wanneer u voor de last van 't zware kruis nog beeft.
Dat komt, dat uw liefd' nog veel gebrekkigs heeft.*

"Want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en Dien gekruisigd." (1 Kor 2: 2).

*De liefde voelt geen last en 't zwaarste juk wordt zacht!
Uw kruis, Immanuël! heeft mij zulks aangebracht.*

De Heere Jezus spreekt:

Geliefde ziel! wat is dat? waarom hebt ge uw gelaat met een sluier bedekt? Schaamt u u dan om de livrei van uw Koning te dragen? Kent u dan niet de onschatbare prijs, de verrukkende schoonheid van Mijn kruis? Dit roemrijke kleenood, dat eeuwige gedenkteken van Mijn macht en liefde, 't Is waar, bij de eerste ontmoeting zijt u verschrikt en de aanblik van het kruis stoot u terug, maar weet u dan niet dat alle schatten der Godheid daarin verborgen zijn? Onder de scherpe doornen van Mijn kruis zijn de zeldzaamste zoetigheden en de menigvuldigste zalvingen der liefde verborgen. Het is wel hard voor blode en versaagde zielen, die het niet wagen om zijn schijnbare hardheid te verdragen. Maar luister, mijn ziel! wat uw getrouwe Vriend en Leidsman tot u zegt. Wanneer u het met gewilligheid en zonder murmurering, ja zonder enig uitbeding op u genomen hebt, dan wordt gij, tegelijk met uw kruis van Mij zelf gedragen, dan zult u zijn zwaarte of bitterheid niet gevoelen, maar er een onuitputtelijke bron in vinden van vreugde, zegeningen en vertroosting, en dan wordt u de last des kruises een lust.

Hierop spreekt de gelovige ziel:

O mijn God en Heiland! Ik beken aan Uw voeten dat ik verschrikt voor Uw kruis, daarvan gevloeden ben en er voor gesidderd, en aan Uw genade en kracht getwijfeld heb. Maar kom nu slechts allerliefste Heere Jezus, met Uw gezegend kruis en teken mij met het zegel der kinderen Gods! Doe mij het kenmerk van het kindschap op het voorhoofd dragen, tot roem en eer van Uw dierbare Naam! Wees nu en altijd mijn roem, mijn troost en mijn hoop!

*Uw wil is nu mijn wille,
'k Zit nu gerust en stille
In rust en veiligheid.
En wat mij eertijds kwelde,
Mijn ziel en lijf ontstelde,
Ben 'k nu voor altoos van bevrijd.*

*Ja waarlijk, 'k leef nu heden
Gerust en wel tevreden
In een gans and're sfeer.
De jammer is vergeten,
'k Mag hemels manna eten
Van Uw genadetafel. Heer'!*

III. OOTMOEDIGE EENVOUD DES HARTEN

Draag uw kruis niet pralender wijze, maar draag het in eenvoudigheid op de schouders.

*Bij 't dragen van Mijn kruis, verloochen uwen wil,
En volg Mij met die last in ootmoed, kalm en stil.*

"En Hij dragende Zijn kruis, ging uit naar de plaats genaamd Hoofdschedelplaats,

welke in het Hebreeuws genaamd wordt Golgotha." (Joh. 19: 17).

De Heere spreekt:

Mijn zoon, de boze geest, uw vijand is er altijd op uit om u strikken te leggen, beproevende u daardoor moedeloos en neerslachtig te maken, wanneer Ik u beproevingen opleg. Zie toe, wanneer hij in uw ziel een zondig gevoel van inbeelding inblaast, terwijl hij u tot grotere gestrengheid aanzet, die tegen Mijn wil is en uw eigenliefde vleit. Ook wanneer hij u tot hoogmoed zoekt aan te porren op het lijden dat gij om Mijnentwil dragen moet. Let, lieve ziel! toch op deze gevaarlijke klip en ontwijk haar; zo niet, dan is uw ondergang nabij. Onderwerp u stil en gelaten aan de beproevingen, die Ik op de weg voor u nodig acht. Vertrouw aan Mij alleen uw zaken, hetzij dat Ik u lijden, hetzij dat Ik u vreugde toeschik. En wanneer gij heden sterk en vol moed zijt, vrees dan, u mocht wellicht morgen onder de last van uw kruis buigen. Verwacht van Mij alleen onveranderlijke trouw en wees verzekerd, dat dan de palm der overwinning die Ik beloofd heb, u niet ontgaan zal.

De gelovige ziel:

Och Heere! ik hoop het nooit te vergeten dat aan het kruis, dat mij Uw gerechtigheid verzekert, treurige en verootmoedigende herinneringen zijn verbonden. Het herinnert mij aan mijn talloze en ongehoorde verdorvenheden, nalatigheden en ontrouw, die mij met schaamte bedekken. Het zegt mij, dat ik een ondankbaar en strafwaardig kind, en een rebellerend schepsel, ja dat ik een grote zondaar ben. Zo is dan mijn begeerte o Heere! dat ik mijn kruis U steeds moge achterna dragen met een verbroken hart en niet twijfelen aan de dierbare beloften, die aan een boetvaardig, berouwhebbend en verootmoedigd zondaar zijn toegezegd.

Mijn ziel! ga dus met blijdschap voort. Door distel, smaad en lasterwoord. Uw Heiland, dat zachtmoedig Lam, Gaat voor. Die Zelf ter kruisdood kwam. En is in mij geen moed, geen sterkte en ook geen kracht. Ik weet dat Zijn kracht in zwakheid wordt volbracht.

IV. GEHOORZAAM EN STIL

Ga op de kruisweg niet vóór, maar achter Mij

*Naar Golgotha de kruisweg te betreên.
Is ijdel zonder Mij, dan wandelt gij alleen.*

"Zo iemand achter Mij wil komen, die verloochene zichzelf en neme zijn kruis op en volge Mij." (Matth. 16:24).

De Heere spreekt:

Mijn zoon! te grote spoed en overmoed doet niet minder schade aan uw ziel als laffe kleinmoedigheid. Mijn genade opent de weg; Mijn woord geleidt en sterkt op de reis; Mijn schild dekt in gevaren.

Van deze weg nu af te gaan is de zegen en vrede te ontlopen. Zonder Mijn bevel deze of gene verheven standplaats in te nemen en de verzoeking blindelings tegemoet te gaan, is het gevaar trotseren en uzelf daardoor ten val brengen. Luister naar Mijn woord en bevel, en geef acht op Mijn stem. Doet gij dat en wilt gij u daaraan onderwerpen, dan zult gij met snelle schreden voortgaan te midden van al uw

vijanden. Vertrouwt slechts op Mij, en Ik voer u door alle stormen heen, en beschut en bescherm u in de dagen des gevaars. Ga niet alleen, anders zult gij bij iedere windvlaag staan sidderen als een blad. Ik vraag u, wanneer Ik niet bij en met u ben, wiens arm zou u ondersteunen en als gij gevallen zijt weder oprichten?

De zich overgeevende ziel:

O getrouwe, dierbare Jezus! ik wil U in ootmoed volgen. De roem toch Uwer discipelen is, om U te gehoorzamen en in stilheid achter aan te komen. Mocht ik, wanneer ik U naar de kruisberg mag volgen, verwaardigd worden om over Golgótha en door Gethsémané heen met U in de hemel te komen, om daar eeuwig met U verenigd te zijn en te blijven. Heere! geleid mij zo, dat de kruisweg hier beneden mij eenmaal tot U voere.

Och! denk toch veel aan Christi zin En vrees zo niet voor tegenheden. Genade Gods brengt veel gewin En vaagt de roest der eigenheden.

V. HET ZIEN OP JEZUS

Wanneer gij het kruis goed zult dragen, dan moet gij recht op Jezus zien.

*Wilt gij volharden, ziel! al valt de weg u bange.
Zie op Mijn voorbeeld slechts al is 't vaak zuur en lange.*

Die Mij naar waarde beschouwt, die zal heersen en die heerst, zal tot rust komen.

Zolang gij op Jezus zien zult, zult gij Hem liefhebben.

Zolang uw blik op Hem geslagen is, zult gij Hem nawandelen.

Zolang gij op Zijn heilig voorbeeld ziet, zult gij Hem navolgen.

De Heere spreekt:

Mijn zoon! de weg is smal, het pad is hobbelig, vol doornen en distelen, de gevaren zijn ontelbaar. Zie slechts onafgebroken op Mij. Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Bepeins veel wat Ik gedaan, bedenk wat Ik geleden heb, houd u vast aan Mijn kruis- en zoenverdienste.

Mijn dood, waarmee Ik Mijn loopbaan hier op aarde heb geëindigd, zij uw leven. Mijn smarten worden uw genezingen. Mijn zwakte zij uw sterkte. Mijn verdienste uw rijkdom en Mijn geduld en onderwerping uw voorbeeld. Ik ben u op de weg des kruises voorgegaan en heb al uw zwaarigheden uit de weg geruimd en heb al uw angstige bezorgdheid weggenomen en schenk u moed om voort te gaan, terwijl Ik de baan geheel voor u geëffend heb. Volg met al Mijn vrienden, Mijn bloedige sporen na, met welke Ik om uw ziel te behouden, de weg heb getekend.

De gelovige ziel spreekt:

Och! mijn lieve Heere Jezus! ik heb zonder U vaak mijn weg willen opgaan en dan ben ik verdwaald geraakt. Ik wil volgaarne mijn zwakheid en onmacht voor U bekennen. Ik zou gaarne schrede voor schrede U volgen en nimmer van de weg weer afwijken. In al mijn handelingen wil ik er mij in zoeken te oefenen, om het heilig aandenken van Uw bitter lijden te bewaren en, met erkenning van Uw wijze en heilige wil. Uw waarheid steeds in liefde en gehoorzaamheid betrachten.

*Hoe zoet, o Jezus! hoe verrukkend
Zal mij het eenmaal eeuwig zijn.
Wanneer 'k met U vereend mag zijn.
En eeuwig U aan 't harte drukkend
Met U, mijn Jezus! eeuwig mijn!
Eeuw in eeuw uit vereend mag zijn!*

VI. VOLHARDING

Men moet zijn kruis dagelijks opnemen zonder te vertragen.

*Volg Mij, en wordt niet mat bij 't lijden dezer aard';
Ik tel uw tranen reeds, die 'k in Mijn fles vergaard'.*

Ik ben de Heere, Die u in dit tranendal ondersteunt en versterkt.

De Heere spreekt:

Mijn zoon, hij is niet waardig Mijn discipel en leerjongen te zijn, die zich door herhaalde beproevingen laat ontmoedigen, die de weg te lang vindt en rust heb ben wil, eer dat het doel bereikt en hij met zijn dagwerk ten einde is. Daarom houd bij het opgaan der zon uw kruis voor ogen en iedere dag zal genoeg hebben aan zijn eigen kwaad.

Velen zijn moede geworden op de lijdensweg; velen zijn er die, nadat ze in den beginne zich ootmoedig onder Mijn kruis schenen te buigen, teruggeschrikt en de stille beproevingen ontweken zijn, die nochtans ieder ogenblik terugkeren, om Mijn getrouwe dienaars te oefenen en hun de kroon der overwinning te verzekeren. Intussen, hij zal zeker gered worden, die volharden zal tot het einde.

Dus moedig voorwaarts, mijn kind! Voorwaarts; vervolg uw weg zonder om te zien; slechts moedig voorwaarts, voorwaarts met liefde. Laat u heden kruisigen, zo leeft u morgen; alleen de kruisdood kan u ten leven brengen. Vrees niet voor de dag van morgen, maar ga die getroost tegemoet, want de morgen zal voor het zijne zorgen. Weet u dan niet, dat Ik Mijn jongeren geen lasten te dragen geef, die hun krachten te boven gaan?

De oprechte ziel spreekt:

O Heere! ik wil op U vertrouwen en iedere morgen bij het ontwaken mijn kruis op mij nemen. Ik wil het als een zegel op mijn hart leggen en er mij aan verkwikken. En in mijn zwakke ogenblikken wil ik tot U vluchten in het gebed en mij het woord des apostels herinneren: niet dat ik iets weet of ken uit mijzelf, maar ik vermag alle dingen door Christus Die mij kracht geeft:

*Met mijn Jezus 't kruis te dragen,
Kinderlijk op Hem 't te wagen.
Hem te lieven vast en rein.
Moet des Christens blijdschap zijn.*

VII. GEDULD

Men zal zijn kruis niet achter zich aan slepen of verkleinen.

*Ik woog uw kruis, die u ten kruisweg bracht.
Mij komt het toe te schikken uwe vracht.
En of gij al beproeft een stukje er af te zagen,
Het is vergeefs, wat Ik u opleg moet gij dragen.*

Wanneer u het ene kruis van u afwerpt, dan zult u gewis een ander vinden.
Want gij hebt lijdzaamheid van node; opdat gij, den wil Gods gedaan hebbende, de belofenis moogt wegdragen. (Hebr. 10:36).

De Heere spreekt:

Mijn zoon, het is een ijdele inspanning en nutteloze poging, ja een strafbare aanmatiging, het kruis te verkleinen, welker lengte Ik voor u bestemd, welker grootte Ik voor u heb afgemeten. Geen hand dan de Mijne kan het verlichten of verminderen. Gij vermoeit u te vergeefs om het te veranderen of minder zwaar te maken. U zoekt vergeefs bij zwakke, onmachtige schepselen enige verlichting van uw last. Hoe meer u uw smart zoekt te ontvluchten, zoveel te meer zal zij u vervolgen. Hoe meer gij uw lijden zoekt te verminderen, zoveel te meer zal de droefenis over u komen. Verlaat u op Mij, Ik weet het beste hoeveel gij dragen kunt en geef u kracht naar kruis. Wilt u het gezegende middel vinden voor uw vlijmende smarten, die u zo ter neer drukken? Welnu, hef dan uw ogen omhoog, en zie. Mijn armen zijn voor u geopend, kom en zoek daarin rust, troost en vrede, en richt weder op de trage handen en de slappe knieën.

De ziel spreekt:

Mijn Heere en mijn God, ik beken het tot mijn schande, ik heb dikwijls mijn kruis willen verkleinen en verminderen. De beproevingen, die Uw hand mij toezond, waren mij dikwijls onwelkom en te zwaar. Ik heb op andere plaatsen, in plaats bij U, verlichting zoeken te vinden voor mijn smarten. Een treurige ervaring brengt mij weer aan Uw voeten en zegt mij dat ik mijn zuchten en klachten alleen bij U heb te brengen, wier bitterheid niemand dan Gij alleen kunt bekennen. Jezus, mijn Meester! ontferm U mijner! Jezus, mijn Heiland! verhoor mij!

*'k Kniel aan Jezus' voeten neder
Met die grote zondarin;
'k Ween en zucht en kus Hem teder
Met verbroken hart en zin.
'k Zal als Jezus liefde stelen
Dat Hij mij Zijn gunst meedele.*

VIII. LEVENDIG GELOOF

Bemoedig u bij het aandenken aan de laatste dingen.

*Als gij eind'lijk dan zult sterven
Wilt dan toch verzekerd zijn,
Dat gij 't hemelrijk zult erven.
Eeuwig vrij en zalig zijn.
Zalig, die in d' eeuw'gen Raad
Als Gods kind geschreven staat.*

Als hier alles vergaat, zal nochtans de onverwelkelijke kroon blijven.

Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet. (Hebr. 11:1).

De Heere spreekt:

Mijn lieve Christen! Zal dan dit lijden, deze droefenis en zware beproeving onafgebroken duren? Zal het leed waaronder uw arm hart zo zucht, niet ophouden? De dood toch maakt aan de onzinnige vreugde der bozen en aan alle dwaasheid der mensen een einde, zou dan de dood ook geen einde maken aan de tranen en de smarten van Mijn dienaars en vrienden? Laat dus, bij de herinnering aan de laatste dingen, de zoete straal der hoop in uw matte ziel dringen. Wanneer de dood u van smart en kommer, van jammer en ellende losmaakt en bevrijdt, dan zult gij dit kruis, dat u nu zo treurig schijnt, zegenen; het zal uw roem en triomf zijn, en gij zult wanneer Ik ten gerichte kom, het met blijdschap vertonen. Hoe zou gij, steunende op Mijn kruis, veroordeeld worden? Is het niet het teken en zeker onderpand van volkomen vergeving? Is niet voor Mijn vrienden Mijn kruis een verberging, een veilige schuilplaats geworden? Zou dan de hemel voor de zodanigen gesloten zijn, die op aarde het kruis tot hun banier en tot hun dagelijkse pleitgrond hebben gesteld?

De ziel spreekt:

Mijn Heere en mijn God! Het is waar, dat is zo menigmaal de oorzaak van mijn lijden, dat ik Uw beloften zo weinig vertrouwen en dat ik ze zo dikwijls vergeet. De blik op het zalige lot dat mij te wachten staat, het aandenken aan het zeker naderende einde, het bewustzijn dat mijn smarten in eeuwige vreugde zullen verwisseld worden, moest genoegzaam zijn om elke zware last mij licht te maken. O dood! o oordeel! o eeuwigheid! droog mijn tranen, vernieuw mijn moed en leer mij het kruis te dragen en te dulden.

*Zonder sterven niet ten leven.
Zonder lijden niet ter dood.
Als gij 't lijden wilt weerstreven
Brenge g' u in veel groter nood.*

Daarom moed gevat, mijn ziel! het hoofd omhoog, het kruis op de schouders en blijmoedig voorwaarts, zingende met heldere stem het bekende pelgrimslied:

*Dit land, dat zal de rust niet zijn,
't Is vol van doodse schimmen.*

*Ik zal uit deze rampwoestijn
Dan vrolijk opwaarts klimmen,
'k Stap met mijn kruis
Al zachtkens zo naar huis.
Naar onbewolkte kimmen.*

*Ik zal op Mesechs grondgebied
Niet eeuwigdurend wonen.
Daar zingt men de triomfzang niet
Op blijde hemeltonen.
'k Stap met mijn kruis
Al zoetjes zo naar huis,
'k Hijg naar de Troon der tronen.*

IX. VASTE HOOP

Laat u bemoedigen bij het aandenken aan de hemel.

*Die hier lijdt en verdraagt
Wie de Heere behaagt.
Die scheidt hier weldra
En de kroon volgt er na.*

Het lijden van de tegenwoordige tijd is niet te waarden bij de heerlijkheid die hen daar boven wacht, die door het geloof de goede strijd hebben gestreden. *Maar wij roemen ook in de verdrukkingen, wetende, dat de verdrukking lijdzaamheid werkt, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop, en de hoop beschaamt niet.* (Rom. 5:3-5).

De Heere spreekt:

Mijn zoon, voor wie is de kroon daarboven bereid? Voor wie de eeuwige sabbat, voor wie de scepter des koninkrijks en voor wie de hemel? Is het voor de gelukkigen en de rijken dezer wereld, die de Mammon dienen en in aardse wellusten verzonken zijn? Deze toch hebben hun loon weg.

Mijn koninkrijk zal het erfdeel zijn van mijn getrouwe en moedige zielen, die niet geweigerd hebben om de smart en het lijden dezes levens op zich te nemen, die Mij in stilheid en lijdzaamheid volgen en hoewel met betraande wangen nochtans met vaste tred Mij achterna wandelen, hoe ook hun pad met wederwaardigheden is omgeven. Voor deze strijd van weinige dagen, voor dit snel voorbijgaand lijden, voor deze korte ontberingen zijn u eeuwige vreugde en zaligheid verzekerd.

Daarom moed gevat! Het kruis is u een zeker onderpand van uw heerlijke overwinning.

Nog enige zuchten, nog enige smarten, nog enige opoffering, nog een korte tijd van lijden en onrust, en gij zult een schone dag zien aanlichten, die zijns gelijke nooit heeft gehad, de grote dag der eeuwigheid, die rijkelijk uw moeite betalen en uw trouw belonen zal.

De ziel spreekt:

O zalige hemel van jubel en prijs, is het dan te veel, wanneer men een ogenblik om

uwentwil lijdt, om u voor eeuwig te bezitten? Mijn God, zal dan de zaligheid te duur gekocht zijn, wanneer men eeuwig Uw aanschouwing genieten zal, nadat men hier beneden zich ootmoedig Uw weg gevallen laat en harde beproevingen verdraagt? Sla toe, Heere! brandt, snijdt zoveel het U goeddunkt, verzeker mij slechts van Uw genade en neem mij op Uw tijd op in Uw eeuwige woningen.

*De weg die Jezus ging, betreden alle vromen.
Welkom dus ieder kruis, dat eens wordt afgenomen.
In- of uitwendig, groot of klein.
Mijn Jezus zal mijn Helper zijn.*

X. VURIGE LIEFDE

De ziel die zich geheel aan de Heere overgeeft, draagt haar kruis met liefde.

*O zalig lot! voor God, die men bemint, te lijden.
Dan wordt het lijden zelf de bron van groot verblijden.*

Gij hebt mijn tranen in vreugde veranderd en mij met blijdschap en moed vervuld.
Die met tranen zaaien, zullen met gejuich maaien. (Psalm 126:5).

De Heere spreekt:

Mijn zoon, denk niet te veel aan de hemel en zijn voortreffelijkheden, maar vergeet uw lijden en uw vreugde, vergeet uw arbeid en uw moeite, ook alle aardse levensvreugde, maar laat dat steeds uw vreugde uitmaken om tot Mijn eer te leven. O, hoe welgevallig is Mij de ziel die zich geheel aan Mij overgeeft, en zichzelf afgestorven, in haar lijden slechts der liefde gedenkt, waardoor zij zich geheel aan Mijn wil overgeeft en zich gedraagt naar Mijn welbehagen en alles dragen wil wat aan haar heiligmaking kan bevorderlijk zijn. Een blik van Mij is haar meer waard, dan alle vreugde en werelds genot. De liefde heeft haar zo veroverd, dat ze voor het vlijmen der smart onvatbaar is. Zij zegt tot zichzelf, evenals Mijn getrouwe apostel Paulus gesproken heeft: "Ik ben verzekerd dat niets mij scheiden kan van de liefde Gods die daar is in Christus Jezus."

Gij behoort Mij, gij zijt Mijn eigendom en Ik maak van u alles wat Ik wil en breng u daarheen, waarvoor Ik u bestemd heb.

De ziel spreekt:

Och lieve Heere! wanneer zal ik, evenals al Uw getrouwe belijders uitroepen: ach Heere! ik ben de Uwe en Gij zijt de mijne! Wanneer zal ik onder smaad en smart mij in mijn verlossing verblijden kunnen en in Uw onwankelbare liefde en trouw en in de zaligheid die Gij mij na dit leven beloofd hebt? Wanneer zal ik in U, gekruiste Heiland, en Gij in mij leven? O mijn Jezus, mijn liefde! wil mij lieven en in mij leven!

*In den beginne was het Woord,
Dat Woord bracht alles, alles voort,
Door Hem werd 't al geschapen.
Gij zijt het einde en begin.
Kom Heere! tot mij zondaar in,
'k Ben een van Uwe schapen.*

Gij, Heer'!
Niets meer,
Gij alleen,
Zijt die 'k meen;
In de noden
Komt mijn ziel tot U gevloten.

Gij zijt de grond der zaligheid.
Eer 's werelds grondslag was geleid
Ben ik in U verkoren.
Geprezen zij des Vaders raad
Dien Gij u welgevallen laat,
Wanneer ik ben herboren.
Trek Heer'!
Nog meer.
Door Uw banden
Dat mijn handen
Onderschrijven:
Trouw tot in de dood te blijven.

Gij, God en mens!
Het enig Al, Die is. Die was en wezen zal.
Gij zult haast wederkomen;
Kom haastig Heere! Amen kom!
Vertoef niet Heere! Kom, ai kom!
Zo roepen alle vromen.
Raad! Kracht!
Almacht!
Grote Helper!
Tranenstelper!
Kom nu Heere!
Dat is al wat ik begere!

9. TWEE KONINKRIJKEN

De kruisdrager op de hemelweg heeft niet zelden aller-aangenaamste overdenkingen, waaraan echter zeer smartelijke herinneringen zijn verbonden.

Zo wordt hij nu en dan weder teruggeleid naar de hof van Eden, beziet dan het belangrijk kapitaal, dat hij bezeten heeft in zijn verbondshoofd Adam, maar ook, hoe hij dat alles vrij en moedwillig heeft verloren.

Hij let op de eerste oorzaak van de val, hoe die was buiten de mens, maar hoe de duivel, de mensenmoorder van den beginne, onder 's Heeren toelating, in het Paradijs verscheen en door zijn listige handelingen de zonde in het hart van de mens aanbracht. Hij werpt de gedachte verre van zich, om de schuld op de duivel te werpen, maar neemt integendeel die geheel en al op zich, als zijnde toen in zulk een heerlijke staat, dat hij de verzoeking had kunnen wederstaan. Zodat hij de uitvoering van het vonnis volkomen billijkt: "omdat gij dat gedaan hebt zult gij den dood sterven."

Bij die overdenkingen staat hij stil bij dat onzalige wezen, dat eenmaal zich geplaatst zag in volmaakt heerlijke staat, in de onmiddellijke nabijheid van Hem, uit Wie en door Wie en tot Wie alle dingen zijn. Hij overdenkt, hoe dat heerlijke schepsel, zijn beginsel verlaten heeft, en naar het rechtvaardig oordeel Gods voor eeuwig uit de hemel verstoten werd naar zijn verblijfplaats in de helse afgrond, terwijl het hem vergund werd tot een gezette tijd de aarde te doorwandelen.

Hoe hij nu van die vergunning gebruik heeft gemaakt en nog gebruik blijft maken, zullen wij meer en meer kunnen opmerken, hoe meer dat zijn listen ons bekend worden.

Dit ellendige wezen nu heeft er velen mede verleid, die eveneens uit de zalige hemel werden uitgestoten, om als getrouwe knechten van hun helse vorst alles aan te wenden wat mogelijk was, om Gods werk te verstoren en te verwoesten. En dat hun getal menigvuldig is, vinden wij in de Schrift vermeld, waar ze als "legio", dat is een zeer grote menigte staan aangetekend.

Toen nu de vorst der duisternis zijn hels plan ten uitvoer had gebracht en de Heere Adam riep en voor Zijn vierschaar daagde, was ook de satan daar tegenwoordig en vernam uit de onfeilbare mond zijn vloekvonnis, hoe de Heere vijandschap zetten zou tussen zijn zaad en dat der vrouw, en hoewel het hem om aanbiddelijke redenen zou worden toegelaten, om het vrouwenzaad de verzenen te vermorzelen, Maar dat hij door datzelfde vrouwenzaad zich de kop zou zien vermorzelen.

Waar wij dus hier ontmoeten de eerste bekendmaking of openbaarwording van het rijk der duisternis en zijn koning, zo wordt ogenblikkelijk daarna openbaar gemaakt een ander Vorst en een ander Koninkrijk, en tevens een aanvang gemaakt met de reeks van dierbare beloften aan de onderdanen van dat laatste rijk, waar er niet één van zal falen, maar allen volkomen zullen worden vervuld.

Gaat dan de wandelaar op de kruisweg alzo met zijn overdenkingen voort, dan ziet hij voor zich de grootste ellende, maar ook hoe in de aanbiddelijke raad Gods een middel wordt uitgedacht, om de mens uit zijn rampzalige toestand en uit de macht der hel te verlossen, en dat wel op zulk een wijze, dat God alleen de eer van het werk krijgt en de verlostte zondaar met een volkomen hart kan juichen en zeggen: "Niet ons, niet ons o Heere! maar Uw Naam geef ere."

Wij willen de pelgrim in zijn overdenkingen volgen, hoe hij eerst stil staat bij de koning en het rijk der duisternis, en hoe hij ons te beschouwen geeft:

- de persoon,
- de werkingen,

- de toestand
- en het toekomstig lot van dat helse wezen.

Satan is zijn naam. Een Hebreeuws woord dat betekent: een tegenpartijder en vervolger. Zo wordt de gevallen vorst der engelen genoemd, die oorzaak werd van een oproerige beweging in de wereld der geesten. Zijn afval van God, uit zelfverheffing en hoogmoed ontsproten, 1 Tim. 3: 6, tastte de gehele engelenwereld aan en noodzaakte ter beslissing vóór of tegen God.

In het Grieks betekent het woord; "diabolus", een aanklager, omdat hij de mensen bij God dag en nacht aanklaagt, volgens Job 2.

Zijn verstand en wil zijn vol boosheid, ja een afgrond aller boosheid, die niets dan kwaad kan en wil bewerken. Hij is een leugenaar en de vader der leugen, de persoonlijke eerste leugenaar, die niet slechts de leugen in de mensenwereld het eerst heeft aangebracht, maar van wie voortdurend elke leugen uitgaat.

Hij heet de moordenaar van den beginne, die onze stamouders in de geestelijke en lichamelijke dood stortte, en bij de broedermoord van Kaïn zijn hand in het spel had. Verder heet hij de grote draak, de oude slang, de onreine geest, de brullende leeuw, de overste der duivelen, Beëlzebul, de vorst der duisternis, de god dezer wereld. Al deze namen tonen ons aan, welk een machtige, boosaardige en listige vijand wij tegen ons hebben, en dat het hier niet slechts om het beginsel van het kwaad of om een voorstelling, maar om een werkelijke persoonlijkheid te doen is. Dat hij oorspronkelijk een lichtengel was, rein en heerlijk door God geschapen, maar door misbruik zijner vrijheid van God afviel, blijkt uit Job 8:44. Hij is niet in de toestand gebleven, waarin hij met Gods wil en wezen overeenstemde. Dit volgt ook uit Judas, vers 6: "Zij bewaarden hun beginsel niet, maar hebben hun eigen woonstede verlaten." Door zijn val werd zijn liefde tot God in enkel haat veranderd; zijn gehele wezen verloor de richting tot God; wil en verstand gaan nu bij hem hun eigen weg en zijn verkeerde wil is machtiger dan zijn verstand, waarin echter ook duisternis, leugen, en dwaling heerschappij voeren. Hij is het hoofd, de overste van alle van God afgefallen engelen en mensen, die tezamen het rijk der duisternis uitmaken. Dat een groot aantal van duivelen in bepaalde ordeningen en trappen onder hem staat, blijkt uit Eféze 6:12.

En letten wij nu op zijn werkzaamheden, dan zien we hoe hij is een onvermoeide geest, die jaar uit jaar in de landen doortrekt, gelijk een hongerige leeuw of wolf die op buit loert. In de vijandschap tegen God en in haat tegen Jezus, kant hij zich met alle krachten tegen Zijn raadsbesluit en Zijn heilsplan aan, en werkt met de grootste inspanning tegen de volbrenging van Gods wil. Niet tevreden, de eerste mensen verleid te hebben, heeft hij zijn oog bovenal op de vromen en bekeerden gericht. Hij beproeft hen zo listig mogelijk, terwijl hij ieder hunner bij zijn zwakste zijde aangrijpt, om hen opnieuw onder zijn juk te brengen. Nu eens komt hij met vleierij en dan weer met bedreigingen; nu eens middellijk in zijn werktuigen, dan weer onmiddellijk in eigen persoon. Hij behoeft de onbekeerden niet eerst te verzoeken; hij heeft ze reeds in zijn strikken, en wel des te gewisser, naarmate zij zijn bestaan loochenen. Bij dezen heeft hij niets meer te doen, dan hen in hun ongeloof te versterken, opdat zij de hun aangeboden genade verachten zouden en zich ontslaan van alle ernstige gedachten, die op de eeuwigheid betrekking hebben. Hij verwekt in 't groot tweedracht, krijg en onenigheid en heeft het op onderdrukking gemunt van allen, die het smalle paadje bewandelen. Hij plaagt de mensen en kan in enkele gevallen ziel en lichaam geheel in zijn macht bekomen.

Na zijn val moest hij tot straf, met de hem onderdanige geesten, zijn woonstede, de

Hemel verlaten en wordt nu met eeuwige banden der duisternis tot de grote oordeelsdag bewaard. Zijn banden betekenen zijn, in de hoogste graad, onzalige toestand, die hij niet kan ontkomen, terwijl daarmee zijn zich ver uitstrekkende heerschappij en zijn diepgaande invloed niet hebben opgehouden. De Heere nu gebruikt hem tot Zijn werktuig, daarom bewaart Hij hem zo lang. En daar nu de satan een scherp oog heeft voor de nachtzijde der menselijke natuur, zo kent hij de gevoeligste plaatsen waar hij ons kwetsen kan. Zijn vernietiging heeft in onderscheiden trappen plaats. Met de menswording en het openlijk optreden van Christus werd de aanvang tot een beslissende overwinning over hem gemaakt. De zege werd voortgezet door het heilig lijden en ster ven des Heeren, verder door Zijn verhoging en Zijn zitten aan des Vaders rechterhand. Nog wacht hem de laatste hartslag, wanneer hij bij de verschijning van Christus op de wolken, gebonden, van zijn macht over de mensen beroofd, en in de afgrond gestoten wordt.

Zo lang dus zijn einde nog niet daar is, wordt hem nog een grote heerschappij vergund. Dat is een recht dat hem toekomt, zolang de Heere hem het vergunt. Dit recht heeft hij bekomen in het Paradijs, want daar heeft zich het hoofd en al diens nakomelingen vrijwillig onder zijn banier komen scharen en zijn also zijn vrijwillige slaven geworden.

Terecht wordt hij dan ook een koning geheten, omdat zijn heerschappij gaat over steden en volken. Zo wordt dan ook zijn rijk een koninkrijk geheten. Zoals nu in ieder koninkrijk wetten, rechten en privileges zijn en wapenen tot bescherming en verdediging, zo vinden wij het één zowel als het ander bij deze helse vorst.

Zijn volk zijn alle Heidenen, Turken, Joden en gedoopte Christenen, die van God vervreemd en in geestelijke duisternis verkeren. Dezen maken tezamen het koninkrijk van Beëlzebul uit. De wetten zijn vijandschap tegen God en Zijn Gezalfde, in het bijzonder heftige haat tegen het Kindeke Jezus, zelfs daar, waar Het in een arm mensenhart in doeken neerligt. Verder behelst de grondwet van dat rijk het onherroepelijk bevel om, waar het maar enigszins mogelijk is, het vuur van twist en tweedracht aan te stoken, niet alleen bij koningen en in raadsvergaderingen, maar ook in de huisgezinnen, wetende dat twist en tweedracht een grote nasleep van allerlei zonden met zich brengt, terwijl de vorst niets liever ziet, dan dat zijn onderdanen veel, zeer veel zonden doen. Voorts is met grote zwarte letters, schier op iedere bladzijde geschreven, de woorden van de Joden tot Pilatus: "Laat Hem gekruisigd worden."

De rechten en privileges van zijn onderdanen zijn menigvuldig. Ze zijn echter van dien aard, dat zij die er zich mee bevoorrecht zien, zich des te vaster aan hun ellendige koning verbinden. Die rechten en privileges bestaan voornamelijk daarin dat de onderdanen van Beëlzebul de wereld en haar begeerlijkheden het hunne mogen noemen, dat zij daarin hun roem stellen, en dat de koning zeer veel bemoeienis met hen neemt, om voor hen te verbergen hun eeuwig rampzalig einde, terwijl hij in iedere geneugte van de wereld en van de zonde zorgvuldig het adderenvergif bedekt, dat daarin verborgen ligt.

De wapenen die hij gebruikt, om zich en zijn volk te beschermen en zijn rijk uit te breiden, zijn altijd, door alle eeuwen dezelfde geweest, hoewel hij in iedere eeuw naar de omstandigheden zijn eigenaardige kunstgrepen heeft. Luther, in zijn geloofslid, heeft zijn wapens beschreven, als hij zegt:

*De vijand rukt vast aan,
Met opgeheven vaan,
Hij draagt zijn rusting nog
Van leugen en bedrog.*

Dat zijn de wapenen van de helse vorst, hij heeft niet anders en hij kan of wil niet anders. Leugen en bedrog is zijn toevlucht en zijn sterkte.

(4) Nu ligt het in de aard der zaak dat zijn rijk een einde nemen zal, want de Heere Heere zal alle toevluchten der leugenen wegvagen.

Niets smartelijker voor het helse hart van dit boze wezen, dan wanneer er een Sterkere komt. Die zijn vaten ontroofd en als er blijdschap is in de hemel over één zondaar die zich bekeert, kunnen wij ook voor zeker houden, dat er dan gehuil is onder de duivelen. Want niet zodra heeft hij één van de zijnen verloren, of hij stelt de zodanige tot het mikpunt zijner vurige pijlen, die hij op allerlei wijze scherpt, om, waar hij zulk een ziel niet meer uit de hemel kan houden, alles zoekt aan te wenden, om de hemel uit de ziel te houden.

Wanneer wij nu de wandelaar op de kruisweg in zijn overdenkingen volgen dan toont hij ons de verschillende vurige pijlen, die de vijand der ziel gebruikt, en hij laat ze ons duidelijk zien uit eigen en anderer ervaring. Wij volgen hem en onderzoeken of wij voor ons zelf ook kennis hebben aan de wapenen, die de helse vorst tegen hen gebruikt, wiens niet meer zijn, maar eens Anders eigendom zijn geworden.

Dat onder degenen, die de Heere Jezus uit de macht des satans verlost heeft, er velen zijn die de zekerheid van hun aandeel aan Christus en Zijn genade en gemeenschap missen, behoeft geen betoog. Voor dezulken heeft de vijand ontelbare pijlen, dewelke hij schiet, opdat zij die donker en vol vreze leven, zodanig blijven mogen en de Heere also niet door hen zou verheerlijkt worden, door erkenning met hart, mond en wandel, wat grote dingen Hij aan hen gedaan heeft. Zijn grote doel tegen zulke onverzekerden is, dat zij vol mogen houden, om besluiten tegen zichzelf op te maken, tot ontkenning van het werk Gods.

Een heftige pijl vliegt uit zijn helse koker tegen dat arme hart, als hij zegt: "Gij hebt geen genade en zult die nooit krijgen, want hoewel God rijk is aan beloften, zo zijn ze nochtans niet voor u. Het geloof is alleen het deel der uitverkorenen en hoewel u begerig naar genade zijt, zo mist u echter alles, want gij zijt niet uitverkoren; dus is al uw woelen om voor God te leven, maar ijdele kwelling en verdriet, want het is niet desgenen die wil, noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods. Dus alles wat bij u naar bekering lijkt, is maar inbeelding en tevergeefs, gij zijt een verworping."

Is het wel onder woorden te brengen, hoe dit een bekommerde ziel pijnigt en neergebogen de weg doet opgaan?

Op een andere tijd, meestal geheel onverwachts, schiet hij een andere pijl en zegt: "Gij hebt geen genade, want gij zijt niet wedergeboren en daarom deugt al uw werk niet. Gij weet de tijd noch de plaats waar zulks zou geschied zijn. Gij weet niet eens het middel tot uw bekering. Al uw werkzaamheden en beroeringen komen voort uit eigenliefde en uit schrik voor de hel."

Die door deze pijl worden getroffen, zouden wij wel eens vragen, of het hun dan onbekend is, dat men de bekering deelachtig kan zijn, zonder tijd, plaats en middel te weten. Hier is het nodig om erop te letten, waar het de ziel voor het tegenwoordige om te doen is, en dan op de waarheid en oprechtheid van haar verbrijzeling. Daarbij moet niet vergeten worden, dat de liefde tot behoudenis en de schrik voor het bederf gevonden worden in allen, die de Heere overbrengt uit de duisternis tot Zijn wonderbaar licht.

Maar hierin ligt juist des duivels list, en openbaart zich het venijnige van zijn pijl, dat hij op deze wijze een twijfelende ophoudt met dwalende gedachten, opdat ze onzeker

zou blijven in het vastmaken van hun aandeel aan Christus.

Later komt hij weer op een andere wijze, en legt het er steeds op toe, om zulk een dubbende ziel wankelende te houden. Hoort wat hij zegt: "Mens! wat verbeeldt gij u wel, zoudt ge denken dat gij geloof had. Het gelijkt er wat naar, want bij het minste gevaar dat u dreigt, of bij de één of andere ziekte die u aanvalt, waarop de dood kan volgen, zijt gij aanstonds vol beroerte en schrik. Gij zijt niet anders dan een goddeloze, gij mist alle vertrouwen, stilheid en tevredenheid in plaats dat gij zeggen zoudt: "Dood! waar is uw prikkel? hel! waar is uw overwinning?" en met David te zingen: "Al ging ik ook door een dal der schaduw des doods, ik zal geen kwaad vrezen."

Wie merkt niet de boosheid van deze vergiftige pijl, waarmee de aartsvijand de wankelende onverzekerde bespot en het werk, in haar door de Heilige Geest gewrocht, van nul en gener waarde uitkrijt. Al missen de zodanigen het geloof van verzekering, zij missen daarom het geloof niet om de Heere Jezus achter aan te kleven en met Ruth telkens de keuze te vernieuwen: "Valt mij niet tegen, want waar gij zult gaan zal ik gaan, en waar gij zult vernachten, zal ik vernachten; uw volk is mijn volk en uw God (hoop ik nog eens met vol geloof te kunnen zeggen) is mijn God!", Ruth 1:16. En hoewel ik daar nog voor sta, omdat de zaak mij te groot is, stamel ik toch de Apostel Petrus achterna: "Tot Wie zou ik henen gaan. Gij hebt de woorden des eeuwigen Joh. 6:68. levens."

Dan komt hij weer met een andere pijl, die nog dieper indringt dan de vorige, als hij zegt: "Indien gij genade had, dan zoudt gij verzekerd zijn en uw zaak durven staande houden, gij zoudt ook het getuigenis des Geestes hebben, want dit bezitten degenen die genade hebben en dat missen ze nooit." Dan wijst hij op het grote deel der belijders, die de waarheid niet in 't binnenste, maar alleen in het hoofd hebben en waar de wortel der zaak wordt gemist en dan zegt hij: "Ziet, dezen leven gerust en veilig, gemakkelijk en vermakelijk, beide in de wereld en in de kerk, maar gij, gij daarentegen leeft als een verstotene."

Hier wachtte de wandelaar in zijn overpeinzingen; hij slaat het "Bundeltje" op en zingt met heldere stem, op de wijze van de zesde Psalm, het navolgende lied:

Meditatie over de levenloze en dode staat der algemene kerk.

Wijze: op de 6^e Psalm. Of: De slechte, dure tijd.
Door Philip van Sorgen

1. *O dorre zielen-Laver,
O, grote doden-Graver,
Wiens vaandel is het kruis;
Uw kerk (mag ik 't zo noemen
of zonder te verbloemen
'k Zeg eer: een knekelhuis.)* *knekelhuis = doodshuis
op kerkhof*
2. *z' Is opgepropt van schonken
Die overlang al stonken
Vermolmd en ook verrot.
Vergeefs is al Uw snoeien,
Dor hout dat wil niet groeien
Geen dode wijnstok bot.* *schonken=doodsbeenderen*

3. *Maar dit is de bewenen,
Dat deze stapel benen
Zegt, dat ze levend is
Gezond en wel te passe.
"O stof, o gruis, o asse,
Gij ziet de waarheid mis!"*
4. *"O benen, stenen, zerken,
Welaan, toont dan uw werken
Indien gij levend zijt."
Ach, was mijn zeggen leugen!
Wat zou ik mij verheugen,
Wat was Gods volk verblijd!*
5. *Wie of u op komt stoken?
O lijvenloze spoken!
Wie is 't die u beleest? beleest = verleidt
Wie loopt in uwe schimmen?
De duivel, 't is Gods simmen; simmen = klanknabootser
En apen van Zijn Geest.*
6. *Die Geest gedaald van Boven
Die Geest van 't rein geloven,
Die Geest, Die levend maakt.
En blijft niet méér verholen
Als vuur of hete kolen,
Die branden, wat haar raakt.*
7. *De leugenaars der helle
Die zeggen dat haar vellen
Volkomen lijven zijn;
Zij hebben u (haar slaven),
De ogen uitgegraven,
En nu trekt gij haar lijn.*
8. *O Jezus, word gebeden,
En drijf deez' onbesneden
Eens uit Uw bedehuis!
Kom, maak geknootte zweepen
En stoot met rauwe nepen
Naar buiten dit gespuis.*
9. *Of, blaas eens op die schonken
En strooi een handvol vonken
Op 't kerkhof van Uw kerk.
Want al die bleke doden
Die hebben Geest van noden.
O Jezu! Toon U sterk!*

- 10 *Kom, breek de graven open
En wil de lijken dopen
Met water, vuur en Geest!
Ga heen op heen eerst passen
Ei, wil het rift eerst wassen rift = dood lichaam
En het dan zó geneest.*
11. *Uw kracht is niet geweken
O Jezus! Ganse beken
Trekt Gij wel uit een rots.
Gij kunt een stok doen bloeien,
Gij deedt wel eertijds groeien
Amandels aan een knots.*
12. *Zend regen uit de hoogte
Uw akker slijt van droogte.
Een ieder roept op 't meest
Naar U o, zielen-Laver!
Kom, weid ons in de klaver
Van Uw beloofden Geest.*

Nadat de wandelaar dit lied ter bemoediging had gezongen, stond hij met deernis stil bij de toestand van zovelen, die zullen menen in te gaan en niet kunnen, die enige consciëntie-overtuigingen gehad hebben en daarna de Christus uit het woord hebben aangegrepen. Dezulken wanen, dat hun huis op een rotssteen is gebouwd, en als de stormen en vloedten van Gods toorn op hen aankomen, zullen zij gewaar worden, dat in plaats van een rotssteen, het slechts zand was, waar ze op gebouwd hadden. Ontzettend zal het zijn te menen in de hemel aan te landen en in plaats van dat in de hel te vallen.

"Och!" zucht de pelgrim, "dan liever duizendmaal getwijfeld, dan eens bedrogen uit te komen. Dan liever hier de pijlen van de satan te moeten verduren, dan eeuwig aan zijn tormenten bloot te staan." Ja 't zal eeuwig waarheid blijven op de kruisweg: die 't hebben, die hebben het niet, maar die het niet hebben, die hebben het.

Zo zien wij hem wederom met moed voortwandelen, het kruis op de schouders, zijn voetstappen zettend in die van zijn Meester en Hem in stilheid achterna wandelend. En als wij hem daar zo zien voortgaan, luisteren wij naar zijn overpeinzingen, wanneer hij andere pijlen van de boze beschouwt.

Daar snort een pijl uit zijn helse koker, die met hevig geweld tegen het zwakke hart aanvliegt, als hij zegt: "Gij walgelijk schepsel, klomp van zonden als gij zijt, wat zoudt gij menen genade te hebben? Dat kunt gij zelf wel begrijpen, dat die zaak voor zulk een monster als gij zijt veel te groot is, 't is louter inbeelding van u."

Hoe leugenachtig vertoont hij zich dan alweer, want wordt niet in 't redden van doemschuldigen juist de Heere verheerlijkt en is het niet het grootste bewijs van de rijkdom Zijner liefde, dat Hij aan onwaardigen, aan de grootste en snoodste der zondaren Zijn genade wil verheerlijken. Dit maakt al de genegenheden van de uitverkoren vaten gaande, dat de Heere op zulke walgelijke zondaren in ontferming heeft willen nederzien, waardoor een Jakob uitriep: "Ik ben nog geringer dan al de trouw en weldadigheid, die Gij aan Uw knecht gedaan hebt." Gen. 32:10, en een David: "Wie ben ik, Heere! Heere! en wat is mijn huis, dat Gij mij tot hiertoe gebracht

hebt", 2 Sam. 7:18 en een Paulus: "Dit is een getrouw woord en aller aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is, om zondaren zalig te maken, " erbij voegende: "waarvan ik de voornaamste ben", 1 Tim. 1:15.

Het wordt menigmaal bij een kleinmoedige ziel bevonden, dat zij moe is van haar zuchten, dat zij kermt en klaagt over gebrek aan licht, aan troost en heiligheid, en terwijl zij de Heere Jezus achterna weent en zij een biddende aanklevende gestalte heeft, zij nochtans wordt aangevallen dat zij niet meer bidden kan. Dan zegt de duivel: "Indien gij genade hadt, zoudt gij kunnen bidden, want die de Geest van Christus hebben, die kunnen bidden en die worden verhoord, en gij wordt niet verhoord, een bewijs dus dat al uw werk maar voortkomt uit een dwalend hart."

Hoe blijkt het dat gebrek aan licht de oorzaak is, dat zulk een ziel vatbaar is voor zulk een pijn, daar juist haar werkzaamheden bewijzen, dat het waarheid in het binnenste en de duivel een leugenaar is. Zijn de afgefallen engelen velen, is hun naam: "legio", legio zijn ook de pijlen. Zij worden aangelegd tegen de oprechtheid, tegen klein- en zwakgeloof, tegen gebrek aan geestelijke wasdom, tegen verdorvenheden, tegen droefheid over de zonden en tegen nog zoveel toestanden en in zoveel omstandigheden, dat er geen einde aan te vinden is. En och! die pijlen komen van buiten aan, meest op 't onverwachts, zij komen als gevlogen. En daarbij is het een eigenschap van die pijlen, dat ze diep indringen en het arme hart wonden. Zij zijn dan ook voor Gods kinderen onverdraaglijk en zij zouden er gewis onder bezwijken, indien er geen kracht van boven afdaalde, hetwelk hen doet staande blijven door een wonder van genade. Terecht dus noemt de grote apostel ze "pijlen" en wel "vurige pijlen", Eféze 6:16, want ze ontsteken "een vuur dat in de hel bereid is", 1 Petrus 1:2, en dat ontsteken zij in de ziel van hem of haar, die erdoor getroffen wordt. Ja, sommigen hebben zulk een hitte van verdrukking bij zich, dat ze een vuur ontsteken van twist en hoogmoed, die het hart als doen branden van kommer en angst.

Wie toch van Gods kinderen kent ze niet, of zal ze later leren kennen, dagen van kruis en tegenspoed, waar het ene verdriet het andere volgt en hij der tegenheden zat zijnde, ondervindt dat zijn plaag iedere morgen nieuw is.

En dan immers beproeft de vijand door allerlei middelen om de ziel tot murmurering aan te zetten en haar te doen twisten tegen haar Maker, omtrent het deel haar toegevallen. Langs deze weg mist zij haar kracht en sterkte in de verdrukking, die zij dan alleen bekommt, wanneer zij in stilheid en vertrouwen Gods doen leert goedkeuren. Hoe droevig voor de ziel. In plaats van het meest bezorgd te zijn over haar gedrag onder en in het kruis, heeft ze dan slechts bekommernis over het kruis zelf en, onverenigd met Gods wil, is zij dan ook onverenigd met het kruis, waardoor het éne gemor uit het andere voortvloeit en de vijand alzo zijn doel bereikt.

Is er vrede onder Gods volk, dan brengt de vijand de één of andere mens met een verdorven verstand in, om ketterijen en dwalingen in te voeren en daardoor het twistvuur aan te stoken, zoals Paulus zulks ondervond met Alexander de kopersmid.

Of wanneer de genietingen voor ogenblikken ruim en mild zijn en de ziel zich geheel hemels bevindt, dat hier wel geen dagelijkse ervaring is, dan komt de vijand met zijn vuistslagen, waarvan dezelfde apostel ook ervaring had. En waar zouden wij eindigen, om de vele en velerlei pijlen te noemen, die de satan gedurig scherpt om de begenadigde ziel te treffen.

Eer wij echter eindigen om ze te beschouwen, moeten wij nog even zien, hoe zijn pijlen die hij op de in de genade bevestigden afschiet, onderscheiden zijn van die, welke de bekommerden treffen. Zoals al de pijlen die de vijand schiet, van een venijnige aard zijn, zo munten die nog boven de anderen uit, wanneer zij worden

aangelegd tegen de zodanigen, die haar deel in Christus kunnen opmaken en in overvloed genoten hebben of nog genieten de vertroosting des Heiligen Geestes. Wij noemen enkele van die pijlen op en dan horen wij: "Gij zijt te verstandig om te geloven aan het Wezen Gods en de vaste bewijzen ontbreken u."

Aan sommigen moge deze pijn vreemd voorkomen, omdat het hun bevinding niet is, nochtans is deze pijn meer gemeen dan men denken zou, vooral bij degenen die in schrandere kennis boven anderen uitmunten. Dan is het: "Is er wel een God? Zou er wel een hel of hemel zijn? Zou de ziel wel onsterfelijk, en alles maar geen inbeelding zijn? "

Op een andere tijd betwist hij de zekerheid en waarheid van Gods Woord en zoekt hij de ziel aan het wankelen en twijfelen te brengen, om op deze wijze het fundament omver te stoten, welke pogingen worden vernieuwd wanneer hij met deze en dergelijke verklaringen komt: "Dwaas die gij zijt, om uw vertrouwen te stellen op een Gekruiste, Eén Die aan het hout hangt. Die gij niet gezien hebt en aan Wie gij uw liefde geeft!" Of op deze wijze: "Gij liefhebber van u zelf, gij steunt op een stelling die door elk gezond mensenverstand wordt verdacht gehouden. Alsof uw zonden door een ander Persoon zouden zijn uitgewist; is het niet te dwaas om eraan te denken. God is liefde. En Zijn liefde zal wel vrede hebben met uw deugden en eigengerechtigheid." Zo tast de vijand aan de hartader en zoekt langs deze weg de marteling in de ziel voort te zetten.

Hij of zij die voor dergelijke pijlen bewaard blijven, mogen zich wel bevoorrecht achten en er de Heere voor danken. Echter is het nuttig dat zij weten, dat er zulke pijlen zijn, opdat zij leren medelijden te gevoelen met degenen, die erdoor getroffen worden.

Niet minder heftig en alleszins gevaarlijk is het, wanneer de ziel mag wandelen in het zoete licht van des Heeren toegenegen aangezicht en zij zich de ganse dag mag verheugen in Zijn Naam. Dan verzoekt hij de ziel tot geestelijke hoogmoed, om zich op ontvangen genade te verheffen boven anderen, en te vergeten om door ootmoedigheid een ander uitnemender te achten dan zichzelf

Dan weer komt hij, om haar aan te zetten tot zorgeloosheid en traagheid, opdat zij haar nauwgezetheid zou verliezen en daardoor de troost des Heiligen Geestes missen, waardoor zij de ziel zoekt te brengen in die toestand dat zij moet uitroepen "ik ben mager." En waar zou de wandelaar moeten eindigen, indien hij al die vurige pijlen zou opnoemen?

Hij staat een ogenblik stil bij zijn overpeinzingen, neemt het zwaard des Geestes, hetwelk is Gods Woord en leest overluid 1 Cor. 10:13, waar Paulus zegt:

"Ulieden heeft geen verzoeking bevangen, dan menselijke; Maar God is getrouw, Die u niet zal laten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt, maar Hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze zoudt kunnen verdragen."

Hoe onverdraaglijk en pijnlijk dan ook deze pijlen mogen zijn, Gods kinderen kunnen ze weerstaan door kracht van boven en een wonder van Gods genade. Zoals de drie jongelingen het leven behielden in het midden van de brandende oven, zo benam de Heere de kracht des vuurs. Zoals de braambos brandde door vuur, zo werd nochtans de braambos niet verteerd. Zo maakt de Heere het met Zijn volk, dat zij de pijlen van de vijand kunnen verdragen, zonder dat zij ervan sterven of onder bezwijken.

En onder al dat stormgeloei der bulderende orkanen, bemoedigt zich de reiziger en heft blijmoedig het volgende loflied aan op zijn pelgrimstocht:

*Gelijk in 't somber woud, gehuld in dichte lommer,
Een wand'laar 't zonlicht groet dat door 't gebladert' straalt,
Zo juicht het kind van God, omwolkt door angst en kommer.
Bij 't licht van 's Heeren Geest, dat in zijn duister daalt.*

*Ach! talrijk is de reeks dier donk're zielsnacht-stonden:
't Is vaak een zandwoestijn, waardoor de zwerver trekt.
Maar daar o Jezus! wordt Uw levensbron gevonden:
Daar hebt Ge een rots bereid wier schaaüw ons overdekt.*

*Vrees, Christenpelgrim dan geen bulderende orkanen;
Vrees voor geen zonnebrand die 't vruchtbaar veld verdort;
Aanschouw uw Jezus, Die uw levensweg zal banen.
Tot waar Zijn eeuwig huis voor u geopend wordt!*

*Neen, in die donk'ren nacht, die bidden doet en strijden.
Zwerft gij, verlore ziel! hoe eenzaam, niet alleen;
Uw Herder en uw Heer' onzichtbaar aan uw zijden,
Bewaakt uw glibb'rig pad en steunt uw wank'le schreên.*

*Zou Hij onwetend zijn van uw verdriet en klachten.
Wie 't dragen van uw kruis niet te onverdraagbaar viel?
Zou Hij, Die 't kruis besteeg om voor uw schuld te smachten,
Zijn zaligenden troost niet storten in uw ziel?*

*Treed dus gemoedigd voort; bewandel vrij van zorgen.
Uw voorbestemde weg naar 't eeuwig Vaderland.
Uw Heiland bidt voor u. Hij sterkt u in t verborgen,
Wanneer de gloed des daags u op de schedel brandt!*

Nadat onze wandelaar, na het zingen van dat lied, een weinig rust had genomen, gaat hij in zijn overdenkingen voort en wij volgen hem bij de beschouwing van **het andere geestelijke Koninkrijk**.

En waar wij de pelgrim in zijn overpeinzingen beluisteren, daar geve de Koning van Sion, voor zovelen wij tot dat Koninkrijk behoren, ons om uit zijn ervaring troost te putten voor ons eigen hart. Was de beschouwing van des duivels rijk, de vorst en zijn onderdanen, zijn wetten, privileges en wapenen naar en akelig, zoet en zielsverkwikkend is het gezicht op het hemelse Koninkrijk, maar aller-zaligst om tot dat Koninkrijk te behoren.

Terecht wordt het *een Koninkrijk* genoemd, want er is een Koning, een volk, een land; er zijn wetten, privileges en wapenen.

Deze Koning is **een eeuwige Koning**, Zijn rijk is een eeuwig rijk. En bij Zijn Koninklijke Majesteit en schoonheid verdwijnen alle aardse koningen en rijken als sneeuw voor de zon, en Hij alleen is waardig dat alle knie voor Hem zich buige en alle tong Zijn Naam belijde.

Wie eenmaal die Koning in Zijn schoonheid heeft gezien met het oog des geloofs, is nooit verzadigd van dat gezicht en roept met de Bruid in het Hooglied uit: "Al wat aan Hem is, is gans begeerlijk. Hij is de Schoonste onder de mensenkinderen."

Dat Pronkstuk van schoonheid, begerlijk boven al wat te begeren is, is de Heere Jezus, Die blank is en rood, en de banier draagt boven tienduizend. Hoe begerlijk is Hij, als de Zone Gods, want daardoor wordt mij de grond ontdekt van des Vaders welbehagen en de mogelijkheid dat Hij mijn Zielsborg wilde worden en Hij zich wilde overgeven voor mij, die een onwaardige en snode rebel ben. Hoe gaat het hart van de rechtschapen dochters van het geestelijke Jeruzalem open, als zij Hem in de eeuwige Vrederaad zo gereed, zo volmachtig en menslievend Zich zien aanbieden, als Hij zegt: "Zie, Ik kom; Ik heb lust o God! om Uw welbehagen te doen, bij Mij is eeuwige gerechtigheid. Ik heb verzoening gevonden. Ik wil niet dat dezen in het verderf nederdalen."

Hoe begerlijk is Hij, als *de waarachtige God, Eén met de Vader en de Heilige Geest*. Want juist dit verhoogt op oneindige wijze de hoge waardij van Zijn rantsoen en stelt Hem in staat het eeuwige gewicht van de toorn Gods tegen de zonde te kunnen dragen en daardoor, zonder enig toedoen van de mens, de zaligheid te verdienen en als God van eeuwigheid die ook toe te passen.

Hoe onuitsprekelijk begerlijk is de Heere Jezus *in al Zijn heerlijke eigenschappen* en die alle mij ten goede. Daar is Zijn heerlijke Majesteit, Die mij doet roemen in zulk een alleruitnemendste Bruidegom; Zijn eeuwigheid om eeuwig aan Hem genoeg te hebben; Zijn onveranderlijkheid om nooit weer van het aandeel in Hem beroofd te kunnen worden; Zijn alomtegenwoordigheid om altijd in Zijn nabijheid te kunnen zijn; Zijn alwetendheid om met al mijn behoeften en verlegenheden verzekerd te zijn, dat Zijn oog altijd op mij geslagen is; Zijn almacht om mij in alles te kunnen helpen en te beschermen; Zijn rechtvaardigheid om al Zijn en mijn vijanden te vergelden en Zijn oneindige genade en barmhartigheid om mij op Zijn Goddelijke bescherming te kunnen verlaten.

Staren wij op Hem als de *waarachtige en rechtvaardige Mens*, waardoor ik op Hem zien mag als mijn oudste Broeder, mijn Bloedvriend, mijn Losser, mijn Strafdrager, mijn Wetsvervuer, door Wiens gehoorzaamheid ik voor de Vader gesteld word zonder vlek en rimpel, zodat Hij met Zijn eigen mond tot mij zegt: "Ziet, gij zijt schoon, er is gans geen gebrek aan u, " o hoe begerlijk is de Mens Jezus, ja Deze is mijn Liefste, Deze is mijn Vriend! En dan Zijn Namen, Zij zijn als een uitgestorte olie. Die het aller-begeerlijkste uitdrukken. En bovenal, de enige Naam Die onder de hemel gegeven is, waardoor de mensen moeten zalig worden. Die Naam van vijf letters, Die in mijn hart gegrift is en Die, al ware het dat men mijn lichaam tot as zou verbranden, nochtans uit de vlammen als goud blinkende te voorschijn zou komen. Jezus! mijn Jezus! mijn Zaligmaker! mijn Verlosser! Middelaar! Middelaar Gods en der mensen! Dierbare Jezus! Begeerlijke Heiland!

*Verheug, verheug u dan, mijn ziel!
Hoe treurt gij om uw lot?
Sinds u die Naam in 't harte viel,
Is al uw vreugd' bij God.
Haast wordt uw schoonste hoop vervuld.
Dat gij in Jezus' Naam
Voor eeuwig mede juichen zult,
In Jezus, Jezus' Naam.*

Maar er is méér, nog veel méér, door geen tong te bespreken, door geen pen te beschrijven. Hij is de *Christus, de Gezalfdde*. Van eeuwigheid gezalfd als Profet,

Priester en Koning, gezalfd met de Heilige Geest en die zelf op Hem uitgegoten daalt van Zijn hoofd op al de leden en doortrekt de baard en de klederzoom.

O, eeuwig wonder! ben ik een lid van dat gezegende Lichaam! al behoor ik dan ook tot de klederzoom, zou ook ik delen in die zalving? O! dan ook is op mij van toepassing: "Gij hebt de zalving van de Heilige en weet alle dingen", 1 Joh. 2:20. Ja, die Geest getuigt met mijn geest dat ik een kind van God ben, en door Hem mag ik roemen en getuigen dat mijn Verlosser leeft en dat ik uit dit mijn vlees Hem zien zal en niet een vreemde. Hem zien! Ja het geloof juicht:

*Ik zal U zien, de blik, de vuurvlam van Uw ogen.
Die op het voorhoofd brandt, en hart en merg doordringt;
Hoe zal Uw worm bestaan, ik vrucht van zonde en logen,
Daar, sidd'rend voor Uw troon, door duizenden omringd?*

*Ik zal Uw zijde zien, het teken Uwer wonde,
Het reine lichaam door de krijgslans doorgespeerd.
De palmen van Uw hand doorspijkerd door mijn zonde.
En o! daarin mijn naam voor eeuwig gegraveerd.*

*Ik zal U zien, mijn God! 'k zal Uw gelaat aanschouwen.
Dat heerlijke gelaat, zo onuitsprekelijk zoet.
Dien lach, die, vol van heil voor wie op U mocht bouwen,
In énen ogenblik een eeuw van smart vergoedt.*

*U zien, mijn God! U zien, van verre neergebogen.
Zal ik Uw Majesteit bewond'rend gadeslaan.
En voelen: ook op mij slaat Hij Zijn vriendelijke ogen.
Ook mij onwaardig worm, ziet Hij met liefde aan.*

Hoe begeerlijk is Hij als Profeet, die grote Leraar der gerechtigheid, om mij te worden tot Licht en Wijsheid in mijn aangeboren duisternis. Hoe zijn al de schatten van wijsheid in Hem verborgen, hoe dierbaar de verborgenheden van Zijn Koninkrijk, die Hij mij bekend maakt? Hoe opbeurend Zijn dierbare beloften en vertroosting die als de wateren des levens mijn ziel bevochtigen. Aan Zijn voeten te zitten, bij Hem ter school te gaan, van Hem geleerd te worden, en het plaatsje van Maria in te nemen. Zalig voorrecht, heerlijk privilege en dat aan de aller-blindste en aller-onwaardigste der mensenkinderen! Och! waren mijn harten tongen om de beminnelijkheid en dierbaarheid van die heerlijke Profeet en Leermeester te kunnen uitdrukken!

Hoe dierbaar, hoe begeerlijk is mij de Heere Jezus als de eeuwige Hoge priester, Die Zichzelf als het ware Zoenoffer in de vlammen van Gods toorn heeft overgegeven, om mijn schuld bij de Vader te verzoenen. Door Zijn bloed, het ware bloed der ontzondiging, heeft Hij de toorn Gods uitgeblust en voor al de Zijnen een eeuwige gerechtigheid aangebracht en mijn ziel juicht de dichter achterna:

*Zoete Jezus! noch aan klippen.
Noch aan welgrond houd ik vast,
Maar aan d' orakels Uwer lippen.
En aan 't bloed op 't kruis geplast.*

En zo bevind ik Hem een getrouw Voorbidder, Die alles bij de Vader vermag en eist

op Zijn eigen recht.

Hoe begeerlijk is mij die Hoge priester, Die al mijn gebeden ondersteunt en steeds de toegang voor mij openhoudt tot de Troon der genade. Zo is Hij ingegaan in het binnenste Heiligdom, door het gescheurde voorhangsel, waar Hij altijd leeft om voor de Zijnen te bidden.

Zie ik op mijn Jezus als Koning van eeuwigheid, dan daalt er een stille vrede in mijn hart, want dan wordt het mij zo klaar, dat ik te midden ener woelende wereld niet verlaten ben, en dat ik tot een volk behoor, waar de Koning in 't midden staat. Die door Zijn Koninklijke luister, die van Zijn Majesteit afstraalt, mij met al Zijn onderdanen maakt tot een Koninklijk Priesterdom, te midden van een krom en verdraaid geslacht. Een Koning, Die al mijn behoeften kent en al mijn belangen weet. Wie alle macht is gegeven in hemel en op aarde en gewisselijk mijn recht zal doen aan het licht komen aan al Zijn en mijn vijanden; Die zulk een onmetelijke rijkdom bezit, dat al het goud en het zilver het Zijne is en ook mij vervolgens met Zijn schatten vervult. Die daarbij zulk een goedertieren en aller-zachtmoedigste Koning is, zodat Zijn regering een aller-gezegendste en Zijn juk bij uitnemendheid zacht en Zijn last onuitsprekelijk licht is.

Deze Koning te aanschouwen met het oog des geloofs is hemelse wellust, want alles wat aan Hem is, is gans begeerlijk.

*Gij zult ons nimmer, nimmer liegen.
Mijn Koning, Gij die de Amen zijt;
Nooit zal ons 't Vreêverbond bedriegen.
Waardoor ons leven werd gewijd!
Wij slaan met dankb'ren eerbied gade
Het zegel onzer erfenis.
En houden vast aan die genade
Die ons meer waard dan 't leven is.*

Wie, in hemel of op aarde, zou er kunnen zijn die ooit de Koning in Zijn schoonheid heeft gezien, die niet meer en meer begerig wordt om Hem in al Zijn graveerselen te beschouwen?

Ziet Hem, in de onaanzienlijke beestenstal, in de armoedige kribbe, reeds daar blonk Zijn schoonheid uit, zo, dat de wijzen uit het Oosten zich voor Hem neerbogen en Hem aanbaden. Ziet Hem heilig omwandelen op aarde. Die Zich zo diep vernederde, dat Hij zondaars en tollenaars tot Zijn volgelingen maakte. En dan dat lijden! Daar zien wij op Hem de straf, die ons de vrede aanbrengt; de zieleangst, waardoor ons is aangebracht sieraad voor as, vreugdeolie voor treurigheid en het gewaad des lofs voor een benauwde geest. Daar droeg Hij de smaadheid, om de smaadheden Zijns volks weg te nemen; de banden, waardoor de gebondenen vrijheid is verworven; de beschuldigingen, die onze vrijheid moesten bewerken; de veroordeling: "Hij is des doods schuldig, " om ons te verdienen, dat er geen verdoemenis is voor de Zijnen; de striemen, door welke onze genezing geworden is; de vloek, door welke Hij ons verlost heeft van de vloek der Wet. Ziet Hem daar hangen aan het vloekhout, dat doortrokken is van Zijn liefde en als mirre en cassie en aloë rieken doet. Ziet, dat bloed uit die open wonden vloeien, dat betere dingen spreekt dan het bloed van Abel en dat van alle zonden reinigt. Daar roept Hij uit: "Mij dorst!"

Hierbij staat onze pelgrim stil.

*"Mij dorst!" Zo brult de Leeuw van Juda's stam,
De Schepper van hemel en aarde, de Koning van 't heelal,*

Die de wateren klieft dat haar golven bruisen, Heere der Heerscharen is Zijn Naam, Die water uit de steenrots deed voortkomen. Mijn Jezus klaagt van dorst, de droge mond en tong smachten naar een druppel lavenis, een enkele verkoeling onder de verlaten van Zijn Vader. Maar o! welk een diep heilgeheimenis gaat er voor mij open. "Mij dorst, " zo roept het Godslam! Hij dorstte naar de zaligheid van degenen, die Hem van de Vader waren gegeven; Hij dorstte naar het Hem toegezegde arbeidsloon: "Ik zal U geven de Heidenen tot Uw erfdeel en de einden der aarde tot Uw bezitting." En welk een wonder! Mij, de grootste der zondaren is die barmhartigheid geschied, ook ik maak een deel uit van dat arbeidsloon, ook naar mijn ziel heeft Uw ziel gedorst, opdat ik in eeuwigheid niet zou dorsten!

Jezus, mijn Zaligmaker! al wat aan U is, is gans begeerlijk. Och! dat ik U toch veel, zeer veel moge liefhebben, geef dat ik mij heilig op Uw bezit moge verhoovaardigen en ik in alles tone, dat Gij mijn Koning en ik Uw dienaar ben. Wil daartoe door Uw Koninklijke macht en genade aan mij Uw woord bevestigen: "Ik doe wandelen op de weg der gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts", Spr. 8:20.

En waar, waar zou ik mijn overpeinzingen eindigen. In eeuwigheid zal er geen einde aan zijn, om die grote Koning te loven en te prijzen. Zijn lijden. Zijn dood. Zijn begrafenis, Zijn opstanding. Zijn hemelvaart. Zijn zitten aan 's Vaders rechterhand, zijn allemaal onuitsprekelijk dierbaar, en in het één zowel als in het ander vindt de oude pelgrim een onnaspeurlijke rijkdom van troost en zaligheid.

Die Koning, Koning Jezus is de Bezitter en Eigenaar van een Koninkrijk, dat niet van deze wereld is. Zijn onderdanen waren Zijn vijanden, die met verheven schilden de wapenen tegen Hem hadden opgeheven. Wie zou die sterke, de satan kunnen binden en hem zijn vaten ontroven? Het stond niet in de macht van een geschapen engel.

Deze mag op Zijn bevel in één nacht 185.000 Assyriërs verslaan, of als een worgengel door Egypte gaan en in één nacht al de eerstgeborenen doden, hij is niet bij machte een enkele ziel uit de macht der hel te verlossen. Daartoe is Hij alleen bij machte.

Die God is van eeuwigheid. Daartoe is dan ook Goddelijke almacht nodig. Hij, Die vóór de Schepping de ongevormde klomp aanschouwde, waar alles woest en ledig was, sprak: "Er zij licht", en toen was er licht. Diezelfde brengt ook op zulk een wijze de zondaar, waar duisternis op de afgrond van het hart en alles woest en ledig is, in wezen. Op Zijn scheppingswoord komt de dode zondaar uit het graf der zonden te voorschijn, zijn verstand wordt verlicht, hij komt tot zichzelf als een verloren zoon, en gaat, door de kracht van de Koning, over uit het rijk der duisternis tot het Rijk des lichts.

Die Koning is een Held en al Zijn onderdanen zijn krijgslieden. Wij vinden in het leger alles wat tot een wel georganiseerd leger behoort. Hij, de Overste, heeft Zijn kapiteins. Zijn geoefende krijgslieden, Zijn rekruten. Er is een arsenaal, waarin wapenen, kledingstukken en ammunitie in overvloed voorhanden is. Voorts kunnen wij er vinden een ruime voorraad zalf en heelpleisters, alsmede de bagagewagen om geblesseerden of zieken te vervoeren.

Wij gaan voort de wandelaar naar Sion te beluisteren, als hij met zijn overpeinzingen voortgaat om het *leger van Koning Jezus* te beschouwen.

Het zijn niet vele edelen en machtigen, waar het leger van Koning Jezus uit bestaat. Zijn er enkelen uit de rijken van de wereld onder, dan zijn ze toch arm van geest. Zo is het dan een arme hoop, die bij de wereld niet in tel is en bij de duivel nog veel minder, maar dan word ik tevens gewaar, dat zij sterk zijn ook, en dat geen duizenden van

vijanden iets tegen hen vermogen, want een ontelbare schare van engelen is hen tot een beschutting, die zijn rondom hen gelegerd, en daarbij hebben zij een zeer getrouwe Wachter, Die niet slaapt noch sluimert, namelijk de God van Abraham, Izak en Jacob, de sterke God, de El- Bethel.

Zo bemerk ik, dat ze veel veiliger zijn, dan ze zelf wel weten, en als ze soms vrezen zoals de kleine David, dat hij nog de één of andere tijd door de hand van Saul zou omkomen, zo was hij nochtans zo veilig als iemand wezen kon. Het is een wonderlijk leger; dat volk is zo schuchter en vreesachtig als de konijnen, zo werkzaam als de mieren, zo ijverig als de bijen, zo zachtzinnig als de schapen, zo moedig als de jonge leeuwen en zo vlug en vaardig als de hinden en klipgeiten.

Nu eens zie ik ze in de laagte als de aardwormen, en dan weer zo hoog als de bergen, en 't is ook zo: "De hoge bergen zijn voor de steenbokken, de steenrotsen zijn een vertrek voor de konijnen", Ps. 104:18.

Hoe zulke tegenstrijdige eigenschappen bij dat volk kunnen samengaan, zou zeker onbegrijpelijk zijn, indien wij de oorzaak niet hadden nagespeurd. In zichzelf zijn ze zwak, krachteloos, bekommerd en verlegen, maar de Koning is in het midden, en zeker is het verwonderlijk hoe het gezicht op hun Veldoverste een plotselinge verandering te weeg brengt, hoe de zwakke dan zegt: "Ik ben een held", hoe de vreesachtige moedig wordt als een jonge leeuw, hoe de verkleefde aan de aarde opvliegt met vleugelen gelijk de arenden.

Toen de wandelaar dit alles zo bekeken en bij zichzelf diezelfde ervaringen gemaakt had, viel zijn oog op het schild, dat de één zowel als de ander had, en dat schild des geloofs, zoals Paulus het noemt, gaf zoveel moed en kracht, dat ze ieder op hun beurt en soms allen te gelijk een krijgsgeschrei aanhieven, waar al de vijanden voor op de vlucht gingen en dat een lieflijke muziek was in de oren van de Koning, als het over velden en heuvelen klonk: "Wij hebben een sterke stad, God stelt heil tot muren en voorschansen", Jes. 26:1.

Hier werd onze wandelaar in de geest geplaatst naast de profeet Ezechiël en wij horen wat hij te zien kreeg, Ezechiël.

"En ik zag de gelijkenis van vier dieren en hun gedaante was als die van een mens. Elk had vier aangezichten, en elk van hen had ook vier vleugelen. En hun voeten waren rechte voeten en hun voetplanten waren gelijk de voetplanten eens kalfs en glinsterden gelijk de verf van glad koper. En mensenhanden waren onder hun vleugelen. Hun vleugelen tezamen gevoegd, die één aan de ander; zij keerden niet om als zij gingen, zij gingen elk één recht uit voor zijn aangezicht heen. De gelijkenis nu van hun aangezicht, was het aangezicht eens mensen, en het aangezicht eens leeuws hadden zij aan de rechterzijde. En aan de linkerzijde hadden de vier dieren aangezichten evenals ossen gelijk die eens arends. Hun aangezichten en hun vleugelen waren opwaarts verdeeld, elk één had twee tezamen gevoegd aan de ander en twee bedekten hun lichamen. En zij gingen elk één rechtuit voor zijn aangezicht heen; waarheen de Geest was om te gaan, gingen zij, zij keerden zich niet om als zij gingen.

Aangaande de gelijkenis nu der vier dieren, hun gedaante was als de brandende kolen des vuurs, als de gedaante der fakkelen. Datzelfde vuur ging steeds tussen de vier dieren, en het vuur had een glans en uit het vuur kwam een bliksem voort. De dieren nu liepen en keerden weer als de gedaante van een weerlicht."

Toen ik geruime tijd op dat gezicht gestaard had, zonder zulks te kunnen verklaren, werd ik twijfelmoedig. Ik sloeg de Boekrol open en vond hoe aan de profeet datzelfde gezicht getoond werd en toen hij dit gezien en daarna de vier raderen in hetzelfde hoofdstuk beschreven had, toen viel hij op zijn aangezicht en hoorde een stem die sprak.

Aan de profeet werd het gezicht verklaard, maar ik stond daar en wist niet wat het betekende. Lang peinsde ik over dat alles, totdat mij alles voor de ogen schemerde en ik in slaap viel.

En ik droomde, dat ik naar de vier dieren stond te kijken en mij zeer verwonderde, dat zij vleugelen hadden en daaronder mensenhanden, en dat wanneer zij hun vleugelen lieten hangen op hun handen, dan ook de handen belet werden om zich te bewegen, zodat zij eerst hun vleugelen moesten oplichten en vliegen, om de handen ruim te hebben.

Terwijl ik hierop in mijn droom met verwondering stond te staren, zag ik eensklaps een schoon verheven persoon voor mij staan. Ik verschrikte en vroeg wie hij was, en of ik met een vriend of met een vijand te doen had.

Daarop antwoordde hij met een stem, zo helder en lieflijk, dat bij het eerste woord uit zijn mond, de schrik plaats maakte voor verwondering. Hij zei: "Mijn naam is Uitlegger en ik ben nu gekomen, om uw begeerte te voldoen en te verklaren wat voor u in 't duister is gehuld. Gij weet, dat in de oude oorkonde deze woorden staan geschreven, die Paulus aan zijn geliefde Timotheüs gezonden heeft: "Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot lering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is", 2 Tim. 3:16. Zo hebben wij van alle zaken die in de Schrift voorkomen een goede toepassing nodig. Nu liggen er in dit gezicht vele verborgenheden, waartoe ik niet geroepen ben u die alle bekend te maken, Maar alleen datgene, wat u tot lering van deze ogenblikken nuttig is bij uw overpeinzingen van de onderdanen van onze Koning, hoe gij te zien en te ondervinden hebt gekregen, dat dit krijgsvolk nu eens zwak en dan weer machtig is."

"Weet dan, dat alle ware gelovigen geestelijke vleugelen hebben, namelijk hun geloof, waarmede zij als met vleugelen opwaarts vliegen naar de hemel en hun harten nabij God in de hemel brengen, en deze lage aarde met al haar ijdelheid verlaten. Die nu met zulke vleugelen des geloofs niet voorzien is, die kan met zijn hart en genegenheden nooit los komen van de aarde en opwaarts vliegen naar de hemel. Dit is alleen eigen aan de ware gelovigen, van welke de Heilige Geest zegt: Jes. 40:31, "Maar die de Heere verwachten (door een oprecht en werkzaam geloof namelijk) zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden."

Nu hadden deze dieren niet slechts vleugelen, maar onder dezelve ook mensenhanden. De ware gelovigen hebben ook, niet alleen vleugelen, maar daaronder ook handen, waarmede zij gedurig moeten arbeiden en alle goede werken steeds verrichten, die God hun in Zijn Wet bevolen heeft.

Nu zijn deze twee dingen: vleugelen en handen, op het nauwst aan elkander gevoegd in alle ware Christenen, de eerste om daarmede steeds omhoog te vliegen naar de hemel, de andere om te werken en naarstig te arbeiden, in alle plichten van ware heiligheid en Godzaligheid. De dieren konden niet vliegen met de vleugelen, zonder te werken met de handen, en zij konden ook niet werken met de handen, zonder te vliegen met de vleugelen. Zo is dan het geloof het instrument waardoor de handen in goede werken worden in beweging gebracht, want zonder de werken is het geloof dood en zonder het geloof zijn de werken dood.

Gij ziet dus dat de kracht in de strijd, de moed in gevaren, het geduld in lijden, door middel des geloofs worden verkregen. Zo moeten dan altijd de gelovigen eerst hun vleugelen oplichten en daarmede vliegen, willen zij de handen ruim hebben. Laten zij nu hun vleugelen des geloofs slap hangen, zonder in de dadelijkheid daarin werkzaam te zijn, zo kunnen zij ook niet naarstig zijn in de heiligmaking. Ziet ge nu, hoe door de vleugels bedoeld wordt het geloof in de uitverkorenen Gods en de handen hun werkzaamheid in alle ware Godzaligheid."

Toen ontwaakte ik, en ziet het was een droom.

Daarna stond ik recht op mijn voeten en ging ik voort om Immanuëls leger te beschouwen. Nu begreep ik, waarom de één zowel als de ander het schild des geloofs aan de zijde had en tevens, hoe dat van de één groter was dan van de ander. Ik bemerkte een aantal rekruten in het leger en tevens hoe er veel geduld toe nodig was, om dat volkje te oefenen. Nu eens waren ze uit de pas, dan weer hielden ze hun wapenen verkeerd en dikwijls waren ze op het punt om hun schild te laten vallen. Soms, als ze de kruitdamp roken, begonnen ze te sidderen als een blad, en alleen één of ander bemoedigend woord van hun Overste kon hun wankelende voeten staande houden.

Wanneer de Koning kwam om inspectie te houden en Zijn aangezicht dan blonk als de zon en van Zijn lippen geurige specerijen vloeiden, dan zag ik hoe Zijn voorhoofd fronste, wanneer er onder waren, wier kleren bezoedeld waren en hun wapenen er dof uitzagen, want het is altijd des Konings welbehagen dat Zijn onderdanen zo helder voor de dag komen, dat Hij Zijn beeld kan zien, niet alleen in zwaard en helm en schild, maar zelfs in het allerkleinste knoopje aan het mouwvest.

Nu is het een weldaad, dat de Koning gezegd heeft, en Hij is geen man dat Hij liegen zou, noch een mensenkind dat Hem iets berouwen zou: "Al Mijn kinderen zullen van Mij geleerd worden", want al zijn ze onhandig en onleerzaam, de Koning heeft het er nu eenmaal op gezet om ze te leren, en wie is een Leraar gelijk Hij?

Als de wandelaar naar Jeruzalem dat leger in ogenschouw neemt, dan ziet hij al zeer vreemde dingen. Dan ontdekt hij dat er onder zijn, die al jaren dienst hebben en nog maar rekrut zijn en dat komt, omdat zij in het werkhuis wat lang vertoefd hebben, dikwijls op de bagagewagen werden meegevoerd en met gebroken armen en benen in het hospitaal hebben gelegen.

Anderen zag hij die klein waren als David, die zulk een groot schild hadden, dat de reus Goliath ermee kon bedekt worden. Hij zag ze, die verscheidene strepen op de mouw hadden, die verscheidene veldslagen achter de rug hadden en met littekens bedekt waren, terwijl hij bemerkte dat ze allen aan de linkerzijde kreupel gingen. Die veteranen waren ontwricht aan de heup, dus ze waren hun kracht kwijt, hoewel ze nochtans groen en fris waren, om te verkondigen, dat hun Koning recht is en in Hem geen onrecht is, Ps. 92:15, 16.

De koning had ook verscheidene kapiteins in Zijn leger. Dezen hadden allen dezelfde lastbrief, die aldus luidde: "Predikt het Evangelie aan alle creaturen", Mark. 16:15. Dit was een zware last hen opgelegd, die geheel in strijd was met hun oude natuur, want zij waren aan gevaren, teleurstellingen en verdrietelijkheden blootgesteld, waar de minderen niet de minste kennis van hebben. Zij waren dan ook bijzonder het mikpunt van de vijand, die het voornamelijk op hun schild toelegt, Maar dan ontdekte ik hoe ze, volgens het bevel van Koning Jezus, het schild bestreken, en dan zag ik, hoe de vurige pijlen daarop afgeschoten, werden uitgeblust en langs het schild afgleden. Nochtans was de strijd vaak hevig, die dan het meeste werd verergerd, wanneer er spionnen waren, die zich als vrienden hadden vermomd en nochtans vijanden waren, en waartegen de Koning gedurig waarschuwt, dat ze wolven zijn met een schapenvacht omhangen en dus zeer gevaarlijk.

Soms zag ik die kapiteins moedeloos neerzitten met het hoofd in de hand, strak vóór zich ziende. Dan hoorde ik hun klachten hoe al hun arbeid ijdel was, dewijl ze maar op rotsen ploegden; dan was er weer één die zei: "Ik begin te vrezen dat ik maar uit mij zelf ben gelopen en niet van de Koning gezonden, dus zal mijn laatste nog wel erger zijn dan mijn eerste; was ik maar een vissersman gebleven."

Later zag ik er één, wenende neerzitten op een steen tussen riet en biezen. Waarom weende de man zo bitter, hij was toch van Koninklijken huize, hij droeg de livrei van de Koning, het was zichtbaar, dat hij geen overloper of spion was, want in al zijn handelingen scheen hij de eer van zijn Koning te bedoelen. Lang bleef ik op hem staren. Maar durfde niet naar de oorzaak van zijn smart te onderzoeken.

Een paar dagen later ontmoette ik hem weer, maar wat was hij veranderd, zijn aangezicht blonk van vergenoeging en zijn ogen glinsterden van blijdschap, en nu kreeg ik vrijmoedigheid om hem aan te spreken en te vragen of ik zonder onbescheiden te zijn, naar de oorzaak van de zichtbare verandering mocht onderzoeken, die ik in hem bespeurde. Daarop antwoordde hij aldus: "Gij begint uw onderzoek mijn vriend! met één onzer krijgsartikelen dat aldus luidt: "Uw bescheidenheid zij alle mensen bekend. De Heere is nabij", Filipp. 4:5.

Ik zie dus dat gij één zijt van degenen die de geboden des Konings zoekt in ere te houden, nu zijt gij mijn man. Maar er is niets onbescheidens in uw vraag, en het is mij tot blijdschap eens te mogen vertellen van de grote daden des Konings, Die zulk een nietig instrument nog wil gebruiken tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk. En daar heeft Hij toch alleen de eer van, want al wat ik heb en wat ik ben, ben ik door Zijn genade.

Het zal u alreeds duidelijk zijn, dat ik een dienstknecht van de Koning ben, daartoe ben ik van Hem geautoriseerd, niet omdat Hij mij daartoe zo geschikt oordeelde, maar omdat Hij mij daartoe bestemd had. Ik was eertijds volslagen duisternis; ik kende noch de Koning, noch Zijn onderdanen en meende dat zij ketters waren, niet waardig om deze aarde te betreden.

Op zekere tijd (het is meer dan dertig jaren geleden) zond de Koning een ander van Zijn dienstknechten uit verre landen, die voor mij werd dienstbaar gemaakt, **om mijn verstand te verlichten om God en mijzelf te leren kennen**. Ik kon toen op dit ogenblik niet zeggen, wat er met mij geschied was, en het zou te lang duren om bij al die bijzonderheden stil te staan. Dit wil ik ervan zeggen, dat ik een ander mens was geworden en toen ik na bange zielsstrijd de Koning in het oog kreeg, dat ik van toen af niet zonder Hem leven kon en ik rusteloos aanhield, totdat Hij Zich aan mij openbaarde als mijn Koning, mijn Goël, mijn Borg en Middelaar. Nu kwam ik bij Hem ter school en ik heb ondervonden dat er geen beter Leermeester is dan Hij, en dat op de knieën aan Zijn voeten met de geopende Boekrol voor mij, de verborgenheden van Zijn Koninkrijk worden ontdekt en bekend gemaakt.

De vijandschap die van dit ogenblik af door mij werd ondervonden was hevig; die zou echter minder zijn geweest als ik het gereedschap van een valse of dwaze herder had willen ter hand nemen, Maar daarvoor heeft de Koning mij genadig bewaard en was het steeds mijn begeerte om Zijn eer te bedoelen.

Toen ik vijf jaren van Zijn onderwijs had genoten, kwam de bevordering en werd ik tot onder-overste aangesteld over een klein gedeelte van Zijn leger. Ik had er geen vrede mede en heb Hem wel duizend malen willen bedanken voor die post. Niet dat ik er geen grote eer in stelde, maar omdat ik mij zelf er geheel en al onbekwaam toe bevond.

Maar de Koning kwam met zulke krachtige argumenten, dat ik eindelijk moest toegeven nadat Zijn toezeggingen zo menigvuldig waren, dat ik op zekere tijd dat Hij mij vroeg: "Wie zal Ik zenden?" met blijmoedigheid antwoordde: "Zend mij", Jes. 6:8. En die toezeggingen, ze waren ook zo bemoedigend. Enkele zal ik u noemen.

Dan was het: "Als gij het kostelijke van het snode zult uittrekken, dan zult gij Mij als Mijn mond zijn, " Jer. 15:19, en wederom: "Ik zal u mond en wijsheid geven", en wederom: "In de ure dat gij het nodig hebt zal Ik het u geven." En als ik dan weer

vreesachtig mij toonde, dan was het: "Zij zullen wel tegen u strijden, maar niet vermogen, want Ik hen met u om u te behouden, en om u uit te rukken, spreekt de Heere. Ja, Ik zal u rukken uit de hand der hopen, en Ik zal u verlossen uit de handpalmen der tirannen, " Jer. 15:20, 21.

Deze woorden en nog vele andere, kwamen met zo veel kracht en zalving, dat ik gewillig werd gemaakt om, onder beding van genade, de lastbrief uit te voeren en niet te willen weten dan Jezus Christus en Dien gekruist.

Toen ik voor de eerste maal het kleine gedeelte van het leger zou aanvoeren, was ik zeer geprangd en in banden, vleugelen en handen hingen slap, Maar toen de Geest in de raderen kwam, verhieven zich vleugelen en handen beide. Ik sloeg de Boekrol open en daar lag voor mij de geschiedenis van de profeet Micha tegenover Koning Achab en Josafat, beschreven in 2 Kron. 18. De Koning gaf mij mond en wijsheid om te spreken en ieder zijn bescheiden deel te geven, en ik mocht ondervinden dat Hij Zijn belofte aan mij bevestigde.

Nauwelijks had ik mijn eerste werk ten uitvoer gebracht, ik mag zeggen in de Mogendheden des Heeren, of de pijlen uit de afgrond snorden rondom mij, waaronder er één was die mij zwaar wondde. De zielenmoorder zei: "Hier hebt gij nu uw voorland, dit zal uw loon zijn al de dagen uws levens."

Dit maakte mij zo vervaard, dat ik gaarne nu reeds voor mijn post bedankt had. Ja, de pijlen van de vijand waren zo heftig en zo menigvuldig, dat ik zwaar gewond neerviel, ik werd in stikdonker gehuld en vernam niets anders dan het gehuil der draken en wilde struisen. Dit duurde geruime tijd, toen ik een stem achter mij hoorde als een bazuin die sprak: "Vrees niet, Ik hen uw Schild en uw Loon zeer groot." En welk een plotselinge en verrassende verandering had er toen plaats.

De duisternis maakte plaats voor een helder en verwarmend licht; de stemmen der draken hielden op en verwisselden in een aller-aangenaamst lied, dat als uit de hemel kwam, waarvan deze woorden mij zeer lange tijd in mijn ziel weerklonken:

Zalig hij, die in dit leven

Jakobs God ter hulpe heeft.

Blijmoedig stond ik op en zei: "Wel nu, Heere Jezus! zijt Gij mijn Schild en mijn Loon, dan heb ik niets te vrezen en alle duivelen uit de hel moeten voor Uw aangezicht vlieden, want Gij hebt de sleutels der hel en des doods.

En toen, ik kon 't niet inhouden, maar moest het eens uitgalmen, en bergen en heuvelen weerkaatsten van mijn zielsopwekking tot volstandigheid:

MEMORIE OF ZIELSOPWEKKING TOT VOLSTANDIGHEID

Door N.N.

*Roei aan mijn ziel! Roei aan met moed,
't Gestadig werk komt noch wel eens ten einde.
Naar* 't bitter proeft men best het zoet, na
De vreugd komt best na droefheid en ellende.
Roei aan mijn ziel, roei aan met kracht
Gij hebt uw reisje haast volbracht.
Roei aan, nog eens, schoon tegenwinden,*

*Gij zult de haven nog wel vinden.
Roei aan, de Stuurman staat aan 't roer
Hij's binnen boord Die u zal helpen.
Schoon* 't ongelooft voorbij eens voer. Ofschoon
Zijn Woord, die 't al kan overstelpen,
Gebied maar; en gij zijt gerust
Wanneer uw Stuurman u eens kust.*

*Roei aan, of laat de riemen leggen
Zijn hand en hart zal u wel zeggen
Wat dat uw post* is; 't geen gij moet plicht
Eer gij Hem in de haven groet.
Roei aan mijn ziel dan, schep toch moed
Een ogenblikje 't al verzoet.
Roei aan mijn ziel in hoop en vrezen
Een uurtje voor de troon zal 't al vergeten wezen!
Roei aan mijn ziel, wat traantjes afgetapt,
Een grepje over en dan heengestapt.* heengaan/sterven
En gij die 't leest roei ook zo voort;
Uw Stuurman Die is binnen boord
En zal daar eeuwig binnen blijven
Dit wil en moet ik onderschrijven.*

Hier zweeg de kapitein van de garde des Konings en de oude pelgrim vroeg: "Maar vanwaar kwam het dat ik u zo droevig zag zitten met het hoofd in de hand? "

Het antwoord was: "Het is wel niet te prijzen in mij, en ik ben er beschaamd over, dat ik zoveel blijken van des Konings trouw heb ondervonden en dat ik Hem nog zo dikwijls wantrouw. Maar ik hoop u daar later wel eens meer van te vertellen. Nu roept mij de tijd op mijn post en moet ik het signaal laten blazen, dat het volk bijeenkomt. Wij hopen dus elkander weer te zien."

Toen verliet hij de oude pelgrim, hem in zijn overpeinzingen achterlatende, en wij volgen hem in zijn beschouwingen.

Een land vloeiende van melk en honing was de kinderen Israëls beloofd, en Die het beloofd had, heeft altijd woord gehouden en nooit in één Zijner beloften gefaald. Doch, eer zij dat land beërfdén, moesten zij de lange smartelijke woestijnreis maken. Zo is het met al degenen die uit Egypte worden geleid en uit de dienst van Beëlzebul overgaan in die van de gezegende Koning Jezus.

Deze allen wandelen hier beneden in de woestijn, ontvangen brood uit de hemel en water uit de steenrots. De Koning gaat met een wolkkolom des daags en een vuurkolom des nachts aan de spits.

Hij sterkt hun handen ten strijde en schoeit hen met de bereidwilligheid des Evangelies. Een enkele maal brengt Hij ze in Elim onder de palmbomen en bij de waterfonteinen; leert, leidt, troost en regeert hen, zodat zij lopen en niet moe worden, wandelen en niet mat worden en hun klederen die sierlijk zijn, worden niet verouderd en hun schoenen verslijten niet. Hij staat voor allen in. Hij is hun Heere, ze zijn Zijn eigendom. Hij heeft ze gekocht en de koopsom betaald.

Het waren geen vergankelijke dingen, zilver en goud, waarmede Hij ze geëigend heeft, neen, het was Zijn bloed, dat Hij aan de kruispaal vloeien deed.

Maar in de woestijn is het land der ruste niet. Het is slechts een doorreis naar het

betere land. Hier ondervinden ze allen, wat zeker dichter zegt:

*Onrust ja, en leed kweekt de aarde,
Wiss'ling is haar beste teelt, Pelgrim!
Zoek uw loon op reis niet,
Dat eerst t' huis wordt uitgedeeld.*

En hoe gedragen zich die wandelaars in de woestijn? Hun natuurlijke aard is ondankbaar, onopmerksaam, onwillig, rebellerend, zwerfziek en vol van dergelijke kwaden. En als de Koning naar Zijn eeuwig welbehagen hen niet in het beloofde land bracht, dan kwam er niet één. Ze zouden bij zoveel blijken van Zijn neerbuigende goedertierenheid en onuitsprekelijke genade, zich uit Zijn handpalmen ontworstelen, waarin ze gegraveerd zijn. Maar de Koning staat ervoor in. Waar het woord des Konings is, daar is heerschappij en dat is: "Vader! Ik wil dat waar Ik ben, ook diegenen zijn zullen, die Gij Mij gegeven hebt." Joh. 17:24.

Dit nu is hun vastigheid en sterkte. Het verbond, waarin ze begrepen zijn is een vast en welverordineerd verbond, een zout- en zoenverbond, dat van geen wankelen weet. Maar die reizigers zijn hier niet thuis, ze zijn gasten en vreemdelingen. Hun burgerschap is boven en terwijl hun voeten op de aarde wandelen, is vaak hun hart in de hemel.

Maar wat mag wel de oorzaak zijn, dat deze vreemdelingen, die tezamen de gemeente van Christus uitmaken, zo dikwijls hun verderf schijnen nabij te zijn?

Hoe menigmaal toch verkeren zij in een staat dat allen die toezagen zeiden: "Nu is 't met hen gedaan voor altoos." Hoe dikwijls hebben de vijanden uitgezien en gehoopt, daar alle baren en golven over hun hoofden gingen, dat zij in de vloed zouden omkomen.

Maar dat volk is evenals de kurk in het water. Zinken of verdrinken of omkomen? Nooit. Zij blijven altijd drijven, al worden ze van de ene golf tot de andere voortgezweept, die soms spattend en bruisend zich als hemelhoge bergen verheffen en dan weer tot in de afgrond nederdalen, hetzij hoog op de rug der golven, hetzij laag in de diepte, de kurk blijft drijven, evenzo is het met dat volk. Ze worden weer hersteld, de levenszee wordt weer kalm, ze komen het weer te boven. Zij drijven op vrije genade, de Heere Jezus ziet op hen neer met een oog van ontferming. De Koning weet hoe ver de dingen kunnen komen, om beproefd te worden; en als ze komen, weet Hij ze ook met kracht te bedwingen, want zo de verdrukking en benauwdheid te hoog ging dan mochten zij er door overstroomd worden, daarom bestraft Hij de winden en de baren, en maakt alle dingen weer stil.

Zo handelt een verstandig vader dikwijls met zijn kind in een gevaarlijke zaak. De vader weet, dat hij zijn kind kan verlossen als hij wil, maar hij zou gaarne zien, dat het kind zijn kracht beproefde. Hij laat het kind alleen, totdat het meent geheel verloren te zijn, zich verwonderend dat zijn vader niet toeschiet om hem te helpen.

Evenzo handelt de Heere Jezus met de Zijnen, terwijl zij nog in de woestijn des levens verkeren. Hij ziet hen worstelen en tobben met allerlei wederwaardigheden, om hun kracht te beproeven en hun genade te oefenen, maar ondertussen aanschouwt Hij hun moeite en verdriet, en als het in hun schatting een afgesneden zaak is, dan is de Koning nabij met Zijn hulp.

Wanneer zij dus wandelen in hun vreemdelingsland, het voorhof van hun eeuwig vaderland, dan wandelen zij daar niet alleen, want de Koning zegt: "Hier wil Ik wonen, dit is Mijn rust", Ps. 132. Hoewel de hel haar kaken openspelt, de wereld haar aangrimt, de zonde haar moeite aandoet, ze kunnen nochtans gerust zijn. En als men

zegt: "Het is Sion, niemand vraagt naar haar", er is toch geen nood.

De ogen van de Koning zijn op hen. Hij waakt voor hen en voor hun goed, en kent hen in hun verlegenheid. Wanneer geen oog hen ziet. Hij ziet ze; zij kunnen niet buiten Zijn zorg geworpen worden, noch verborgen blijven voor Zijn aangezicht.

Veel arme zielen die bezwaard, ja doodbrakende zijn de ganse dag, die wenen in haar geest, onbekend, ongeacht, onbemind, op wie de ogen van de Koning gedurig over haar zijn ten goede. Zij kunnen niet verstoten worden van Zijn voortdurende zorg en Hij is in al hun benauwdheid benauwd.

Zo zien wij ze dan omdolen in hun vreemdelingsland, zolang als het de Koning behaagt, en terwijl zij gelouterd worden in de smeltkroes der ellende, betoont Zich de Heere Jezus Christus te zijn hun grote Beschermheer, Zich niet minder openbarende als een Wreker zeer grimmig tegen hun wederpartijders, van al het ongelijk dat men de Zijnen aandoet. Die tegen hen opstaan zullen gestraft worden met plagen, zoals wij in de oude oorkonden lezen kunnen: Jes. 59:15-18 en Jes. 63:2-6.

De Koning Zelf neemt de wraak op Zich voor de Zijnen, zoals Hij gezegd heeft: "Mij komt de wrake toe, Ik zal het vergelden, spreekt de Heere." Hij zal ieder instrument dat zich tegen hen bereidt, het betaald zetten. Ja, vroeg of laat, tijdelijk of eeuwig zal Hij wreken al het ongelijk en lijden de Zijnen aangedaan en verderven al de vijanden van Zijn heilige woning, 2 Thess. 1:6-10.

Maar hun eigen land, hun erfland is boven. De één zowel als de ander zal een goed doorkomen hebben, want de Koning heeft het bevolen: "Indien gij dan Mij zoekt, laat dezen heengaan." En niet alleen een goed doorkomen, maar ook een goed weggaan.

Dit zien wij ons afgeschaduwd in Hand. 27, waar Paulus tot de schepelingen zei: "Zijt goedsmoeds, want daar zal geen verlies geschieden van iemands leven onder u." Want God had hem geschonken allen die met hem aan boord waren. En het geschiedde alzo. Sommigen zwommen, anderen op planken en ook sommigen op enige stukken van het schip, en alzo is het geschied, dat zij allen behouden aan land gekomen zijn.

Zo ook de Heere Jezus. Hij heeft ze van de Vader gekregen, zodat ze allen behouden aan land komen zullen. Niet één van de Zijnen zal Hij verliezen en niemand zal ze uit Zijn hand rukken, ja, de poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen.

Dus, door lijden tot heerlijkheid. Dit is het deel van allen die de Goddelijke natuur zijn deelachtig geworden. En als de vriendelijke dood komt, die zijn prikkel verloren heeft, dan is hij de bode die de pelgrims over de Jordaan des doods heenvoert in de armen van hun Koning. En als zij Hem dan zien zullen gelijk Hij is, met eer en heerlijkheid gekroond, versierd met de littekens in handen en voeten, omringd door een schare die niemand tellen kan en die Hij allen gekocht, gewassen, gereinigd en verheerlijkt heeft, dan zal de ziel die daar aankomt uit de grote verdrukking, de koningin van Scheba achterna zeggen, maar op veel heerlijker wijze: "De helft was mij niet aangezegd", 1 Kon. 10:7.

Hier stond de pelgrim stil. Het ging hem zo als iemand die is, wandelend op de singels rondom de stad, en die zo lang gewandeld heeft totdat hij binnen de stad geraakt. Zijn wandeling op de singels der beschouwing had menigmaal zijn ziel verkwikt, en de verwarmende en koesterende stralen van de Zon der gerechtigheid hadden bij tijden en ogenblikken het liefdevuur in zijn ziel brandende gemaakt. Zijn beschouwingen brachten hem verder. Hij zag zichzelf in de dadelijkheid in die heerlijke zaken ingeleid, het oog des geloofs werd zo verhelderd, dat er geen stofje te zien was. De pelgrim werd zo helder ziende, dat hij zich aan het einde zag van de woestijn, over de Jordaan in het nieuwe Jeruzalem. De maan was onder zijn voeten en hij zag zich omringd door een schare van reine hemelgeesten en in het midden de Zoon des

mensen. Die vol majesteit en heerlijkheid op hem nederzag, waardoor hij meende, dat hij alreeds in de hemel was. Hoe lang zulks geduurd heeft kan hij niet zeggen, hij kwam weer tot zichzelf en bevond zich nog op de lage aarde. Nochtans was hij in zulk een gezegende toestand, dat hij dagen achtereen door die verborgen spijs is gevoed geweest en hij kon zich best voorstellen, hoe de profeet Elia veertig dagen lang op die ene koek geteerd heeft, die de Heere hem had toegediend.

Het gelaat van de wandelaar was blinkende en vervuld van eeuwigheidsgedachten, zong hij op de wijze van de negentiende Psalm het volgende eeuwigheidslied:

HET EEUWIGHEIDSLIED

Wijze: Psalm 19

Door Willem d' Orville

1
*Wanneer deez' tijd-gordijn
Zal weggeschoven zijn
Van voor de heil'ge schaar;
En dat het hemels licht
Haar geven zal gezicht
Om te beschouwen daar
Jehovah's Wezen aan
En in die zee te baan,
Van Zijn oneindigheden,
Dan zal 't God-dorstig volk,
Gezonken in die kolk
Eerst wezen recht tevreden.*

2
*Dit onbepaalde goed,
Van ons bepaald gemoed
Hier op der aard' bevat,
Is als de sterke wijn,
Die zo licht dronken zijn
Gans overstelpt en mat.
Ja 't eindeloos eeuwig maakt,
Dat d' eeuwig ziekte raakt
Als onder 't volk ontstoken.
En die dit euvel heeft,
Die sterft terwijl hij leeft
En leeft in 't graf gedoken.*

3
*Ik sterf al eer ik sterf,
omdat ik 't eeuwig erf.
Mijn koorts neemt daag'lijks toe.
Ei, stel niet langer uit,
Mij hier te helpen uit.*

*Ik ben de tijd al moe.
O, Eeuwigheid kom ras,
Och dat ik bij u was
'k Zucht naar u onverdroten.
Hoe is 't o Eeuwigheid!
Dat gij zo wenslijk zijt
Al zijt gij nooit genoten?*

4

*Als ik Uw ommegang,
Heb eeuwigheden lang,
Wat zal het dan wel zijn!
Dan zal ik weten wis,
Wat eeuwig leven is,
Ja zelf ook eeuwig zijn.
't Is best dat ik in spijt
Des tijds mijn tijd verslijt,
Met d' eeuwigheids gedachten.
En mij daaraan gewen,
Eer dat ik daarin ben,
Door een gestaag verwachten.*

5

*Och, dat de tijd zijn tijd
Had uitgediend en wijd
Van ons verhuizen wou!
Of ons opbreken liet,
Uit dit ellendig niet,
Naar 't eeuwige gebouw.
Daar zal voor 't naar gekwijn,
Ons glorie eeuwig zijn,
Om d' eeuwigheid t' aanschouwen,
En worden alles kwijt,
Behalve d' eeuwigheid
Die w' eeuwig zullen houwen.*

6

*Daar zullen w' eeuwig zijn,
Bij 's Levens Heilfontein,
Bij 't Algenoegzaam Goed.
Bij 't onbegrijpelijk Licht,
daar alle glans voor zwicht,
Bij Hem die alles doet,
Daar zullen w' Eeuwig zijn
In 's Bruidegoms aanschijn
En hebben vrij genieten.*

*En na een eeuwig zien,
Zal ons het eeuwig zien
Van Hem nog niet verdrieten.*

7
*Daar zullen vrij van pijn
Wij eeuwig, eeuwig zijn.
En dat volmaaktelijk
In wijs en heiligheid,
In schoon en heerlijkheid
Niet meer veranderlijk,
Maar zijn in d' opperzaal,
Met d' heiligen altemaal
Om eeuwig daar te blijven.
En in dat hemels hof,
In des Jehova's lof,
Te helpen d' engelen stijven.*

8
*Ik wil o eeuwigheid,
Ten afscheid zijn bereid
Van alles om uw min,
Wat hier op aarde is,
Als ik ten erfenis,
U namaals eeuwig win.
Dus ik van hier beneen
Naar d' eeuwigheid vast steen* *hijgend verlangen*
En wacht op geen genezen,
Tot dat ik uit de tijd,
Gebracht in d' eeuwigheid,
Met God vereend zal wezen.*

Wij zien de pelgrim voortwandelen met opgerichten hoofde, en hoe hij bij al die overdenkingen terug ziet, dat niets van dat alles gloed noch warmte zou geven, wanneer het voornaamste gemist werd. Maar dit kan ook niet, want bij zulke beschouwingen is toch de Heere Jezus het middelpunt, waar zich alles om beweegt. De Koning Zelf is de schoonste onder de mensenkinderen, de eeuwige Zon die nooit weer ondergaat. Zijn volk ontvangt van Hem alleen licht en leven, vrede en genade, en de Koning legt zóveel glans op hen, dat zij met recht een Koninklijk Priesterdom worden geheten en door Hem Zelf de heiligen der hoge plaatsen genoemd. De weg die ze bewandelen, het land waar ze doortrekken naar hun eigen vaderland, de wapenen die ze hanteren, alles, alles wat tot dat gezegend Koninkrijk behoort, is even wonderlijk en God verheerlijkend.

Het is dan ook niet te verwonderen dat de wetten, inzettingen, privileges van dat Rijk verrukkensmachtig zijn. Het Wetboek, waarin ze zijn beschreven is volmaakt, zoals

een pelgrim van overoude dagen reeds getuigde: "De Wet des Heeren is volmaakt, bekerende de ziel; het getuigenis des Heeren is gewis, de slechte wijsheid gevende, " Vs. 19:8, terwijl dezelfde man uitroept: "Hoe liefheb ik Uw Wet, zij is mijn betrachtning de ganse dag", Ps. 119:97. Allen die naar die regel wandelen, zullen ervaren, dat aan het houden van Gods geboden zeer grote loon verbonden is.

Daar benevens dragen die wetten de duidelijke kenmerken van Goddelijke autoriteit, en waar de vijanden er zich aan stoten, omdat het hun hoogmoed ontdekt en hun bedrieglijkheid te schande maakt, zijn ze daarentegen voor hen die ze beminnen, huns harten vrolijkheid.

De pelgrim heeft er dan ook een groot welbehagen in en maakte de opmerking, hoe van het begin tot het einde door dat Boek een scharlaken rode draad loopt, benevens een gouden ader. Beide zijn in de stilte der eeuwigheid geformeerd en in de tijd geopenbaard aan de gevallen mens, toen de Heere hem opzocht en vroeg: "Waar zijt gij?"

En waar vond God Adam? Daar waar Hij elke zondaar vindt. Verzonken en verdronken in schuld en zonde. Toen zonk het bloed der geslachte dieren in de vervloekte aarde, en zegen maakte plaats voor vloek, om des Bloeds wil. Daar ving de scharlaken rode draad aan, die door het ganse Woord heen loopt en nergens verbroken wordt, maar overal, op iedere bladzijde luid predikt, dat er zonder bloedstorting geen vergeving is. Die rode draad reikt tot over dood en graf, want zijn de wandelaars in het hemelse Sion aangeland, dan zullen ze in witte klederen wandelen, en, uit grote verdrukkingen gekomen zijnde, hun klederen gewassen zien in het bloed des Lams.

Dierbaar bloed van de Zone Gods! Onder de schaduwen voorgesteld in het slachten van stieren en bokken, en op het allerkrachtigst geopenbaard op Golgótha, toen het bloed uit Zijn wonden langs de kruispaal droop. Dat bloed nu, dat betere dingen spreekt dan het bloed van Abel, is het sprekende getuigenis van de liefde des Vaders en des Zoons, en des Heiligen Geestes, en de pelgrim in dat bloed zijn blijdschap gevonden hebbende, zegt het de gelovige dichter achterna:

*Ik zie door Jezus' bloed een baan
Om tot Gods vierschaar onbeschroomd te gaan.
Schoon ik zo schuldig en vloekwaardig zij.
De Rechter niettemin rechtvaardigt mij.*

En daarbij, wie gaf het aan Adam te kennen dat de Rechter om des bloeds wil genadig en barmhartig was? Wie gaf hem zulks te geloven, aan te nemen en te omhelzen? Bij de openbaring van de scharlaken rode draad, werd ook die gouden ader ontdekt. Dat was de dierbare derde Persoon in het Hoge Wezen, Die de Levendmaker is van de verloren en geestelijk dode zondaar. Die hem leert, leidt, vermaant en vertroost. Dat is de Heilige Geest Die uitgaat van de Vader en de Zoon, Die het geloof plant in de ziel, het voedt en versterkt, om de reis op de kruisweg met blijdschap voort te zetten. Dat geloof leunt op een sterke en almachtige arm, op de arm van de Zone Gods en werkt kracht in zwakheid, stilheid in de storm, moed in de gevaren, blijdschap in droefheid. Die dierbare en duurverworven Geest was het deel van een Abraham, Mozes, David, Daniël en van al de gelovige vaders van de oude dag. Het was door de bewerking van die Geest, dat het geloof in Abraham werd versterkt, om zijn geliefd kind Gode te offeren; dat Mozes werd bekwaam gemaakt om een leidsman te zijn van het volk Israël door de woestijn; dat David op de troon was gezeten, om het volk met verstand te richten en zijn vijanden ten onder te brengen; dat Daniël niet schroomde voor de kuil der leeuwen. wanneer het erop aankwam, om voor de God van Abraham, Izaak en

Jacob uit te komen. Het was die Geest, Die Israël leidde door de woestijn, Die de woorden in de mond legde der profeten en Die vijftig dagen na de opstanding des Heeren werd geopenbaard en in ruime mate uitgestort.

Die Geest nu is een almachtige Geest, de waarachtige God, Die, als Hij woning wil maken in een mensenhart, met onweerstaanbare, herscheppende macht en kracht komt en zegt: "Er zij licht" en er wordt licht. Dan neemt Hij het hart zó in, dat de gehele menselijke wil Hem onderworpen wordt. Ziet, waar de Heilige Geest de nacht verdrijft, daar is voor de ziel de dag, die aanbreekt, een dag van vrolijkheid, en bij zulk een beweldadigde ziel is de Morgenster, Die in het hart opgaat, dierbaarder dan de uitnemendste aardse schat. En daar, waar Hij het hart onweerstandelijk in bezit neemt, daar stort Hij de liefde Gods uit in het hart, tegelijk met de kostelijk zalf van de Naam "Jezus."

Dat hebben de vaders van de oude dag ondervonden, om onder de velen er slechts één te noemen, die zijn voeten uitstreckte op zijn laatste sponde en uitriep: "Op Uw zaligheid wacht ik, Heere!", Gen. 49:18.

En dáár, onder de oude bedeling was het alles nog onder schaduwen, en nochtans zag het geloofsoog door al die nevelen heen, zoals een Jesaja die sprak, alsof de volheid des tijds reeds daar was, als hij zei: "Een Kind is ons geboren; een Zoon is ons gegeven en de heerschappij is op Zijn schouder en men noemt Zijn Naam: Wonderlijk, Raad, Sterke God, Vader der eeuwigheid, Vredevorst", Jes. 9:5.

Hoeveel te meer werden echter de gaven en werken van die Geest zichtbaar, na Zijn openbaring of uitstorting op de Pinksterdag.

Die Geest nu woont in al Gods kinderen, groot of klein, is in allen werkzaam die zich over Zijn Pinkstergaven verheugen, zowel als in hen die in de Naam van Jezus tot God zuchten en smeken, of zij Hem toch mochten ontvangen.

O wonder van eeuwige genade en barmhartigheid! dat èn Vader, èn Zoon, èn Heilige Geest deze Drie eenswezend en Ieder in het bijzonder zijn werkzaam geweest en werkzaam blijven tot verlossing en heerlijkmaking van de arme zondaar. En hoe dierbaar wordt ook die Persoon, wanneer Hij Zich aan de begenadigde zondaar openbaar maakt en ontdekt, hoe Hij het is met Wie de Zoon werd gezalfd van eeuwigheid; opdat Hij die Geest zou uitstorten over zulke ellendigen en de ziel in verwondering en aanbidding neervalt, ziende dat zij mede deel heeft aan die scharlaken rode draad en zij met die gouden ader is doorweven en een tempel des Heiligen Geestes geworden is. Hoe, als zij Hem leert kennen, zegt zij volmondig de dichter na:

*Ja, Gods Geest! ja. Uw adem ruist.
De moker die de rotsen gruiet.
Tweesnijdend zwaard dat zijt Ge,
Uw scherpte dringt door merg en been.
De diepste zielsverborgenheên
Gemoed en geest doorsnijdt Ge.
Gevall'nen komen, daar Gij spreekt.
Tot bidden en tot boeten,
Gevang'nen, wier kluister breekt.
Omhelzen Jezus' voeten.*

En dan, zie ik op de wetten van de Koning, dan ontdek ik hoe de Heilige Geest al vóór mijn geboorte heeft zorg gedragen, om die allen in het Boek der boeken te doen schrijven, met woorden, door Hem Zelf aan de schrijvers ingegeven, woorden door

welke Hij zo tot ons spreekt, gelijk geen mens vermag. En hoe dierbaar worden die woorden voor de blinden die Hij leert lezen, zodat ze vrolijk uitroepen: "Dat staat voor mij geschreven." Als de bedelarme met de vinger des Geestes erbij wordt gewezen, dat hij nochtans rijk is en Hij tot hem zegt: Alles is uwe."

Hoe opent Hij der doven oren, dat zij horen als de Koning tot hen zegt: "Ziet, hier ben Ik, Ik ben uw heil." Die Geest doet de zwakken geloven dat ze machtig zijn; zodat ze uitroepen: "Ik ben een held." Die Geest doet de Thomassen geloven of zij willen of niet; en doet de kreupelen springen als een hert. Ja, waar die Geest in de raderen komt, daar gaat het voorwaarts; recht voor zich heen, gelijk de Geest het wil.

Waar nu de Geest in het hart komt, daar drijft Hij, gelijk het vuur de vlammen, de verzuchtingen naar boven naar de hemel. Dit maakt de versaagde zo sterk, dat hij met God worstelt en Hem overwint, zoals Jacob in de onvergetelijke nacht; dit doet de bedroefde de Heere Jezus overwinnen, als Hij haar met de hondkens gelijk stelt, gelijk de Kanaänese vrouw; dit maakt dat God Israël zegent, al begeerde Biléam hem te vloeken. Die Geest is dan ook een Geest der gebeden, Die brandende harten en vurige bidders maakt, zodat de zee wordt uitgedroogd, de zon en maan stil staan, duizenden met een ezelskinnebakken worden verslagen en de wolven in lammeren worden herschapen.

En daar nu iedere wandelaar naar Sion zijn eigen bijzonder kruis te dragen heeft, die zo zeer onderscheiden zijn, zo heeft nochtans de Heilige Geest voor ieder kruis verlichting en Zijn Woord is tot bemoediging en vertroosting.

Daar gaat er één die bezwaard is over voedsel en deksel, en de Heilige Geest, hetzij onder de prediking gehoord of in de Schrift gelezen, spreekt: "Uw brood is zeker en uw water is gewis." Daar staat er één aan het ziekbed zijner geliefde en de Heilige Geest troost en zegt: "Deze krankheid is niet tot de dood."

Ginds bezwijkt er één schier onder de last des kruises en de Heilige Geest fluistert: "Hij geeft de moeden kracht." En wederom: "Ik zal u niet begeven. Ik zal u niet verlaten, Mijn oog zal op u zijn." Elders zucht er één bezwaard en ter neder gedrukt bij de vele en velerlei tegenspoeden en de Heilige Geest zegt: "Vele zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen, maar uit die alle redt hem de Heere." En waar de ziel zich verlaten ziet van het schepsel, gejaagd en geplaagd door de mensen, daar spreekt Hij: "Mijn vader en mijn moeder hebben mij verlaten, maar de Heere zal mij aannemen. Hij is een Vader der wezen en een Rechter der weduwen."

Dat is het hemelse, verborgen toespreken van de Heilige Geest, het zachte koeltje waardoor een mens zo verkwikt en vertroost wordt, dat hij achteraf wel bekennen moet: "Ten ware dat de Heere mij een hulpe geweest ware, mijn ziel had bijna in de stilte gewoond. Als ik zei: mijn voet wankelt, Uw goedertierenheid, o Heere! ondersteunde mij. Als mijn ge dachten binnen in mij vermenigvuldigd werden, hebben Uw vertroosting mijn ziel verkwikt", Ps. 94:17-19.

Zo ondervindt de pelgrim op de kruisweg, dat bij de herinnering aan en de vermenigvuldiging zijner gedachten omtrent datgene, wat de Heere doet en gedaan heeft in de huilende woestijn des levens, zijn ziel wordt verkwikt. De weg van Sittim naar Gilgal wordt hem dan zo helder voor ogen gesteld door de indachtigmakende Geest, dat hij iedere wandelaar aanbevelen kan, om veel gebruik te maken van deze en dergelijke beschouwingen en overdenkingen, dewijl ze leiden kunnen eerstens tot verootmoediging, en ook en bovenal tot verheerlijking van Soevereine genade, want in die weg alleen wordt God alles en de mens niets.

LIED VAN HET IK

Wijze: Repicavan, door Jacob van Eyck (ca. 1590-1657).

Door Philip van Sorgen

1

*O ik, o ik,
Voor mij zo schadelijk.
Behoeftig ik, maar in uw ogen rijk.
In boosheid is er niemand u gelijk.
Ik moet om uwentwil mijn Jezus derven.
Gij zult van hem, noch nu, noch nimmermeer
Pardon verwerven.
Ik, gij moet sterven!
Ik moet zijn niet meer!*

2

*Dat ik en mijn
Is oorzaak van mijn pijn.
Dat maakt dat ik naar ziel en lichaam kwijn.
En dat ik als een schaduw verdwijn.
Dat doet U o, Heer 'zo ver vertrekken.
Dat is een voorhang en een dikke muur.
Ei,* wil die hekken * ach
Omverre trekken.
En wordt mijn gebuur.*

3

*O ik, zo trots
Bedrieg'lijk en snood *schot
Verwacht in uwem boezem schoot* op schoot.
Ik zeg u aan, in Jezus Naam, de dood!
De nek en benen zal Hij u verbreken.
De nek en zenuw van onbuigbaar staal
Die zal Hij breken;
En u doen spreken
Haast een ander' taal.*

4

*Vijand ik,
Zo vriendelijk in schijn,
Gij zult eerlang aan 't kruis genageld zijn.
Daar zult gij sterven met een lange pijn.
Uw vonnis dat leid al, leid al gestreken.
En dat besluit is onveranderlijk.
Heer'op Uw spreken,
Of op Uw teken,
Zo wordt ik een lijk!*

*De bitterheid,
 Die wijkt van deze dood.
 En nodigt 't ik te rusten in zijn schoot.
 Ei, machtig Heer', geef't ik de laatste stoot.
 Laat het eigen ik ten grave nu maar dalen!
 Of buig en breng het op een ander dreef.
 'k Wil duizend malen
 Dit woord herhalen:
 Sterf IK! JEZUS Leef!*

En waar dan hier de pelgrim eindigt met de aantekeningen zijner beschouwingen van de twee Koninkrijken, hopen en wensend dat hij òn zichzelf òn zijn medewandelaar mocht hebben aangemoedigd, om daarmee ieder voor zichzelf voort te gaan, zo voegt hij er nog het navolgende bij ten slotte.

De pelgrim heeft leren verstaan, de regels eenmaal door hem gelezen:

*Mijn weg is een cirkel van louter gena
 'k Sla dankend en biddend Gods heiligheid ga.*

Mijn weg is een cirkel, waarin zich drie bijzondere zaken openbaren: ellende, verlossing en dankbaarheid. Ik dacht, toen ik eenmaal uit de diepte der ellende evenals de tollenaar had uitgeroepen: "O God! wees mij zondaar genadig!" en daarna de verlossing in het bloed des Lams werd toegepast, mijn volgend leven louter dankbaarheid wezen zou. Ik had misgetast. Want al spoedig openbaarde zich de ellende bij vernieuwing, verlossing volgde en dankbaarheid bleef niet achter. En zo volgt het één op het andere, en wisselt zich dit gedurig af.

En zo wordt het Woord van de Koning bevestigd: "Ik heb u gekeurd in de smeltkroes der ellende", en wederom: "Hij zal zijn als het vuur van een goudsmid, en als de zeep des vollers, en Hij zal zitten. louterende en het zilver reinigende; en Hij zal de kinderen Levi reinigen, en Hij zal hen doorlouteren als goud en als zilver; dan zullen zij de Heere spijsoffer toebrengen in gerechtigheid."

Maar dan ook: "Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden, tot een onverderfelijke, en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u. Die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in de laatste tijd. In welke gij u verheugt, nu een weinig tijds zo het nodig is bedroefd zijnde door menigerlei verzoeken", 1 Petrus 1: 3-6.

Straks, en geprezen zij de aanbiddelijke Koning, straks breekt de cirkel, wanneer de lemen hut verbroken wordt; dan zal geloof en hoop aan deze zijde van de doodsjordaan achterblijven, wanneer wij van die beide getrouwe gezellen, die ons zijn bijgebleven tot aan de oever, afscheid nemen en dan zal 't eeuwig dankbaarheid wezen.

En nu nog dit. De ene beschouwing maakt plaats voor de andere. Wij eindigen dan, met de herinnering aan één van de geestelijke plaatjes van de geestelijke Jan Luyken. Hij stelt voor een wagen, waarop zich de begenadigde ziel bevindt. Aan de een zijde van de wagen is een engel, aan de andere zijde een ezel voorgespannen. Beiden

trekken, Maar ieder naar een verschillende kant. Hoe harder de engel trekt hoe losser de ziel van de aarde en hoe dichters zij bij de hemel is. Hoe harder de ezel trekt, hoe meer aan 't stof gekleefd. Eindelijk wordt de ezel uitgespannen en de engel snelt vlug en vaardig met de ziel naar boven.

*Ondoorgrond'lijk welbehagen,
Vóór aller eeuwen ochtenddagen,
In 't bloed des Midd'laars opgericht,
Zóveel heil reeds hier beneden.
Zo onnaspeurb're zaligheden
Bestemt Ge ons voor in 't eeuwig licht!
Lof zij Uw heilverbond,
Eer de aard' was, reeds gegrond: Amen, Amen!*

*Voor Gods gena, rijz' vroeg en spa,
Ons ongestoord Hallelujah!*

Ervaringen van onderscheiden kruisdragers

Wij lazen hoe onze pelgrim een man wenend zag neerzitten op een steen tussen riet en biezen. Hoe hij die wandelaar een paar dagen later ontmoette in geheel andere stemming, en hoe deze iets van zijn ervaringen aan de pelgrim mededeelde en hoe hij vervolgens beloofde, om later meer daarvan te vertellen. Deze mededelingen volgen hier, door hem zelf opgetekend.

En hier sta ik verlegen en begeer dat mijn mededelingen nog mogen dienstbaar gemaakt worden aan deze of gene medereiziger naar de eeuwigheid. En dan bid ik allen, die dit lezen zullen, te bedenken dat hij een in zichzelf onbekwaam mensenkind is, die zonder de indachtigmakende en bekwaammakende Geest niets kan of vermag. En tevens dat zijn begeerte is, niets anders te bedoelen, dan de eer van zijn Koning en de uitbreiding van Zijn Koninkrijk.

10. Mijn jeugd en jongelingsjaren

In één der steden van ons vaderland geboren, was ik steeds het voorwerp der tedere liefde mijner ouders, die alles aanwendden om hun kind gelukkig te maken.

Zonder lichaamsgebreken en met gezonde zielsvermogens had de Heere mij begiftigd, die ik helaas niet gebruikte tot eer van mijn Schepper, want de dwaasheid is gebonden in het hart des jongelings. Nochtans was mijn opvoeding daarheen gericht, om steeds braaf te leven, waardoor ik dan ook voor uitwendige zonden en gruweldaden bewaard bleef. En daar ik de verdorven bron van mijn hart niet kende, zo waande ik mijzelf al zeer vroeg een uitstekend jongmens, waar andere jongelieden een voorbeeld aan konden nemen. Zonder dat het mij bekend was, bedoelde ik niets dan mijzelf en was ik dan ook een rechte brave Hendrik. Ik legde mij er dan ook op toe, om met veel kennis verrijkt te worden en in alle mogelijke deugden uit te munten, en als ik mijn luchtkastelen in de toekomst bouwde, dan stelde ik mij steeds voor dat ik een juweel van een mens zou worden in de maatschappij. Wat echter voor de mensen was verborgen, lag naakt en open voor God, hoewel ik mij om het laatste al zeer weinig bekommerde. Het kon dan ook niet anders, of door al dat schijnschoon moest mijn hoogmoed zeer geprikkeld worden, die toch van nature ieder mens is aangeboren.

Onder dat alles, hoewel ik niet in de zuivere leer der waarheid onderwezen werd, zo kwamen er toch van tijd tot tijd wel enige priemen in de consciëntie, waardoor ik begon te vrezen, of het met mij wel goed aflopen zou. Dezen waren echter van zo korte duur, dat ze nog veel lichter waren dan een morgenwolk.

Toen ik de leeftijd van vijftien jaren bereikt had, verliet ik het ouderlijk huis, toegerust met de nodige kundigheden en kwam ik elders, om mij verder te bekwamen. Zo begon ik dan mijn loopbaan zonder het toezicht mijner ouders, doch, behorende tot de fatsoenlijke wereld, kon niemand een vlek op het leven mijner jongelingsjaren werpen. Ik begon mijn dagboek te houden waarin ik iedere avond opmaakte alle mijn goede daden van de verlopen dag, terwijl mijn verkeerdheden daar tegenover werden geboekt. De laatste waren altijd zeer gering, dat zeer goed te verstaan is, daar ik geheel blind was voor mijn eigen gebreken. Op zekere avond het gewone werk weer zullende opvatten, was het mij, alsof mij ingefluisterd werd of ik wel wist dat ieder ijdel woord, maar ook elke onreine gedachte ongerechtigheid was. Ik schrok en staakte mijn werk en zocht spoedig mijn leger op, terwijl ik tegen mijn gewoonte de slaap niet vatten kon. De volgende avond had ik echter de moed niet mijn dagboek op te maken, en de derde avond verscheurde ik al het geschrevene en trachtte het spoedig te vergeten, hetwelk mij bijzonder goed gelukte.

Van tijd tot tijd bracht ik enige dagen door op de buitenplaats van een voorname familie, waar ik als kind in huis was, dewijl de heer des huizes een broer van mijn moeder was. Daar was ook alles wereld, hoewel ik achteraf moest besluiten, dat de huisknecht de Heere vreesde. Menigmaal was ik getuige, hoe hij in de keuken voor de andere dienstboden Gods Woord las, en overluid in het gebed voorging. Niet zelden sprak hij tot mij woorden die, hoewel ik ze niet verstond, mij onrustig maakten, hetwelk mij echter niet lang bijbleef, Maar door dartzelheid en vrolijkheid, die niet zelden tot baldadigheid overging, geheel en al gesmoord werden.

Op zekere namiddag zat de familie aan de theetafel en onder vrolijke gesprekken waren wij bij elkander. Op eens staat het hoofd van het gezin op en zegt: "Daar is de steek,¹ ik ben niet thuis." Vanuit de kamer waar wij gezeten waren, had men het uitzicht op de ingang van de buitenplaats, waarvan het woonhuis enige minuten verwijderd stond. De waardige en reeds bejaarde leraar van het dorp kwam huisbezoek doen. De uitgesproken woorden brachten enige ontsteltenis teweeg, de één voor de ander verliet het vertrek en ik bleef met de vrouw des huizes alleen achter. Wat de leraar tot die dame gesproken heeft en hoe hij ook tot mij een woord richtte, daarvan kan ik mij niets meer herinneren, alleen dat ik voor de man een buitengewone eerbied had en ik wel gewild had, dat hij zijn bezoek niet zo kort gemaakt had. Daarop verzocht hij in de keuken bij de dienstboden gelaten te worden en toen de bel hen allen had tezamen geroepen, ging de waardige man er heen en ik verzocht aan de vrouw des huizes hem te mogen volgen. Ik weet, als ware het eerst gisteren gebeurd, mij te herinneren welk antwoord ik op mijn vraag kreeg. Zij zei: "Wel jongen! Wat moet jij daar bij doen? "

Ik antwoordde, dat ik zo gaarne wilde, verkreeg de vrijheid en volgde dan ook de leraar. Er waren, denk ik, tien personen bijeen en ieder werd op zijn beurt door de leraar aangesproken, hoewel hij met Willem de huisknecht het langst in het gesprek bleef. Toen boog de man de knieën, allen volgden en ik deed het onwillekeurig.

Toen alles voorbij was, vroeg de huisknecht: "Wel mijn jonge vriend! hebt gij goed geluisterd?" Ik zei: "Ja, Willem! Ik heb nooit zo iets gehoord."

De woorden kan ik mij niet meer te binnen brengen. Maar de zaken brachten mij in een ernstige en onrustige stemming, dewijl ik de daaropvolgende avond het voorwerp van spotternij was van al de huisgenoten en "of ik vroom wilde worden" en "of ik ook dominee wilde worden" en dergelijke. Dit was mij ten laatste zo tot ergernis, dat ik mij wel voornam, om mij nooit meer op dat gebied te wagen, hoewel Willem zijn best deed om op een bescheiden wijze mij de zaak in herinnering te brengen. En daar mij dit langer hoe meer hinderde, zocht ik die zwartgallige gedachten door uitbundige vrolijkheid te verzetten, waarin ik dan ook zeer wel slaagde.

Zo naderde de tijd dat ik als lidmaat der gemeente belijdenis des geloofs zou afleggen. Boven allen uit te munten in het beantwoorden der vragen, was mijn enig doel waar ik naar streefde. Ik moest de knapste zijn, en halve nachten bracht ik door om hele bladzijden van buiten te leren, mij sterk wanende, dat ik boven allen uitmunten zou.

Het was een gewichtig ogenblik in mijn leven, hoewel ik voor het rechte gewicht ten enenmale blind was. Het was mij alleen de deur, waardoor ik mijn intrede zou doen in de wereld.

Op welk een lichtvaardige en onbedachtzame wijze heeft zulks meestal plaats, zonder te bedenken, welk een dure eed daarbij wordt afgelegd. Bij mij was het niet anders dan wat studie en onderwijs mij geleerd hadden, terwijl ik niet de minste kennis had noch van God, noch van mijzelf Trouwens, het onderwijs was dan ook van dien aard,

¹ Predikant in ambtsgewaad

dat ik achteraf zien moest, dat ik van een blinde en dwaze herder dat onderwijs had ontvangen.

Zo was dan de avond aangebroken, waarop ik ten huize van de predikant in tegenwoordigheid van een ouderling der gemeente, blijken zou moeten afleggen van mijn kennis van de leer der waarheid. Twintig personen waren daartoe die avond bij elkander. De vragen, door de predikant gedaan, behelsden eerst enige geschiedenissen uit de Heilige Schrift, en vervolgens enige algemene waarheden. Onder anderen was er ook een eenvoudige vrouw, die lezen noch schrijven kon. Zij had haar begeerte te kennen gegeven om lidmaat te worden, want ze werd een dagje ouder en mocht ze eens tot armoede vervallen, dan had ze toch altijd nog een steun en ook aanspraak op bedeling uit de kas der diaconie.

Deze vrouw werd dan ook onderzocht, omtrent de hoop die in haar was. Zo zou men menen, Maar daar was geen sprake van, haar werd alleen de vraag gedaan, wie de eerste mens was. Zij beantwoordde de vraag zeer goed, Maar onder de menigvuldige vragen aan mij en anderen gedaan, werd geen nadere vraag tot haar gericht en op deze belijdenis werd de ziel als lidmaat der kerk aangenomen. Zo was dan de vrouw erdoor gekomen, ze zei dat ze er nu klaar voor was, nu moest ze nog aan tafel en dan was ze geheel bezorgd.

Dit hinderde mij wel, maar daar ik even blind was als de anderen, zo duurde dit echter niet lang. Erger was het, dat ik niet meer had mogen antwoorden, opdat ik dan ook meer had kunnen uitmunten. Dat maakte mij gemelijk en ontevreden.

Onder dat alles was ik echter onrustig en bang te moede, en moet ik achteraf opmaken dat die onrust ontstond door een oorzaak die ik toen niet wist, Maar die mij later duidelijk werd.

Welk een onbegrijpelijke lankmoedigheid Gods, Die al dat spotten met Zijn Heilige Naam duldt en draagt. Had Hij met mij naar recht gehandeld, ik was in de eeuwige poel van jammer en ellende neergestort.

Ik trad daarna als lidmaat der gemeente aan de tafel, at brood en dronk wijn mij tot een oordeel en gewis velen even zo die met mij aanzaten.

Zo was ik dan de wereld ingetreden en mijn borst zwol van hoogmoed, dat ik nu een mens was die ook in aanmerking kwam. Onder dat alles was er één persoon die mij in de weg stond. Het was een eenvoudige bediende, een oud man die mij telkens opmerkzaam maakte dat mijn weg niet goed was. Nu eens moest ik wederom geboren worden, dan weer was ik verdoemelijk voor God. Op een andere tijd zei hij, dat al mijn deugden en plichten lompen en flarden voor God waren, en dat alleen arme zondaren aan de voeten van de Heere Jezus zalig worden.

Dit hinderde mij zeer, hoewel het mijn onrust telkens vermeerderde en ik, in weerwil van dat alles, alle pogingen aanwendde om weer tot rust te komen, hetwelk mij echter niet gelukte. Overal bleef de man mij met zijn ingrijpende woorden vervolgen, terwijl hij de andere huisgenoten met rust liet en het scheen, dat hij alleen op mij het oog had. Niet zelden vervolgden mij zijn woorden in de slaap en stond ik 's morgens vermoeid van mijn leger op, ontrust door benauwde dromen. Eén van deze, mij altijd onvergetelijk, laat ik hier volgen.

12. Een droom

Ik droomde dat ik aan het Avondmaal zou gaan en ging in ernstige stemming naar het huis des gebeds. Aldaar was een tafel aangericht, zó groot als ik nog nooit gezien had. De plaatsen werden terstond door de inkomenden ingenomen. Het waren mij allen

zeer goede bekenden. Ook de oude bediende was daar, hij zat recht tegen mij over. Bijna een uur van akelige stilte ging voorbij, in hetwelk niets bijzonders voorviel dan alleen het inkomen en plaats nemen der personen. Eindelijk komt met plechtige ernst de predikant en plaatst zich aan het einde van de tafel. Daar doet zich eensklaps een geluid horen, alsof het gebouw op zijn grondvesten geschud werd, hevige donderslagen en bliksemstralen vermeerderden de angst, terwijl de benauwdheid op ieders gelaat te lezen stond. Hoog uit het koepeldak der kerk komt een engel gevlogen, klapwiekende met zijn vleugels, van de ene tot de andere zijde over de tafel.

Een hevige knal als een kanonschot wordt gehoord en één der grote zerken in de grond barstte in tweeën, en van uit de donkere diepte, daardoor veroorzaakt, komt een wezen te voorschijn dat ik niet beschrijven kan en dat bij de geopende groeve staan bleef. Toen verhief zich de stem van de engel als een bazuin, roepende: "Die onwaardiglijk eet en drinkt, eet en drinkt zichzelf een oordeel", en even alsof een duizendvoudige echo het laatste woord herhaalde, klonk het door de gewelven van het gebouw: "Oordeel! oordeel! oordeel!"

Sidderend van angst en ontzetting staarde ik de predikant aan, die met bevende knieën dat alles stond aan te zien. Ik zag hoe zijn lippen verkleurden, totdat ze koolzwart waren geworden, vervolgens deelde zich die kleur aan het gehele gelaat mede, waarna hij eindelijk geheel zwart in een stoel neerzeeg. Ik zag hetzelfde bij de ouderlingen, die bij hem stonden, ik liet mijn ogen langs de rijen gaan, allen waren zwart, zwart als de nacht. Ik sloeg het oog op de oude man die tegenover mij zat, bij hem echter was het geheel anders, het was of zijn gelaat hemels was, zijn aangezicht blonk van vergenoegen, terwijl hij met een onuitsprekelijke zalige uitdrukking de ogen naar boven hield geslagen. Ook ik was niet veranderd, maar zat in ontzettende angst en vreselijke spanning te wachten, op hetgeen volgen zou.

Toen ging het akelige wezen, dat onbeweeglijk bij de open groeve had gestaan, met langzame tred naar de zitplaats van de dominee, wenkte met zijn hand, waarop de leraar met allen die met hem waren aangezeten en dezelfde verandering hadden ondergaan, opstonden en het geheimzinnige wezen volgden naar de open groeve. De predikant ging bevende en sidderende, allen volgden. Eindelijk waren zij de diepte ingegaan, toen volgde un geleider, en andermaal lieten zich hevige donderslagen horen, de zerk viel met ontzettend geraas neer en de groeve as gesloten. De engel voer opwaarts, verwijderde zich door één der hoge ramen van de kerk en klapwiekend steeg hij naar boven. De tafel was ledig, ik zat daar nog en tegen over mij de oude man, anders niemand....

Daar klinkt op eens een statig weemoedig gezang door de holle gewelven en duidelijk verstaanbaar waren mij deze woorden:

*Zo Gij in 't recht wilt treden
O Heer!' en gadeslaan
Onz' ongerechtigheden,
Ach! wie zal dan bestaan?
Maar neen, daar is vergeving
Altijd bij U geweest;
Dies wordt Gij, Heer!' met beving
Recht kinderlijk gevreesd.*

Ik hoorde hoe de oude man met luider stem meezong, en toen het laatste woord wegstierf, ontwaakte ik en ziet, het was een droom.

Toen de volgende morgen de gevolgen van de droom zichtbaar waren en de ontsteltenis op mijn gelaat stond getekend, ontweek ik al de vragen daaromtrent aan

mij gedaan, vast besloten zijnde om nooit aan enig mens mijn akelige droom te vertellen. Op allerlei wijzen poogde ik de gedachte daaraan te verbannen, Maar het baatte niet, het bleef mij als een prikkel en een nagel diep ingeslagen. Nochtans liet het niet anders na, dan akelige herinneringen, zonder mij tot zelfonderzoek te brengen.

Zo ging mijn jeugdig leven voorbij zonder zorgen, en was het mij te recht een lente vol bloemen, terwijl ik het allerminste dacht aan mijn Schepper in de dagen mijner jongelingschap, maar als een stekeblinde in gewaande deugd en plichtsbetrachting mijn rust vond, en op hoogst fatsoenlijke wijze een volslagen wereldling was. Daarbij was ik er steeds op uit, mijn kennis te verrijken waarom ik mij met het grootste genoegen erop toe legde, om mij in vreemde talen te oefenen.

Mijn opvoeding bracht mee, dat datgene wat laf en onkies was, mij walgde, maar dat ik veel smaak vond in huiselijke genoegens. Dit mocht wel tot voorbeeld voor anderen strekken, dat mijn brave vader er zich steeds op toeleigde, om het zijn kinderen in huis zo aangenaam mogelijk te maken, hetwelk mij dan ook van de uitspattingen der jonkheid heeft bewaard. Indien dit voorbeeld meer door ouders uit alle standen werd nagevolgd, dan zouden de kroegen en koffiehuisen niet zo overvol zijn.

Met dit alles was ik door en door bedorven, en ik wist het niet. Ik was een vijand van God en van de Heere Jezus, ik dacht dat ik Hem liefhad en ik haatte Hem. Ik was een geestelijke dode en twijfelde er geenszins aan, dat zulk een braaf en zedelijk jongmens, die van de gehele wereld werd geacht en geprezen, als hij stierf, naar de hemel gaan zou. Zo zijn de wit gepleisterde graven, van buiten schoon en helder wit, van binnen echter vol doodsbeenderen.

13. Mijn weg en Gods weg

Mijn weg en al de overleggingen op die weg waren, om in alles boven anderen uit te munten. Op mijzelf te staan en een groot man in de wereld te worden, was mijn enige toeleg. Nochtans! hoewel ik had gehoopt voorspoedig te zullen zijn in al mijn pogingen daartoe, zo begon ik al ras te ondervinden, wat de wereld was. Teleurstelling op teleurstelling, smart op smart, verlies op verlies werden al spoedig mijn deel, welk laatste niet weinig werd vermeerderd door het goed vertrouwen, dat ik in alle mensen stelde, waarvan niet zelden misbruik werd gemaakt, om mij van het mijne te beroven. Ik zal noch mijzelf, noch mijn lezers lang ophouden met de donkere wegen, die de Heere in de Voorzienigheid met mij gehouden heeft, Maar zal hieromtrent slechts kort zijn. Mijn weg intussen was een verkeerde weg, waarop ik dagelijks mijn schuld groter maakte, niet het minste door opstand tegen God, wanneer alles, alles mij tegenliep. Niet zelden stond ik met gebalde vuist naar de hemel, de Heere beschuldigend dat Hij onrechtvaardig was. Waarom Hij mij niet vermorzelde voor Zijn aangezicht? 't Was dubbel rechtvaardig geweest, Maar ik zag daar toen niets van. Och! wat is toch de mens, vervreemd van God, volslagen duisternis. In eigen ogen was ik een hoge boom, de Heere zou die hoge boom vernederen.

Hoe ik echter mijn weg bedorven heb, zo moet ik achteraf verwonderd staan, hoe de Heere mij bewaarde in de verzoeking. Te midden van al die verliezen, was ik meer dan eens in de tegenwoordigheid van vele schatten, die aan anderen toebehoorden. Nooit zal ik vergeten, hoe ik eenmaal geheel alleen eensklaps een grote menigte bankpapier voor mij zag. Een banknoot van vier cijfers lag boven op, ik zou mij ermee hebben kunnen redden uit de ellende, waar ik juist op dat ogenblik in verzonken was.

Hoe wonderlijk zorgde de Heere, Die ik niet kende; geen begerige blik wierp ik op die banknoot, neen ik schrok, en eer ik mijn gedachten kon bijeen brengen, vluchtte ik ijlings als een gejaagde het vertrek uit, om de bezitter van die kapitalen te verzoeken die gelden te bergen.

En toen ik in mijn woning was teruggekeerd, fluisterde van binnen een stem: "Gij zijt een grote dwaas, je had met die ene banknoot u zelf uit alle zwarigheden kunnen redden, en niemand zou die gemist hebben, want er waren er zoveel."

Maar de Heere was geweest een vurige muur rondom mij, en ik wist het niet. Het was alleen Zijn bewaring dat ik geen misdadiger werd.

Vraagt iemand of ik geen afgoden had?

De grootste en meest afzichtelijke was mijn eigen Ik, die echter zeer werd opgelost in een ander IK.

Veel zal ik hier niet van zeggen, alleen dit, dat de woorden van zekere dichter in mijn hart waren gegrift, die ik toen duizenden malen herhaald heb en aldus luiden:

*De band, die 't harte bindt
Der moeder aan het kind,
Gebaard met wee en smarte,
Aan haar borst met melk gevoed.
Zo lang gedragen onder 't harte*

*Verbindt het bloed.
Nog sterker bindt de band
Van 't paar dat hand aan hand
Verknocht om niet te scheiden.
Totdat zij jaren lang gepaard
Een kuis en vreedzaam leven leiden.
Gelijk van aard.*

*Waar zo de liefde viel,
Smolt liefde ziel met ziel,
En hart met hart te gader.
Die liefde is sterker dan de dood;
Geen liefde komt Gods liefde nader,
Noch is zó groot.*

Wij laten de inhoud van die regels voor hetgeen ze zijn, en delen ze alleen mede om daarmee uit te drukken hoe mij die afgod was, liever dan God, liever dan al wat in de hemel of op aarde bestond.

En toen ik 't beeld der moeder in 't kind zag herleven en mijn vreugde daardoor zeer kort werd vermeerderd en de dood het spoedig wegnam, blonk de opstand tegen de Heere van leven en dood door de tranen heen.

Nochtans, 'k mocht mij nog eenmaal en wel iets langer verblijden en toen was mijn huis een hemel, want al de andere ellenden en zwarigheden waren nu verzoet. Korte hemel, die aan de levensdraad van een klein broos schepseltje hangt. Die hemel werd in één seconde verwoest. De ene ramp volgde op de andere, waaronder slechts één verzachting was, dat de dood weldra een einde aan al dat lijden maken zou.

Jammerlijke blindheid! Ik droomde van de hemel en ik wist niet, dat ik in de kaken en op de rand van de eeuwige afgrond lag.

Het was op de *twintigste april van het jaar 1848*, dat des avonds een buitengewone prediker zou optreden. Ik ging daarheen, om wat vreemds uit verre landen of een schone welsprekende redevoering te horen. Geen plaatsje was in de kerk onbezet, aller aandacht was geboeid, de mijne wellicht niet het allerminst, want de ervaringen in vreemde landen van de prediker waren zeer belangrijk. Maar toen de spreker die mededelingen eindigde ging hij op een andere wijze voort en zonder de letterlijke woorden te kunnen mededelen, kan ik er dit van zeggen: Ik werd overtuigd wie ik was, in Adam zag ik mij staan, recht, naar Gods beeld geschapen, Maar dat beeld had ik verloren. Ik zag mij buiten God staan; beladen met schuld, vloek en toorn; de zonden van mijn jonkheid aan stonden mij levendig voor ogen. Ik zag mijn Schepper tegenover mij als mijn Rechter, Wiens ogen waren als vuurvlammen, en erkende dat ik de eeuwige dood waardig was, en dat alle hoop en verwachting voor eeuwig voor mij was afgesneden. En toen de prediker zei dat ik een "nieteling" was, want het was alsof de woorden alleen tot mij gericht waren, beaamde ik het volkomen.

De predicatie was gedaan, maar niet geëindigd. De Heilige Geest was de Naprediker binnen in mij. Alle hoorders hadden de kerk verlaten, ik stond verlegen met gebogen hoofd, dat ik niet durfde opheffen; de zerk waarop ik stond, was nat van mijn tranen. Toen ik eindelijk de ogen opsloeg, zag ik hoe de prediker in de preekstoel lag geknield. Zou de Heere hem hebben bekendgemaakt, dat hij die avond het instrument was geweest, om een blinde zondaar de ogen te openen?

Toen ik in mijn woning was teruggekeerd en ik mededeelde, dat wij dachten naar de hemel te gaan, maar voor eeuwig verloren waren, brak de vijandschap uit van haar, die mij het liefste was. Er volgden dagen van jammer en ellende. Tranen waren mijn spijs en mijn bed werd ervan doorweekt. De eenzaamheid was mij het liefste, waar ik bij de erkenning van grote schuld mijn Rechter om genade bad. Maar ik kreeg geen verlichting, integendeel werd het mij hoe langer hoe banger, en wanneer de Heere mij niet had bewaard, zou ik zeker gehoor gegeven hebben aan de inblazingen van de vijand, die mij telkens aanporde om er een einde aan te maken, dewijl ik toch elke dag de schuld vermeerderde.

Wist gij dan niet, zo vraagt iemand, dat de Rechter alleen te naderen is door de Middelaar? Hoewel ik belijdenis had gedaan, zo wist ik het nochtans niet. Die Persoon was voor mij verborgen.

Dit duurde ruim drie weken, terwijl ik de dood boven het leven verkoos. Het was of de wanden en de zolders beschreven waren met mijn zonden en ieder deel van mijn lichaam een instrument was om de schuld te vermeederen.

Toen ik na een slapeloze nacht in de vroege opstond en mij in de eenzaamheid neerzette, wenende en kermende over mijn zonden, en ik schier in wanhoop uitriep: "Och! Heere! is er ook nog een middel om genade te bekomen?" werd mij plotseling de gekruisigde Zaligmaker voor ogen gesteld. Ik zag, hoe het bloed langs de kruispaal lekte, ik zag Zijn bebloed Aangezicht, Dat vriendelijk op mij neerblikte, terwijl als met hoorbare stem mij werd toegeroepen: "Ik ben gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was."

Het was mij, of ik in een andere omgeving was, ik ademde vrijer toen ik zag dat er nog een middel was om de straf te ontgaan. De weg der verlossing was mij geopend en ik zag in het dal van Achor een deur der hoop.

Welk een plotselinge verandering zulks bij mij teweeg bracht, kan ik niet uitdrukken. Ik was niet gered, Maar er was nog mogelijkheid om gered te worden, en nu waren mijn uitgangen alleen naar die heerlijke Persoon, Die mij boven alles beminnelijk toescheen. Maar.... zou Hij zich aan mij, de grootste en snoodste der zondaren willen

openbaren? Dat wist ik niet, en vrees en hoop wisselden zich gedurig af binnen in mij. Ik zag intussen zoveel dierbaars in die Persoon, dat ik al dadelijk Hem aan anderen begon aan te prijzen, hoewel ik weinig bijval vond, daar ik voor dwaas werd uitgekreten. Dit hinderde mij echter niet, ik was maar verblijd, dat er nog een weg van ontkoming voor mij was.

En hier moet ik enige ogenblikken stil staan bij het wonder van Gods ontferming en ik vraag duizenden malen: "Wel Heere! wat heeft U bewogen om naar zulk één om te zien, als ik ben?" Ik was de grootste vijand van God, Zijn zaak en volk. Alleen eeuwig welbehagen was het, dat op mij neer zag, eer er iets begon te leven en in de eeuwigheid zal ik eerst naar waarde de lof van mijn grote Ontfermer uitgalmen.

Onder het schrijven is het mij, alsof mijn gehele weg mij wordt voorgesteld en als ik alles in bijzonderheden zou verhalen, ik zou een boekdeel daarvoor nodig hebben. Daarom deel ik slechts losse trekken mede.

Welk een onderscheid tussen mijn weg en Gods weg. Evenals bij Adam leidde mijn weg van God af en snelde ik te post naar de hel. Ik bedekte mijn naaktheid met kleren van mijn eigen weefsel, en zocht, zoveel als ik maar kon, mij voor mijn Schepper te verschuilen en door het uitwendig betrachten van sommige van Gods geboden stelde ik mijn geweten gerust.

Op zekere tijd openbaarde zich die vijandschap tegen 's Heeren volk op een kennelijke wijze, daar ik evenals Saulus was, toen hij een welgevallen had in de dood van Stefanus. Het was in de dagen van de vervolging dergenen, die uit de Hervormde Kerk waren uitgegaan, dus in de tijd der eerste afscheiding. Enige predikanten preekten in schuren.

Op zekere dag moest één van die uitgeweken leraars voor de rechtbank verschijnen. Hij ging daarheen langs mijn woning, nageoogd door honderden mensen die hem scheldende en spottende volgden, en daarbij allerlei vuilnis naar hem wierpen, waardoor zijn zwart gewaad schandelijk werd bemorst. En ik zag dat schouwspel aan en verlustigde er mij in, en alleen mijn fatsoen weerhield mij om niet mee te doen.

En zulk een monster zocht de Heere op, mijn weg werd gekruist. God keerde mij om, en waar ik met mijn rug naar God en met mijn aangezicht naar de duivel stond, werd het nu geheel anders en openbaarde zich de Heere in Zijn ontferming en genade, *door mij Zijn geliefde Zoon te openbaren.*

Welk een verandering! Eerst dood in de zonden, daarna omgekeerd en voor mijn Rechter gedagvaard en nu.... gewezen op de aanbiddelijke Persoon, zodat er nog raad was, waardoor ik veel verlichting kreeg; nochtans de plaats binnen in mij was ledig, en zij was met niets te vervullen dan met de Heere alleen.

Nu bleef het echter een aanklevend leven en ik kon de Heere niet loslaten of ik Hem vinden mocht, steeds pleitend op dit woord: "Die Mij zoeken zullen Mij vinden."

De uitwendige omstandigheden, hoe distelig en doornig ook, en de vijandschap in mijn eigen huis, kon ik zeer gemakkelijk dragen. Mijn ziel moest gered worden en dat woog mij 't zwaarste. Het is tot roem van Gods genade, dat ik getuigen mag, dat ik in weinige weken veel leerde kennen van de Drie-enige God, in het bijzonder van de tweede Persoon en niet minder van mijn eigen onwaardigheid en verdoemelijkheid.

Toen ik enige weken in die toestand had doorgebracht, waarin ik nacht noch dag rust had, was ik 's morgens zeer vroeg als naar gewoonte in de eenzaamheid. Bezwaard en verlegen boog ik mijn knieën, en terwijl ik mijn hart uitstortte, was het mij of mijn zielsoog werd verhelderd en mij werd afgevraagd, of ik er iets tegen had om als een arme zondaar, op de genoegdoening van een Ander, te worden aangenomen. Ik kon niet anders dan toestemmend antwoorden en gaf mij, daartoe door de eeuwige Geest

gedrongen, voor tijd en eeuwigheid aan de Heere over. Die mij vriendelijk toesprak en zei: "Nu zijt gij dan voor eeuwig de Mijne en niemand zal u uit Mijn hand rukken. Ik heb al uw zonden uitgedelgd door Mijn bloedstorting en al de beloften uit het genadeverbond zijn voor u. In de wereld zult gij verdrukking hebben, maar Ik ben met u om er u door te helpen, Mijn oog zal op u zijn, en Ik ben met u al de dagen tot aan de voleinding der wereld."

De kracht en de zalving, waarmee dat gepaard ging, kan ik niet meedelen en nu dacht ik zo rechtuit naar de hemel te gaan. Mijn gedaante die vervallen was vanwege de bittere zielsangsten werd veranderd. Mijn ziel was gered en nu had ik niets te doen dan de Heere groot te maken. Maanden verliepen dat er geen twijfel in mijn hart kwam en levendig gevoelde ik de kracht van de genoemde beloften, welke laatste vooral mij mijn ganse leven tot heden tot sterkte zijn geweest.

Maar ellendig schepsel als ik was. Bij al de ontvangen weldaden schoten mijn eigen wilde ranken zo welig uit, dat als de Heere het niet had verhoed, de levende ranken zeker door de wilde binnen in mij waren gedood.

Ik moet hierbij vermelden dat ik met de leerstukken der Gereformeerde leer niet bekend was, zodat ik genoeg had aan de Heere Jezus. Ik ijverde voor Zijn Naam, wilde alle mensen bekeren en was dan ook spoedig in betrekking met predikers die klanken hadden, maar ook niet meer. Op die klanken afgaande, geraakte ik in een stroom van dwalingen, of liever moet ik zeggen van dwalenden, want de Heere hield mij staande; het arme zondaarsleven vond ik bij hen niet, en hoewel ik er mij zelf geen verslag van geven kon, zo gevoelde ik dat er iets ontbrak.

13. Vrije genade

Blinde die ik was en nochtans een discipel. O, hoe menigmaal denk ik aan Petrus, hoe hij met zijn Meester dacht in de dood te kunnen gaan; hoe hij als een dwaze zei: "Dat zal U geenszins geschieden", en hoe hij later in zijn blinde ijver Malchus het oor afsloeg.

Hoe menigmaal was ik evenzo, in eigen kracht werkzaam zijnde, om voor de Heere en Zijn zaak te ijveren. Wel kwam het voort uit liefde tot de Heere Jezus. Maar ik wilde werken en dacht het al zeer ver te kunnen brengen.

Zo was het mij eens, dat ik mij bevond te midden van enige mannen uit den zede Abrahams naar het vlees. Na een hevig dispuut zei ik ten slotte nog een vraag te zullen doen, welke was uit Spreuken 30:4: "Hoe is Zijn Naam en de Naam Zijns Zoons"? zo gij het weet."

Hierop spuwde één hunner mij vlak in het aangezicht en ik ... ik was verblijd, dat ik smaadheid had mogen lijden om de Naam des Heeren. Ik had zeer geijverd voor de Heere der Heerscharen en ik had slechts verbittering verwekt.

Op een andere tijd was ik bijkans door mijn blinde ijver overboord geworpen, als de Heere het niet krachtig had belet.

Schaamte moet mijn aangezicht bedekken, als ik eraan denk, welk een sterke jongeling ik was in eigen kracht, maar vrije genade is het dat de Heere Zijn woord aan mij kwam te bevestigen uit Jesaja 40:30: "De jongelingen zullen gewisselijk vallen."

Het zal niemand bevreemden dat de begeerte om het Evangelie te prediken al sterker bij mij werd, en het duurde dan ook niet lang of ik had verscheiden kinderen en jongelingen om mij heen vergaderd.

Vele oude vromen echter schenen mij te schuwen en te wantrouwen, het waarom werd

mij achteraf duidelijk. Zij beschouwden mijn ijver als blinde ijver en meenden, dat ik een werk had begonnen waartoe de Heere mij niet geroepen had. Tot beschaming van die oude vromen mag ik niet nalaten hier te vermelden, dat niet één van hen mij ooit heeft toegesproken of gewaarschuwd.

Dat zij vreesden dat alles maar verstandswerk was, is niet te verwonderen, want ach! hoevelen zijn er bij wie zich dezelfde ijver heeft geopenbaard, en die later de tegenwoordige wereld hebben liefgekregen. Te meer hadden zij daar reden voor, want ik was altijd gereed om in het gebed voor te gaan en ik dacht, (en vele anderen met mij) dat ik een echte geloofsheld was, maar ach! ik was een ellendige brekebeen.

De bekende en geliefde **Huntington** zegt in zijn "Klein geloof" dat er zoveel kinderen lijden aan klier- en Engelse ziekte, of aan een waterhoofd, dat komt omdat ze in handen zijn vervallen van slechte bakkers en minnen.

Zulks was ook mijn geval. Ik was in handen gevallen, ook al ten gevolge van mijn blinde ijver, van een prediker die niet geloofde aan de eeuwige verkiezing en verwerping. Hij leerde dat de onwedergeboren mens niet geheel dood was in de zonden, maar dat hij kon hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, alsmede dat de mens niet zo geheel verdorven was om niet iets te hebben overgehouden ten goede, en hij alzo naar eigen wil en keuze het goede kan doen en het kwade laten.

Op welk een gevaarlijk terrein bevond ik mij met zoveel anderen waar, geen vrije genade, maar mensenwil en mensenwerk gepredikt werd; waar de prediker was een drijver van de vrije wil des mensen en van de leer der algemene verzoening, alsmede dat de Heere Jezus Zijn bloed had gestort voor alle mensen zonder onderscheid.

Onder dat alles gevoelde ik, dat er iets ontbrak, ik wist het echter geen naam te geven, Maar mijn getrouwe Verbonds-God wist er wel raad op, om er mij aan te ontdekken en mij van de dwaalweg af te brengen.

Ik bevond mij op zekere rustdag te midden van een grote menigte van die gewillige mensen, waar de één al hoger toon aansloeg dan de ander, om te roemen. Ik zag hoe de mens verhoogd werd en niet de Heere. Bij het eindigen in de nacht (die juichende schare was van 's morgens 8 tot 's nachts 12 uren bijeen geweest), werd mij door één die mij naar mijn logement vergezelde gevraagd, hoe ik het die dag gehad had, waarop ik antwoordde dat ik er geen verslag van geven kon, maar dat ik er niet thuis was; dat er iets ontbrak, en ik niet kon zeggen wat het was; waarop hij dit liet volgen: "dat zal ik u wel zeggen: het zijn geen arme zondaars voor God."

Hiermee ging ik te bed, maar niet ter ruste. Ik bracht de nacht slapeloos door en ondervond iets, dat ik vroeger niet kende: ik kon niet bidden. Mijn gedachten dwarrelden als een maalstroom dooreen en pijlen uit de afgrond, die ik toen niet wist vanwaar ze kwamen, snorden niet alleen om mij heen, maar troffen mij. Deze vooral kwetste mij, dat ik alles mis had en dat ik nu niet bidden kon; het was een bewijs dat ik mij zelf had bedrogen.

De daaropvolgende morgen kwam mij iemand bezoeken die mij alleen wenste te spreken. Hij deelde mij mee dat hij mij daar in het gebed had gehoord, en hoe hij de ganse nacht met mij was werkzaam geweest en, als hij zich niet bedroog, van de Heere de last had gekregen om mij aan te zeggen, dat ik bij die mensen en onder die prediker niet op mijn plaats was.

Ik begeerde meer te weten. Maar de man die mij geheel onbekend was, antwoordde dat hij zijn boodschap had gedaan en dat ik het nu verder zelf aan de Heere moest vragen. De Heere zegt: "Ik zal haar lokken en zal haar voeren in de woestijn", Hosea 2:13. Dat ondervond ik. Die lieflijke, aangename lokkingstijd was voorbij. Ik kwam nu in de woestijn; hevige bestrijdingen en aanvechtingen volgden en ik verloor al mijn

blijdschap. De hemel was gesloten en het was mij ten enenmale donker. De uitwendige omstandigheden verdubbelden de ellende en "als er ooit genade aan mij geschied was", zo werd mij ingefluisterd, "zouden niet alle dingen tegen mij zijn."

Onder dat alles rustte ik niet om de Waarheid te kennen, sloeg daartoe een verkeerde weg in en zocht het bij de mensen, om daar licht in mijn duisternis te vinden. Het duurde meer dan zes weken, dat ik van de ene gebroken bak tot de andere liep, zonder enige verlichting te bekomen. Ik was letterlijk radeloos en, hoewel zuchtend tot Hem Wiens Naam Raad is, zo meende ik toch dat ik geen verhoring vond. Maar Hij kwam op Zijn tijd, niet op de mijne, en begon Zijn woord te vervullen dat uit Hosea 2:13 erop volgde: "en Ik zal naar hun hart spreken."

Ik had een slapeloze nacht doorgebracht en stond om vier uur van mijn bed op. Toen ik mij in de eenzaamheid bevond, nam ik mijn Bijbel, drukte die aan mijn hart en viel zo op mijn knieën en zei: "Heere! ik weet dat dit Uw eigen Woord is, hier staat het in, ik bid U leer mij en onderricht mij."

En toen? Toen heeft de Heere mij onderwezen in al de leerstukken der waarheid.. Drie maanden achtereen lag ik iedere morgen te vier ure met de Bijbel voor mij op de knieën, en evenals de Moorman van Candacé, kreeg ik er een uitlegger, de allerbeste Uitlegger bij en werd ik onderwezen in datgene, wat toen nog voor mij verborgen was. De ene verwondering volgde op de andere en ik ondervond dat er geen betere school was dan de school van Jezus. Was ik in de beproefde waarheid onderwezen geworden uit de oude schrijvers, dan had de duivel mij kunnen aanvallen en zeggen, dat het maar aangeleerd en dus maar verstandswerk was, Maar daar kon hij geen vat op krijgen. Ik kende toen geen oude schrijvers en heb ik ze later leren kennen en liefgekrege, dat was, omdat ze diezelfde waarheden verkondigden die ik van de Heere geleerd had. Nochtans kwam de vijand bij het einde van dat hemels onderwijs en was het mij of hij, terwijl ik op de knieën lag, mij met een kille hand tot driemaal toe neerduwde, terwijl hij zei: "Nu weet gij dan dat God van eeuwigheid de Zijnen heeft uitverkoren en dat er zovelen zullen zalig worden, als God van eeuwigheid daartoe verordineerd heeft, maar waar zijt gij nu, staat uw naam ook in het Boek des levens? "

Ik stond sidderende van mijn knieën op en moest erkennen dat het mij niet bekend was of mijn naam daar stond geschreven, Maar had de deugd van Gods rechtvaardigheid zo lief gekregen, dat ik veel liever wilde verloren gaan dan dat de Heere om mijnentwil één Zijner volmaakte deugden zou krenken. Ik had zulk een aangenaam en verrukkend gezicht gekregen in het eeuwig welbehagen, en hoe de Heere alleen uit vrije genade, zonder de allerminste geschiktheid in de mens, de arme zondaar zaligt en dat alleen op het doen van de Heere Jezus, dat ik niets te doen had dan als een gans hulpeloze en ontblote, die zijn eigen kracht had verloren, mij aan de voeten van de Heere Jezus neder te leggen.

Ik behoef niet te zeggen, dat ik ophield met mensen te bekeren. Het werk om te prediken, dat ik zelf begonnen was, hield op, hoewel ik niet ophield om, waar ik kon, te getuigen tegen de dwaling der algemene verzoening en tegen alles, wat tot verwatering leidde van de leer van vrije genade. Ook het werk, om haar te bekeren die mij het liefste was op de wereld, had de Heere mij uit de hand genomen; want Hij was daar Zelf mede begonnen. En het bleek, dat Zijn werk beter was dan het mijne. Hij werkte in haar zo krachtadig en onweerstaanbaar, dat ik mij verblijden mocht, dat zij weldra als een arme verloren zondares genade vond in de ogen van haar grote Borg en Zaligmaker.

Ik word onder het schrijven bepaald bij een zekere zaak, die mij zeer tot bemoediging

was en mij duidelijk en klaar de bemoeienissen Gods bewees.

In de stad mijner inwoning leefde een man die een gefundeerd Christen was. Hij had al jaren op zijn ziekbed gelegen, dat dikwijls een preekstoel was en waarop hij zich veel bezig hield met zijn gedachten en ondervindingen te boek te stellen. Toen het openbaar werd dat ik van het eigen werk was afgebracht, kreeg ik een uitnodiging van hem om hem te bezoeken. Ik had de man nooit gezien en zover ik weet, hij mij ook niet. Toen ik aan zijn bed zat, verzocht hij mij een geschrift te lezen dat hij, maanden geleden, had geschreven toen op zekere avond genoemde prediker verscheidene mensen om zich had verzameld, waaronder ook ik mij bevond. Diezelfde avond had de man die zaken op zijn hart gekregen en had de Heere hem toen bekendgemaakt, dat de vereniging, die avond tot stand gebracht, door Hem zou worden uitgeroeid, omdat er kinderen Gods onder waren.

Toen nu die vereniging die zestig leden telde, ten gevolge van mijn protest tegen de dwalingen uiteen spatte, zodat er niets meer van overbleef, vond de man nodig, mij tot hartsterking zijn geschrift te laten lezen, waarin ik mij zeer verblijdde en waardoor ik mij versterkt gevoelde om, wat er tegenop mocht komen, in des Heeren kracht te ijveren voor de oude beproefde Waarheid.

Maar ik kan niet alles mededelen. In het kort slechts dit: dat ik sedert heb leren verstaan dat er voor God van de mens niets in aanmerking komt; dat noch tranen noch gebeden noch gestalten enige grond tot zaligheid kunnen uitmaken, Maar dat alleen Jezus Christus en Dien gekruisigd de grond van zaligheid worden moet. Vraagt men of het dan geen begeerlijke zaken zijn, die we daar noemden? Ze zijn begeerlijk en zielsverkwikkend; het zijn slechts wegen langs welke de Heere Jezus de ziel ontmoet, Maar geen grond van zaligheid. De specerijen, evenmin de tranen die Maria weende bij het lege graf noch de zielszuchten of de brandende liefde tot de Heiland konden haar vertroosten; zij moest de Persoon Zelf hebben en toen ze Die had, haar gestorven, maar nu verzezen Zaligmaker, toen werden de tranen afgedroogd en aan haar en de andere discipelen en discipelinnen des Heeren werd bevestigd, wat onder de oude dag reeds gezongen werd: "De zangers gingen voor, de speellieden achter, in het midden de trommelende maagden."

Wat ben ik lang wederstrevig geweest om te doen, wat de Heere mij op de hand zette, om Zijn woord te prediken. Opmerkelijk is het mij dat toen ik zelf dat werk op mij nam, ik altijd gewillig en gereed was, maar toen de Heere kwam, om mij aan het werk te zetten, toen was ik een gans onwillige die allerlei tegenwerpingen had, daar ik mijzelf als de minste en onbekwaamste van allen bevond. Eindelijk zegevierde de genade in mij, zodat ik gewillig gemaakt en aan mij toegepast werd hetgeen geschreven staat in Jesaja 6.

Zo begon ik het werk ongedacht, zoals ik reeds vroeger beschreef en sedert heb ik, werkende met mijn handen, het Evangelie mogen prediken tot op deze dag. Nu de Pelgrim in die arbeid is grijs geworden en terugziet op de afgelegde weg, waarop hij meer dan in zestig steden en dorpen van ons Vaderland elke rustdag en daarbij nog menige avond door de week, de kansel mocht betreden, dan zinkt hij in aanbidding en verwondering voor de Heere neder. Die van alles de eer heeft.

Onder verschillende gemoedstoestanden ging dat werk door; nu eens ging de satan met mij tot onder aan de preekstoel, terwijl, wanneer ik erop was, hem niet toegelaten werd op te klimmen en hij met de jongens en de ezel onder aan de berg moest blijven. Dan weer ging ik met de vijand en de oude mens de preekstoel op. Voorwaar een slecht gezelschap, en als ik dan de schare voor mij zag en het bovendien nog donker was van binnen, zodat het angstzweet mij uitbrak en ik dacht in alles te feilen, toonde juist de Heere later, dat het zaad in goede aarde was gevallen. O wat zijn dat heilzame

wegen voor de prediker, wanneer hij als een gans ontledigde wachten moet op de invloeden des Geestes. Pijnlijk is het voor het vlees, maar nuttig voor de ziel, wanneer hij niet meer preken kan en de nood hem toch is opgelegd; dan worden de stormrammen tegen de Hemel gericht en wordt het eerst recht ondervonden wat de Koning zegt: "Zonder Mij kunt gij niets doen."

Dat hij die het Altaar bedient er ook van eten mag, mocht ik ruimschoots ondervinden, niet uitwendig, want de Heere heeft ervoor willen zorgen dat de duivel mij nooit heeft kunnen verwijten dat ik een broodprediker was, want ik heb altijd meer toegelegd, dan overgehouden. Maar inwendig mocht ik en mag ik nog ondervinden, dat, waar ik een ander mag leren, ik zelf geleerd word, en mijn getrouwe Koning mij met zulk een ruime bezoldiging en onzichtbare schatten bedeeft, dat ik te arm van sprake ben, om Hem daarvoor naar waarde te loven.

Misschien vraagt iemand, *of ik nu al wist dat mijn naam in het Boek der eeuwige verkiezing stond?*

Ik zal er iets van zeggen. De leer van soevereine genade, mij van de Hemel bekendgemaakt, was mij dierbaar, en hoewel ik menigmaal het verwijt moest horen dat ik de verkiezing op de voorgrond stelde, zo meen ik dat geen enkel bevindelijk prediker die leer op de achtergrond zal stellen. Maar ter zake. Ik mocht veelmalen uit de vruchten opmaken, dat ik voor God rechtvaardig was en door het geloof aannemen, dat Hij mij had liefgehad met een eeuwige liefde. Maar om te zeggen, dat die zaak binnen in mij was voltrokken, dat kon ik niet. Maar wat gebeurde?

Ik ontmoette een prediker, die mij vroeg of ik mijn naam al had zien staan in het Boek des levens. Toen ik dit ontkennend beantwoordde, zei hij ... maar mijn pen weigert de Godslasterlijke woorden neer te schrijven, die de Antinomiaanse prediker mij toevoegde.

Ik was verplet over zijn woorden en ging zuchtende mijn weg, zuchtende over de arme schapen, die onder zulk een prediker de vermodderde wateren indronken en zich een wijde deur zagen geopend voor allerlei zonden. Enige weken daarna ontmoette ik een andere wandelaar naar Jeruzalem, die zeer hoog in eigen schatting stond. Hij vroeg mij, of ik alreeds wist dat ik voor God gerechtvaardigd was. Zo lang ik dat niet wist, zei hij, was al mijn werk maar broddelwerk.

Ik antwoordde, dat ik wist dat mijn werk broddelwerk was, maar dat wat de Heere binnen mij gewrocht had, de vuurproef doorstaan kon. Ik had echter door dat gezegde zulk een slag gekregen dat ik als verpletterd was, hoewel ik niet geloven kan, dat de man zulks met een verkeerd doel gezegd heeft. Maar hoe dit zij, ik ondervond daarbij de aller-heftigste aanvallen van de vijand en was geheel verslagen en ontwapend. Het was of er nooit wat aan mijn ziel gebeurd was; ja, het ging zo ver, dat ik alles opgaf en in vijandschap tegen de Heere geraakte. Ik meende dat ik alles verzondigd en geen genade had, dat er nooit iets van mij zou terecht komen en dat ik gewis de onderste plaats in de hel krijgen zou.

De toestand was onverdraaglijk, en als er geen eeuwige armen waren geweest om mij te ondersteunen, ik ware zeker omgekomen.

Dit duurde enige dagen tot ik op zekere nacht het bed uit moest vanwege de angst der ziel. Toen ik in de eenzaamheid mij voor de Heere neerboog, was het mij alsof alles licht om mij heen werd. Ik zag God de Vader in Zijn ontzaglijke heiligheid en dacht door de gloed Zijner Majesteit te worden verteerd. Nevens Hem zag ik de Schoonste onder de mensenkinderen; Maar ik durfde de ogen niet opheffen. Ik stond bevende daar; de banden mijner lendenen werden los en mijn knieën knikten. Nevens mij stonden Mozes en de duivel. De eerste hield mij de twee stenen tafelen voor, met vlammend schrift Gods Wet daarin geschreven; de andere bracht de ene beschuldiging

na de andere in, en mijn consciëntie moest beiden toevallen en getuigen, dat ik tegen al de geboden zwaar gezondigd had en ik kon de satan in niets tegenspreken. Ik dacht niet anders, dan op het eigen ogenblik het vonnis te zullen horen en in de eeuwige verdoemenis te moeten zinken, toen God de Vader sprak: "Gij hebt de eeuwige dood verdiend" maar God de Zoon er ogenblikkelijk op liet volgen: "Ik wil niet, dat deze in het verderf nederdale; Ik heb verzoening voor hem gevonden."

De vuile en onreine klederen waarmee ik bekleed was, vielen mij af en ik zag hoe Christus tot Wie ik gekomen was, mij tot de Vader bracht. Die mij de hand toereikte, zeggende: "Geef de Heere de hand en kom tot Zijn Heiligdom."

Nu zag ik de geopende Boekrol, waar aan het hoofd stond geschreven de aller-dierbaarste Naam van Hem, die in de eeuwige Vrederaad het op Zich nam om mij met alle uitverkorenen zalig te maken. Deze zei: "Ziet, Ik kom; in de rol des Boeks is van Mij geschreven." En op die Boekrol ook mijn naam, die daar geschreven stond, alleen om 't eeuwig welbehagen, en dat, als één van die allen, dus ook ik, zou kunnen verloren gaan, het Testament krachteloos en Gods eeuwige raad verbroken zou zijn.

Wat onder dat alles binnen in mij omging, kan ik niet beschrijven, en verwondering en blijdschap wisselden elkander af; het "Abba, lieve Vader" vloeide uit mond en hart, en met de engelen was mijn loflied "Heilig, heilig, heilig is de Heere der heerscharen; de hemel en de aarde is van Zijn heiligheid en heerlijkheid vol."

Nu werd het mij duidelijk hoe ik vroeger menigmaal begerig was om uit de mond des Vaders een woord te mogen horen, en hoe nu die begeerte volkomen was vervuld geworden, en ik mijzelf nu was kwijtgeworden in een Drie-enig God met volkomen bewustheid.

Nu kreeg ik te zien, hoe over die geloofsoefeningen en geloofsdaden die achter mij lagen en waaraan de Heilige Geest Zijn zegel hechtte, omdat die allen Zijn werk waren, Hij dat alles nu met het grote zegel der verzekering en verzegeling had gestempeld. Daarna drukte de Heilige Geest mij met kracht twee waarheden op de ziel, die ik op de verdere reis in mijn hart te bewaren had. Zij waren deze: hoe de Heere Jezus zegt: "Uw vrucht is uit Mij gevonden, " en de andere: "De rechtvaardige zal door het geloof leven."

Na het gebeurde bevond ik mij in een onbeschrijfelijk zalige toestand en was ik voor de wereld niet geschikt. Ruim veertien dagen bleef de levendigheid ervan bij, terwijl intussen de satan nog een krachtige sprong deed. Ik zat op zekere rustdag mij te verdiepen in het eeuwig welbehagen Gods, toen mij opeens de satan een boekrol voorhield waarin onderscheidene namen met bloed geschreven, waaronder ook mijn naam die hij met inkt trachtte uit te schrappen, Maar ik zag hoe de inkt als verzonk en het bloed weer boven kwam. En ... voor de kracht van dat bloed moest de vijand vluchten.

Sedert lig ik onbeweeglijk op de eeuwige Rotssteen, waar ik in vroeger dagen weliswaar ook op stond, maar toen gedurig door de stormen heen en weer geslingerd. Nu gaan ze over het hoofd heen en hoewel ik weet wat het is om op te springen in de God mijn heils, ook als de vijgenboom liegt en de stal geen runderen geeft, zo moet ik er vaak de levendigheid uit missen, hetwelk mijn Koning zo nodig keurt, daar zowel in natuur als genade dag en nacht niet zullen ophouden.

En nu wordt het mij in alles duidelijk, dat het einde van de reis nabij is en het aardse huis dezès tabernakels wordt afgebroken, en dat bij het aanhoudend gebruik het soldeersel van de blaasbalgen begint te verslijten, hopende nochtans in 's Heeren kracht met het werk, mij op de hand gezet, voort te gaan, zo lang er adem in de keel is, om het de goddeloze aan te zeggen dat het hem kwalijk en de rechtvaardige dat het

hem wel zal gaan.

Was veel verdriet en smaad en verguizing mijn deel, was de zaaitijd nattig, de oogst tijd zal des te zonniger wezen. Onder dat alles mag ik betuigen, dat het mij ten goede medewerkte, want het deed mij dicht schuilen bij mijn Koning en heb ik mogen zien, en zie bij de voortgang dat de Heere van alles de eer krijgt, want dat de planter niets is en de natmaker niets, maar Hij alleen die de wasdom geeft. God Die te prijzen is in eeuwigheid. Amen.

Niet het zwaarste was de smaad van de wereld, maar "de man die mijn brood at verhief de verzenen tegen mij", dit was voor David een zwaar kruis en ook ik leerde dat kennen. 't Kan niet anders, de leer van vrije genade is voor het vlees een zeer gehate leer en de ervaring heb ik opgedaan dat onder die prediking vijanden vielen en de wapenen nederlagen aan de voeten van de Koning, die met de strop om de hals kwamen, om zich op genade of ongenade over te geven.

Maar ook hoe andere vijanden ertegen briesten en in blakende vijandschap tegen de prediker en zijn Evangelie uitbarstten, wanneer zij zich hun lompen en flarden van eigengerechtigheid zagen afgerukt. En weer anderen die even als de hond van de smid, eerst pijn gevoelden door de spattende vuurvonken. Maar later vereelt werden en onder de prediking verhardden en rustig doorsliepen op hun droesem, totdat de dood hen op ontzettende wijze wakker schudde.

De grootste vijanden van de leer van vrije genade zijn de "vrome" broeders van Jozef die wel de Koning een weinigje eer toekennen, maar voor zichzelf er het meeste van nemen. Dezen zijn het die zulke predikers gaarne zouden doen verstommen, maar de Koning laat ze geworden en vergunt hen, dat ze als de Gibeonieten nog wat water halen of hout hakken, dan zijn ze toch nog ergens goed voor, terwijl ze aan het Rijk van Koning Jezus niet de minste afbreuk zullen doen. En onder al hun woelen en werken zingt de prediker voor zichzelf zijn bemoedigend liedje:

*Hoe het met m, ij zij gesteld,
Naar het lichaam of naar 't harte,
Hoe door kwaad of pijn gekweld,
Hoe door leed of nood gekneld,
Hoe bedrukt door zielesmarte,
'k Zeg, hoe mij het hart schier breek'
"Zwijg niet stille, preek, ja preek."*

*Schoon de meesten die mij horen,
Luist'ren met gesloten oren,
't Zelfde blijven wat zij zijn;
Schoon mijn arbeid vrucht'loos schijn'
Wein'gen aan mijn woord zich storen:
"Houd niet stille, pleit en smeek.
Voer uw last uit, preek, ja preek."*

*Val' mij weinig troost ten deel.
Leed en bitterheden veel.
Zijn er velen die mij haten
Tot beschimping steeds gereed;
Schoon ik nimmer hen misdeed;
Toch zal ik het werk niet laten:
Schoon men wreed in 't hart mij steek':*

"Blijf volharden, preek, ja preek."

*Toch, géén deerniswaardig lot;
Hoe ook, meer dan men zou gissen.
Vol van bitt're droefenissen.
Zou 'k mijn taak niet willen missen:
't Is mijn arbeid voor mijn God.*

*Hoe de moed mij haast bezwijkte,
Hoe mijn hart ook lijde en breek,
Hoe mijn matte wang verbleek',
Hoe de slaap mijn sponde ontwijkte:
"Dag aan dag, en week na week,
Bid en schrei, en pleit en spreek.
God maakt eens de harten week;
Tot aan 't einde: preek, ja preek"*

En hiermee neemt de pelgrim afscheid van de lezer. Hij had eerst niet gedacht zoveel van zichzelf te spreken, Maar als er olie in de pen is, kan de schrijver zijn pen niet weerhouden.

Zijn begeerte was dat zijn ervaringen waarvan hij er enkele mededeelde, tot lering mochten zijn voor hen, die hun rust nog zoeken in een leer, die verwaterd wordt door menselijke vonden, opdat ze zich tot die mogen keren, waar onze vaders goed en bloed voor hebben veil gehad, en verlost mogen worden van die wind van leer, die ons vaderland overstroomt en onder een schijn van rechtzinnigheid, duizenden ten verderve voert.

En waar men op die leer van vrije genade is gevallen, waar God alles en de mens niets is, daar moge die ervaringen tot sterkte zijn voor elke ware pelgrim naar Jeruzalem, opdat het woord aan hen bevestigd worde: "Houdt wat gij hebt, opdat niemand uw kroon neme."

Welk een onuitsprekelijk zalig voorrecht te weten, en 't de Catechismus-onderwijzer te kunnen nazeggen, dat ik van de heilige, algemene. Christelijke kerk een levend lidmaat ben en dit eeuwig blijven zal. Dan gaan we weldra uit de strijdende in de triomferende kerk over en wat hier ten dele was, zal daar volkomen en volmaakt zijn.

En dan slaan wij nogmaals een blik terug op de kruisweg die ieder voor zichzelf achter zich heeft en die nog bewandelt, waarvan wij enige ervaringen van onderscheiden kruisdragers neerschreven en ten slotte nog enkele laten volgen; een ieder doe er winst mede voor zichzelf.

ERVARING VAN 4 PERSONEN

14. NA 'T KRUIS DE KROON

R. was door genade uit de duisternis overgebracht tot Gods wonderbaar licht en hoewel hij bij tijden en ogenblikken uit de vruchten zijn rechtvaardigmaking mocht opmaken en soms zeer zoete uitlatingen der liefde en honingzoete druppelen uit de steenrots mocht genieten, zo was hij nochtans niet verzekerd van zijn aandeel in Christus want als zijn gestalten waren opgedroogd, stond hij weer in twijfel.

Daarbij had hij een kruis, zoals misschien geen van de kruisdragers er één had, dat o zó lang en zó zwaar was. Zijn vrouw en drie zoons waren, indien hij met hen de wereld had willen dienen, alles voor hem, Maar daar zijn handel en wandel als zoveel doodsteken in hun beenderen waren, zo waren zij voor hem grote en scherpe doornen in het vlees, en de kinderen Gods waren in hun ogen als pesten, en niet één waagde het de voet over de dorpel te zetten.

Daar wordt hij door een ernstige ziekte aangetast en degene, die voor hem het middel was geweest tot zijn bekering, had geen toegang tot de zieke, want hij was de grootste pest en, had de verandering op zijn geweten, naar de mening van de vier huisgenoten.

De verzoeken van de zieke hadden nochtans de overhand; één der zoons kwam de man uitnodigen. En o, welk een lieflijke ontmoeting, de bekommerde was tot volle verzekering gekomen van zijn staat, en afgewisseld door herhaalde bloedspuwingen, deed hij niets anders dan de Heere groot maken. Met een heldere stem riep hij uit: "O volk van God! maak de Heere groot in al Zijn ambten, staten en weldaden, " en uitroepend: "Kom Heere Jezus! kom haastig!" was hij in een ogenblik boven.

Zijn lang kruis paste juist over de Jordaan, zonder doodstrijd ging hij heen. Ziet hem, huppelend over zijn kruis, waar aan de oever een engelenwacht hem inwacht. Zo werd het in hem bevestigd: "Die het zwaarste kruis draagt, komt het gemakkelijkst aan de overkant."

15. HARDE LESSEN

Een pelgrim deelt de ervaring mee van een andere kruisdrager, die nog slechts kort erop wandelt, en laat hem het zelf mededelen.

"Ik was in mijn eigen schatting al een eind weegs gevorderd op de weg, en dacht dat ik mijn zonden al met tak en wortel had uitgeroeid. In het midden van onderscheidene kruisdragers mij bevindende, waaronder zeer oude en beproefde, zo zag ik uit de hoogte neer op één hunner, die klaagde over zichzelf, dat hij zo dikwijls het leven miste en zo slaperig en vadsig was, dat hij met schaamte moest bekennen dat hij op de knieën onder zijn gebed was in slaap gevallen.

Ik zweeg, maar dacht dat de man zich zeker verbeeldde dat hij bekeerd was; neen, dan was ik, dacht ik, wat verder gevorderd en stond ik wat vaster op mijn voeten.

Toen er verder tot waarschuwing van op de wachttorens te staan, werd medegedeeld hoe een ander gevallen was in dronkenschap, zweeg ik, maar dacht: dat kan met geen genade bestaan.

Enige weken daarna, bij één mijner vrienden zijnde, nam ik op uitnodiging een weinigje bitter, dat ik echter zelden gebruikte. Toen ik er een enkel slokje van uitgenomen had, draaide alles om mij heen en was ik bepaald dronken. Hoe ik met schaamte vervuld was en thuisgekomen ben, kan ik niet beschrijven; Maar dat kan ik ervan zeggen, dat ik mijzelf beloofde, niet van mijn knieën te zullen opstaan, voordat

ik over deze mijn zonde vergeving had gevonden in het bloed van de Middelaar. Zoals ik mijzelf beloofd had, geschiedde. Ik boog mijn knieën en in het holst van de nacht werd ik wakker en lag daar nog voor mijn stoel. Hoe pijnlijk mij die wonden waren laat zich denken, terwijl ik er moet bijvoegen, dat na verloop van jaren, als de scherpe Noordenwind mijn hof doorwaait, de littekens nog pijn doen."

16. DRIEËRLEI GENADE

'k Was een kind in de genade en lag gedurig zuigende aan de borsten der vertroosting. Eén blik uit het vriendelijk oog van mijn Zaligmaker was mij hemelse wellust. Ik zwom in zalige liefde en weelde, omdat aan mij, de grootste der zondaren genade was bewezen. Ik had met geen zonde meer te doen, en dacht dat ik van dat onreine voor goed verlost was. Ik had nu genade, maar ik was er blind voor dat ik bij die genade ook nog mijn eigen werk inleverde. Och! wat heb ik mijn Maker een moeite aangedaan, eer dat die steunsels mij uit de handen waren geslagen.

Maar mijn Zaligmaker zei: *Ik wil*, en dat was voor Hem genoeg.

Dat zoete leven week; de zonden werden weer levendig; de liefde verkoelde; de ijver verflauwde, en ik dacht dat er nooit meer iets van mij zou terecht komen. Ik had de oude Adam op allerlei wijze zoeken schoon te wassen, Maar met hoeveel zeep en salpeter van eigen fabricaat ook, het baatte niet, de Moriaan bleef zwart, ja werd langer hoe zwarter. Ik was vermoeid van de arbeid; ik bezweek eronder; ik kon niet meer. Lang had ik mij krampachtig vast gehouden aan het vlotgras, evenals een drenkeling, die een strohalm grijpt om zich te redden. Telkens brak het vlot gras af en al werd mij gedurig toegeroepen: "Laat los en u zal losgelaten worden", ik bleef vast houden, tot dat ik eindelijk die strohalmen van eigengerechtigheid los liet, mij alle grond onder de voeten weg zank en ik dacht voor eeuwig om te komen, maar Jezus laat wel zinken, Maar doet niet verdrinken.

En, zoete en zalige verwisseling, ik kwam in mijzelf om, en vond mij weer in de armen van de Heere Jezus. Nu leerde ik verstaan, wat vrije genade was, waarbij ik, ellendige zondaar, niet het minste in aanmerking kwam, maar dat ik nu, al leen om het eeuwig welbehagen, er deel aan had, zoals geschreven staat: "Die de Zoon vrij maakt, die is waarlijk vrij."

En nu de derde genade? Dit was persoonlijke genade, zodat ik het gezegende onderwerp was van vrije genade, en ik duizend malen en nog eens duizend malen moet uitroepen: en dat aan mij! aan mij, de grootste der zondaren, die een bederver ben van moeders lijf af, die het uit zichzelf niet beter maken zal, Maar nu weet, wat het betekent, niets te hebben en nochtans alles te bezitten. Amen. Hallelujah!

17. ZIJ IS REEDS BOVEN

Jaren achtereen heb ik door dit donkere dal der wereld, als een dode onder de lijken, gewandeld en elke dag leerde ik al meer verstaan, dat het leven een damp en de last des levens zwaar te dragen is.

Wat al weeën zijn er door mijn ziel gegaan. De teerste snaren mijns harten zijn gesprongen, wat al teleurgestelde hoop, wat al in puin gestorte luchtkastelen, wat al adderen en basiliken, wat al verscheurend gedierte op mijn weg.

En wat was ik deugdzaam! Geen kreukje of smetje was er op mijn kleed. Niemand wist iets op mij te zeggen, ik had alle mensen lief, ik bad en dankte en ging ter kerke

en gevoelde mij recht tevreden bij de bewustheid zo wèl te leven.

En nu! wat is dat alles veranderd! Ik zou bijna zeggen: ik ben dezelfde niet meer. Vanwaar die omkering? Dat hebt Gij gedaan, Heere Jezus! Toen ik niet naar U vroeg, toen hebt Gij mij opgezocht en mij, zo walgelijk, zo blind, zo naakt, zo ellendig gevonden, zoals ik zelf niet wist dat ik was. Dat hebt Gij gedaan, Heere Jezus! om mij te doen verstaan dat ik ellendig, maar tevens dat bewustheid van ellende nog geen verlossing was.

Zo had ik van tijd tot tijd diepe indrukken van mijn verloren toestand. Dan weer gingen weken, ja maanden voorbij, dat ik geheel en al der ijdelheid onderworpen was en ik even onbezorgd door het leven fladderde als een vlinder over de bloemen.

Maar de kloppingen mijner consciëntie werden heviger, ik begon te verstaan dat er iets aan mij gebeuren moest en begon meer te onderzoeken. Maar in plaats van uit de bron zelf te putten, zocht ik mijn dorst te lessen uit de wateren die er uitvloeiden, maar die, hoe verder van de bron af, ook des te minder helder, maar wel zeer troebel en onrein water in zich bevatten. Toen heb ik ingezogen die verderfelijke leer, dat de mens wat wist, wat wil en wat kan ten goede; door Gods genade mocht ik later verstaan dat de mens een dwaze worden moet, dat hij niet wil gezaligd worden en niets kan voortbrengen dan zonde en ongerechtigheid.

Toen heb ik onder de prediking gezeten en de verderfelijke geschriften gelezen en herlezen, waar de mens het geloof wordt in handen gestopt en de Heere Jezus Zijn bloed voor de wereld, dat wil zeggen, naar de mening van die dwaalgeesten, voor alle mensen zonder onderscheid had gestort. Ik behoorde tot de wereld en dientengevolge meende ik één van de schapen van de goede Herder te zijn. Bij de gedachte aan die dingen moet ik in aanbidding wegzinken en vragen: "Wel Heere! waarom mij, boven duizenden, uit die strikken der dwalingen verlost? "

Maar de Heere zag in ontferming op mij neder; Hij overtuigde mij, dat het Gods almachtige genade alleen was, die mij uit die ruisende kuil moest trekken, want dat ik er ten enenmale onbekwaam toe was. En toen de bewustheid daarvan mij uit de diepte der ellende roepen deed om genade, toen ondervond ik eerst, hoezeer de satan zijn prooi aan de Heere Jezus betwistte. O, wanneer ik al de inblazingen van dat helse wezen moest mededelen, schaamte zou mijn aangezicht bedekken, dat mijn hart voor al dat gespuis open stond. Die gruwelijke onreinheden, die verschrikkelijke Godslasteringen, ze deden mij de bitterste tranen storten, want ik meende, ze kwamen uit mijn bedorven hart. Wat heb ik geworsteld en gekermd, eer ik wist wie en wat de oorzaak was, en niet weinig tijd heeft het geduurd, dat ik meende dat die inblazingen die zonde was, die noch in deze noch in de toekomstige eeuw zal vergeven worden.

Maar Hij die het gekir der duiven in de rotskloven hoort. Hij hoorde ook mijn gepiep en getjilp en nooit, nooit zal ik het vergeten en de eeuwigheid zal er nog van gewagen, hoe mij voor de eerste maal de genade werd geschonken om te geloven, dat ik op de eeuwige Rotssteen stond. Ik was gezeten onder de zuivere prediking des Woords, zo zeldzaam in onze dagen. Ik wist niet wat mij wedervoer, het was mij alsof de Heere Jezus bij mij was en het was ook zo; mijn zielsoog aanschouwde Hem, ik gevoelde Zijn lieflijke nabijheid. "Och Heere Jezus!" zo kermde ik, "och! of ik het eens weten mocht dat ook voor mij Uw dierbaar bloed gestort was, och! of ik eens uit Uw mond daarvan de bevestiging horen mocht, maar ach! mijn zonden zijn te groot en te veel, als bergen en zeeën zijn ze mij."

"Vrees niet, geloof alleenlijk, " zo klonk mij de lieflijke stem in de ziel. "Ik ben de uwe en gij zijt voor eeuwig de Mijne."

Maar de satan liet zijn prooi nog niet los, al woedende kwam hij ertussen en toonde mij een ganse menigte zonden, onafzienbaar als de sterren des hemels. "Ga weg.

Satan!" zo hernam ik, "mijn Jezus heeft ze getorst aan het hout der vervloeking." En zacht ruisende als de stem veler wateren klonken mij de woorden tegen: "Vrees niet, geloof alleen, ze zijn afgewassen in Mijn bloed."

"Ja, uw zonden, " zo grimde mij de satan tegen, "maar er is nog meer."

En nog groter, nog zwaarder was de last, die nu op mij kwam aanrollen. Het was het pak mijner eigengerechtigheid, nog veel zwaarder dan die mijner zonde. Ik sidderde bij het gezicht van die beschuldiging. Maar mijn Borg trad wederom voor mij tussen met deze woorden, "vrees niet, uw gerechtigheid is uit Mij."

En zo moet ik zeggen: wat is er sedert 20 jaren met mij veranderd. Ik zou haast niet geloven dat ik dezelfde mens was. Maar ik ben ook dezelfde niet meer, toen was ik het eigendom van de vorst der duisternis, zonder dat ik het wist; nu behoor ik met lichaam en ziel aan mijn getrouwe God en Zaligmaker, Die mij met Zijn dierbaar bloed gekocht en van alle geweld des duivels verlost heeft en mij geleiden zal langs gebaande en ongebaande wegen, tot dat ik gekomen zal zijn, daar waar ik, evenals de vrouwen bij het graf, Hem zien zal met doorgraven handen en voeten, en uit Zijn mond het lieflijke woord: "Maria" horen en Hij mij inleiden zal in de gemeente zonder vlek of rimpel, alwaar de treurende voor eeuwig vertroost en het stamelen mijner ziel in een eeuwig Hallelujah opgelost worden zal.

En nu, dat stamelen der ziel van haar die dit neerschreef, is alreeds opgelost in eeuwig Hallelujah. Zij is reeds boven.

SLOTWOORD.

*Straks roept de Heer' Zijn welbeminden
Bij 't licht van d' eeuw'ge zonneshijn,
Dan zullen wij elkaar hervinden,
En zonder einde zalig zijn.
De Sabbatsruste na d' orkanen,
De palm na 't zwaard, de kroon na 't kruis,
En na het moerbeidal der tranen,
De eeuw'ge rust in 't Vaderhuis
Amen! zo zij het.*

